

בית משפט השלום בחדרה

17 אוקטובר 2013

ת"א 06-1641 רינה דוקטור נ' כרם אמפורה בע"מ ואח'

בפני: כב' השופטת קרן אניספלד

תובעת

רינה דוקטור ת.ז. 30596084

ע"י עוה"ד יעקב קלדרון, חנה קלדרון ואסף שיר

נגד

נתבעים

1. כרם אמפורה בע"מ ח.פ. 512950502

2. ד"ר מוטי ביאר ת.ז. 054232673

3. גיל שצברג ת.ז. 57434813

ע"י עוה"ד משה בכר ושירי גלאון

פסק - דין

1
2 התביעה דן עוסקת בעיקרה בשאלה אם נשללה בידי הנתבעים, או למצער נפגעה, זכות היוצרים של
3 התובעת במבנה היקב נשוא ההליך, דרך כלל וביתר שאת בכל האמור בזכות המוסרית. בלב ההליך
4 ניצבת שאלת זיקתה של התובעת למבנה האמור, ליקב המצוי בו ולתכניות על-פיהן הוקמו, כמו גם
5 שאלת היריבות בינה לבין הנתבעים וזיקתם של הנתבעים לעילות שנטענו בכתב-התביעה.

א. ברקעה הליך

- 6
7
8
9 1. התובעת מציגה עצמה כ"בעלת משרד תכנון ועיצוב אדריכלי, עוסקת במתן שירותי עיצוב
10 אדריכלי, יעוץ ארכיטקטוני, תכנון וקידום פרויקטים ומבנים ופיקוח" [סע' 5 לכתב-התביעה
11 המתוקן]. התובעת איננה מהנדסת או אדריכלית רשומה לפי חוק המהנדסים והאדריכלים,
12 תשי"ח-1958.
13
14 2. חברת מקורה בע"מ (להלן **חברת מקורה**) היא חברה פרטית שמנהלת אתר המכונה 'חוות
15 מקורה' ביישוב כרם מהר"ל. בתוך כך מחזיקה חברת מקורה בזכויות החכירה בשטח של כ-
16 1,600 מ"ר במקום (להלן **מקרקעי מקורה**). בתקופה הרלוונטית לעניינים הנדונים כאן פעל
17 מר גיא רילוב כמנהל חברת מקורה והיה בעל מניות בה (להלן **רילוב**); לצדו פעלה אשתו, גבי
18 אורנה רילוב (להלן **גבי רילוב**).
19
20 3. נתבעת 1, חברה פרטית (להלן **אמפורה**), הוקמה במהלך שנת 2000 כשעניינה בהקמת יקב
21 ליצור יין. בין אמפורה לבין חברת מקורה התקיימה מערכת יחסים חוזית שראשיתה בשנת
22 2000 ואשר תידון בפירוט בהמשך; לעת הזו יתוארו עיקריה בלבד. תמצית ההסכם הראשון

בית משפט השלום בחדרה

17 אוקטובר 2013

ת"א 1641-06/13 רינה דוקטור נ' כרם אמפורה בע"מ ואח'

בפני: כב' השופטת קרן אניספלד

- 1 בין הצדדים שתאריכו 8.7.2000 הייתה כי לאמפורה יוענק בידי חברת מקורה רישיון שימוש
2 בחטיבת קרקע מוגדרת במקרקעי מקורה לשם הפעלת יקב, בתוך מבנה שיבנה לתכלית זו
3 על-ידי חברת מקורה ושהבעלות בו תהא לחברת מקורה [ת/6; להלן **הסכם ההקמה**].
4
5 4. לימים הוקמו המבנה והיקב; בהסכם נוסף מאוגוסט 2004 הוענק לאמפורה אותו רישיון
6 שנזכר בהסכם ההקמה ביחס ליקב. היקב הוגדר כחטיבת קרקע בשטח של כשלושה דונמים
7 במקרקעי מקורה שעליה בנוי בניין ומסביבו שטח ירוק בן כשלושה דונם [ת/7; להלן **הסכם**
8 **הרישיון**]. הרישיון ניתן למשך עשרים וארבע שנים ועשרה חודשים ממועד מסירת היקב
9 לאמפורה, לאחר השלמתן של כל העבודות הנדרשות על-פי הסכם ההקמה.
10
11 5. הסכם שלישי מיום 5.8.2004 הסדיר את יחסיהן של חברת מקורה ואמפורה בכל הקשור
12 למכר ענבים לאמפורה לצרכי פעילות היקב מתובתו של כרם אורגני בבעלות חברת מקורה
13 [ת/8; להלן **הסכם השיווק**]. הסכם זה נזכר לשם השלמת התמונה בלבד; אין בו חשיבות
14 ממשית להכרעה בטענות הצדדים.
15
16 6. נתבע 2 (להלן **ביאר**) הקים את אמפורה ביחד עם חברים, במעמד של יזם ומשקיע. ביאר
17 פעל גם כמנהל אמפורה, בנוסף להיותו חבר דירקטוריון בה. ביוני 2008, תוך כדי בירור
18 ההליך ובטרם תוקן כתב-התביעה, נמכרו מניותיה של אמפורה לצד שלישי ופסקה זיקתו
19 של ביאר אליה. נתבע 3 (להלן **שצברג**) היה אף הוא בעל-מניות באמפורה והועסק בתפקיד
20 יינן החברה. בסוף נובמבר 2007 חדל שצברג מעבודתו באמפורה וקשריו עמה תמו.
21
22 7. לצורך ההכרעה בטענות הצדדים תעשה הבחנה בין היקב – מכלול פונקציונלי שנועד לעיבוד
23 ענבים לייצור יין (להלן **יקב אמפורה** או **היקב**) לבין מבנה היקב שהוקם במקרקעי מקורה
24 לפי הסכם ההקמה (להלן **מבנה היקב** או **המבנה**). אין מחלוקת על כך שיקב אמפורה הוקם
25 ופועל בתוך מבנה היקב, אלא שבמבנה תוכננו והוקמו גם פונקציות נוספות; טיבן וזיקתן
26 ליקב אמפורה ידונו להלן. בלב-ליבה של המחלוקת בין הצדדים ניצבה השאלה מיהו זה
27 שתכנן את מבנה היקב על הפונקציות השונות המצויות בו ובכללן יקב אמפורה. לטענת
28 התובעת היא לבדה תכננה את מבנה היקב ממסד עד טפחות. הנתבעים כפרו בכך; לשיטתם
29 תוכנן מבנה היקב, ולא כל שכן יקב אמפורה, בידי דיאגו גרסו, אדריכל איטלקי שהתמחותו
30 בתכנון יקבים ואשר נשכר לבצע את מלאכת התכנון על-ידי אמפורה (להלן **האדריכל**
31 **האיטלקי** או **גרסו**). ככל שהתובעת מילאה תפקיד בהקמת המבנה הרי שהוא נשא אופי
32 טכני, הסתמך על עבודתו של האדריכל האיטלקי ולא השיא תרומה עצמאית.

בית משפט השלום בחדרה

17 אוקטובר 2013

ת"א 641-06 רינה דוקטור נ' כרם אמפורה בע"מ ואח'

בפני: כב' השופטת קרן אניספלד

1

2 8. הערה מקדימה נוספת בנושאי מינוח: לתצהיר התובעת צורף תכנון למבנה היקב, לגביו
3 נטען כי הוא פרי עמלה של התובעת ובו נתונה לתובעת זכות יוצרים חומרית ומוסרית
4 [נספח 2 ל-4/ת]. עוד צורף לתצהיר התובעת תכנון שיוחס לאדריכל האיטלקי [נספח 3 ל-
5 4/ת]. התכניות הללו תקראנה להלן, לצרכי נוחות ובהירות, 'תכניות התובעת' ו'תכניות
6 האדריכל האיטלקי' (וכן 'תכנון התובעת' ו'תכנון האדריכל האיטלקי' בהתאמה). יודגש
7 שאין בעצם השימוש במונחים הללו כדי להכריע בזכויות הצדדים, תוכן והיקפן.
8

8

9

ב. טענות הצדדים וגדר המחלוקת

10

11 1. ראשיתו של ההליך בכתב-תביעה שהגישה התובעת ביום 1.3.2006, בו נדרשו הנתבעים
12 לשלם לה 300,000 ₪ בעילות של הפרת זכות יוצרים, הפרת הזכות המוסרית, גזל, גניבת
13 עין, תיאור כוזב והתערבות לא הוגנת לפי חוק עוולות מסחריות, פגיעה במוניטין וחוסר
14 תום-לב. לצדו של סעד הפיצויים התבקש צו עשה שיורה לנתבעים לתקן באופן מידי את
15 הפרסומים שנזכרו בכתב-התביעה ושהיה בהם, לטענת התובעת, כדי לפגוע בזכויותיה.
16

16

17 לימים הוגש כתב-תביעה מתוקן בו הועמד סכום התביעה על סך של 803,000 ₪. שלושה הם
18 הסעדים שנתבעו בו: פיצויים בסכום התביעה בשל הפרת זכות יוצרים והזכות המוסרית,
19 עשיית עושר ולא במשפט, גזל, רשלנות, תרמית, תאור כוזב, הטעיית הצרכן, הפרת חובה
20 חקוקה, גניבת עין, פגיעה במוניטין, לשון הרע, חוסר תום-לב בקיום חיובים ועוגמת נפש;
21 סעד הצהרתי שיקבע כי התובעת היא מעצבת מבנה היקב ובעלת זכויות היוצרים החומריות
22 והמוסריות בעיצובו; צו עשה שיורה לנתבעים לפעול לתיקון פרסומים ספציפיים שפגעו
23 בזכויות התובעת ושהאחריות לתוכנם יוחסה לנתבעים, באופן שיבאר כי התובעת היא
24 שעיצבה את מבנה היקב.
25

25

26 2. התובענה נסמכה על הטענה כי התובעת היא שתכננה ועיצבה את מבנה היקב, לגביו נטען
27 ש" [...] הוא מבנה מרשים מאוד מבחינה ארכיטקטונית בעל נוכחות ועיצוב יחודי אשר הפך
28 לשם דבר" [סע' 16 לכתב-התביעה המתוקן]. התובעת לא התכחשה לקיומו של האדריכל
29 האיטלקי אך ביארה שהנתבעים לא היו שבעי רצון מן התכנון מעשה ידיו ועל כן פנו אליה
30 כדי שתבצע את התכנון מחדש. האדריכל האיטלקי שימש לנתבעים מעין יועץ טכני בלבד
31 בעוד שהתכנון והעיצוב הארכיטקטוני נעשו בידי התובעת ועל-ידה בלבד [שם, בסע' 21].
32

32

בית משפט השלום בחדרה

17 אוקטובר 2013

ת"א 1641-06/13 רינה דוקטור נ' כרם אמפורה בע"מ ואח'

בפני: כב' השופטת קרן אניספלד

- 1 לטענה בדבר היות התובעת מתכננת ומעצבת יחידה ובלעדית של מבנה היקב – על הפועל-
2 יוצא שנודע לכך במישור הזכויות בקניין רוחני, התווספו שתי טענות שאף הן יסוד ומסד
3 לתובענה: האחת, כי הנתבעים ידעו את חלקה ופועלה של התובעת בתכנון מבנה היקב;
4 השנייה, כי חרף ידיעתם פרסמו הנתבעים את מבנה היקב בפרסומים שונים כיקב שתוכנן
5 בידי אדריכל איטלקי מפאמונטה תוך השמטת חלקה של התובעת בתכנון ומבלי ששמה
6 נזכר באותם פרסומים (להלן הפרסומים).
7
8 על רקע זה ביקשה התובעת להשית על נתבעים 2 ו-3 אחריות אישית לנזקה הנטען, בין
9 השאר בשים לב למעמדם כמנהלי אמפורה או היקב ולהיותם מי ששימשו כאנשי הקשר בין
10 התובעת לבין אמפורה.
11
12 3. הנתבעים גרסו שיש לדחות את התביעה במלואה על-יסודם של כמה טעמים ונימוקים:
13 ראשית, התובעת אינה רשומה בפנקס האדריכלים והמהנדסים – עובדה שלא גולתה בכתב-
14 התביעה, ולכן על-פי דין הייתה חסרת הרשאה לבצע את התכנון האדריכלי לו היא טוענת;
15 משכך אף נגועה התביעה באי-חוקיות. שנית, אין יריבות בין התובעת לבין הנתבעים שכן
16 ההסכם שעליו נסמכת התובעת – הסכם למתן שירותי תכנון מיום 13.10.2000, נכרת בין
17 התובעת לבין חברת מקורה – צד שלישי שלא צורף על-ידי התובעת להליך, בעוד שהנתבעים
18 כלל אינם צד להסכם זה. שלישית, הפרסומים שבהם נעצה התובעת את טענותיה לא נעשו
19 על-ידי הנתבעים, בעוד שמי שאחראים לפרסומים הללו לא צורפו בידי התובעת כצד להליך.
20
21 לגופו של עניין גרסו הנתבעים כי מבנה היקב תוכנן ועוצב, לפי הזמנתה של אמפורה, על-ידי
22 האדריכל האיטלקי ובהתאם לתכניות שהכין; חלקה של התובעת התמצה בהתאמה של
23 תכניות האדריכל האיטלקי למיקום ולקרקע הספציפית ולחוקי התכנון והבניה בישראל.
24 שירותיה של התובעת הוזמנו בידי חברת מקורה מבלי שאמפורה או מי מטעמה היו מעורב
25 בכך. בתוך כך הוכחו כל טענות התובעת באשר לחבות אישית של נתבעים 2 ו-3 כלפיה.
26
27 4. התובעת לא הכחישה את טענת הנתבעים כי היא איננה אדריכלית רשומה. במענה לטענה כי
28 שלחה ידה בפעולות תכנון אדריכליות שהדין אינו מתיר לה לבצען ביארה כי החלק העיצובי
29 של מבנה היקב לרבות עיצובו הפנימי הוא פרי יצירתה ואילו פעולות יחודיות שנשמרו בדין
30 לאדריכל בוצעו אל-מול רשויות התכנון והבניה על-ידי יצחק מייזל, מהנדס רשום (להלן
31 מייזל); התובעת היא שהגתה את הקונספט העיצובי של מבנה היקב, הן זה החיצוני והן
32 הפנימי, בעוד שמייזל אישר את עיצוביה מבחינה הנדסית והוציא אותם מן הכוח אל הפועל.
33 לשיטתה של התובעת יש בכך כדי ליצור הפרדה בין היצירה העיצובית שמקורה בה לבין

בית משפט השלום בחדרה

17 אוקטובר 2013

ת"א 1641-06/13 רינה דוקטור נ' כרם אמפורה בע"מ ואח'

בפני: כב' השופטת קרן אניספלד

- 1 עבודתו ההנדסית של מייזל, באופן שטענות התובעת אינן נגועות באי-חוקיות מחד גיסא,
2 ומאידך גיסא יש לראות את התובעת – לא את מייזל – כבעלת הזכות המוסרית בעיצוב פרי
3 יצירתה [ר' כתב-התשובה המתוקן, סעי' 8-9 ו-13].
4
5. ההליך נקבע לפני משלב הבאת הראיות ואילך, לאחר שעדויותיהם הראשיות של הצדדים
6 הוגשו בתצהירים לפי החלטות מותב קודם, לפניו התנהל הדיון עד תום שלב קדם-המשפט.
7
- 8 מטעם התובעת נשמעו עדותה שלה, עדותו של מייזל, עדותה של גב' רחל שלם – מהנדסת
9 הוועדה המקומית לתכנון ובניה חוף הכרמל במועד בו התבקש היתר בניה למבנה היקב,
10 עדותו של רילוב ועדות של עד נוסף – מר יהודה יושע. עוד הוגשה מטעם התובעת חוות-דעת
11 מומחה, המהנדס והאדריכל עפר סבר, שנסבה על השאלה אם תכנון התובעת למבנה היקב
12 היה תכנון עצמאי או שמא פיתוח שהושפע ונגזר מתכניותיו של האדריכל האיטלקי (להלן
13 **מומחה התובעת או סבר**).
14
- 15 מן העבר השני של המתרגם נשמעו עדויותיהם של נתבעים 2-3, ביאר ושצברג. מטעמם של
16 הנתבעים הוגשו שתי חוות-דעת: האחת, חוות-דעת של האדריכל אלון בנדק שנועדה ליתן
17 מענה לחוות-דעת סבר ועסקה גם בשאלה אם פעולות שנמסרו לביצועה של התובעת לפי
18 ההסכם למתן שירותי תכנון שנכרת בינה לבין חברת מקורה הן פעולות מסוגן של הפעולות
19 שיוחדו בדין לאדריכל רשום; השניה, חוות-דעת של המהנדס עופר גבריאלי, בה נדונה שאלה
20 שאף היא בעלת השלכה על עצם כשירותה המקצועית של התובעת לתכנן את מבנה היקב
21 נוכח טיבו כמבנה שאינו 'מבנה פשוט' לפי התקנות הרלוונטיות (להלן **בנדק וגבריאלי**).
22
- 23 עדויותיהם של מומחי הצדדים נשמעו בחקירה נגדית לעת הבאת הראיות.
24
- 25 6. זה יהא מהלך הדיון לשם בירור והכרעה בטענות הצדדים:
26
- 27 ראשית תבחן השאלה לזכות מי יש לזקוף את מלאכת התכנון והעיצוב של מבנה היקב, בין
28 בכללותו ובין ביחס למרכיבים ספציפיים בו; האם רק לתובעת, כטענתה, או שמא לאדריכל
29 האיטלקי לבדו כגרסת הנתבעים? הדיון יתחלק לשניים: תחילה אעמוד על התפקיד שניתן
30 לתובעת במלאכת התכנון והעיצוב של מבנה היקב אל מול התפקיד שניתן בהקשר לאדריכל
31 האיטלקי, כל זאת מצד ההשתלשלות העובדתית. בשלב שני תבחן טענת הנתבעים בדבר
32 היעדר כשירות מקצועית של התובעת לעסוק באדריכלות ותכנון מבנים מצד הדין ותידון
33 ההשלכה שנודעת לכך על ההכרעה בטענות הצדדים. בדיון האמור יהיה כדי לצייר את

בית משפט השלום בחדרה

17 אוקטובר 2013

ת"א 06-1641 רינה דוקטור נ' כרם אמפורה בע"מ ואח'

בפני: כב' השופטת קרן אניספלד

1 גבולות המטריצה שביחס אליה הייתה התובעת עשויה להשיא תרומה עצמאית למבנה
2 היקב, בין מצד העובדות ובין מצד הדין.
3
4 לאחר שיקבעו 'גבולות הגזרה' שבתוכה פעלה התובעת בכל הקשור לתכנון ועיצוב מבנה
5 היקב יהיה מקום לבחון את השאלה שלשמה ניתנו חוות-הדעת של סבר מזה ובנדק מזה,
6 דהיינו עד כמה תכניות התובעת מבוססות על תכניותיו של האדריכל האיטלקי, דרך כלל
7 ובמיוחד ביחס ליקב אמפורה.
8
9 לאחר מכן תידון מסכת היחסים שבין התובעת לבין הנתבעים – אמפורה, ביאר ושצברג.
10 בהקשר זה יש לבחון מה ידעו הנתבעים או מי מהם על-אודות חלקה של התובעת בתכנון או
11 עיצוב מבנה היקב, ואם מעמדה וחלקה של התובעת בתכנון ובעיצוב על-פי ההסכם שנכרת
12 בינה לבין חברת מקורה השיתו על הנתבעים חיוב כלשהו כלפי התובעת – בין חיוב ידיעה
13 ובין חיוב הכרוך בפעולה ועשיה. בתוך כך תידון שאלת זיקתם של הנתבעים אל הפרסומים
14 שבהם ננעצו חלק מעילות התביעה.
15
16 לבסוף יוקדש הדיון לשאלה עד כמה הוכחו עילות התביעה ומהם הסעדים להם זכאית
17 התובעת בעטיין. הפניות להלן הן לפרוטוקול הדיון זולת אם צויין אחרת.
18

ג. תכנון ועיצוב מבנה היקב – הנפשות הפועלות וחלוקת העבודה ביניהן

1. נקודת המוצא לדיון – קיומו של התכנון האיטלקי

23 (א) על עצם קיומו של האדריכל האיטלקי, כמו גם על נגיעתו למלאכת התכנון של מבנה
24 היקב ויקב אמפורה עצמו, אין חולק. בכתב-התביעה שעל-יסודו נפתח ההליך בא על כך
25 אישור מפורש מטעם התובעת [שם, בסע' 13]:
26

27 [...] אדריכל איטלקי אכן תכנן מבנה יקב עבור הנתבעים ו/או מי מהם, אולם,
28 הנתבעים לא היו שבעי רצון מן התכנון ועל כן פנו אל התובעת על מנת שהיא
29 תבצע את התכנון מחדש. האדריכל האיטלקי שימש לנתבעים מעין יועץ טכני
30 בלבד בעוד התכנון והעיצוב הארכיטקטוני נעשה ע"י התובעת ועל ידה בלבד.
31

32 טענה זו באה לידי ביטוי גם בכתב-התביעה המתוקן [שם, בסע' 21]. באותה נשימה טענה
33 התובעת כי התכניות שהוכנו על-ידה היו תכנון מחדש שהוזמן למבנה היקב חלף תכניותיו
34 של האדריכל האיטלקי; מאחר שהתכנון האיטלקי לא נשא חן הופסקה ההתקשרות עמו

בית משפט השלום בחדרה

17 אוקטובר 2013

ת"א 06-1641-1641 רינה דוקטור נ' כרם אמפורה בע"מ ואח'

בפני: כב' השופטת קרן אניספלד

1 ותחתיו נשכרו שירותיה של התובעת, מעצבת מקומית [סעי' 11 ל-4]. התובעת הדגישה
2 חזור והדגש כי מבנה היקב הוא אחד מיצירותיה החשובות והבולטות ביותר; כי היא
3 סיפקה לנתבעים שירותי עיצוב של מבנה היקב מן המסד עד לטפחות החל במבנה החיצוני
4 של היקב, דרך תכנון סביבתי של גינה וכלה בעיצוב פנימי למבנה היקב; וכי לא היה כל
5 'צוות' שעסק בתכנון הארכיטקטוני של מבנה היקב אלא רק היא לבדה עיצבה אותו. על כן
6 גרסה התובעת כי יחוס התכנון על-ידי הנתבעים לאדריכל האיטלקי אינו אלא ניסיון נפסד
7 [סעי' 2, 14, 25 ו-53 ב-4].

8
9 (ב) יאמר מיד: האדריכל האיטלקי היה נוכח-נפקד בהליך זה. הוא לא צורף כנתבע על-
10 ידי התובעת ולא הוזמן למתן עדות בידי מי מבעלי-הדין. על הנפקות שנובעת לכך אעמוד
11 בהמשך. לעת הזו די שאקבע כי בכל הקשור לנסיבות הפניה לגרסו, טיבה של ההתקשרות
12 עמו ומטרתה נשמעה העדות העיקרית מפיהם של ביאר ושצברג; לתובעת לא הייתה ידיעה
13 עצמאית בסוגיה זו. אין חולק על כך שהיא לא הייתה מעורבת בפניה הראשונית לאדריכל
14 האיטלקי. גם לגרסת התובעת החלה מעורבותה בתהליך הקמת מבנה היקב בשלב מאוחר
15 יותר, לאחר שכבר הוגשו תכניות (או שרטוטים) בידי האדריכל האיטלקי.

16
17 ודוק: זיקתה של התובעת למבנה היקב נולדה עם חתימתו של הסכם מיום 13.10.2000
18 שכותרתו 'שירותי תכנון' – הסכם שנכרת בין התובעת לבין חברת מקורה תוך שאמפורה או
19 מי מטעמה אינם צד לו [6/נ]; להלן **הסכם התכנון**. מעורבות האדריכל האיטלקי במלאכת
20 התכנון של מבנה היקב קדמה לכך על ציר הזמן. עובדה זו כלל אינה במחלוקת.

21
22 (ג) על ראשית הקשר עם האדריכל האיטלקי עמד ביאר שהקים את אמפורה במעמד של
23 יזם ומשקיע, ביחד עם חבריו [עמ' 114 ש' 16-19]. בתחילת הדרך היה ביאר פעיל בנושא
24 הייזום ובתוך כך שכר את שירותיו של שצברג, נסע עמו לאיטליה, בחן ורכש ציוד ליקב [עמ'
25 116 ש' 12-16]. במסגרת זו יזם ביאר את ההתקשרות עם האדריכל האיטלקי שהיה בעל
26 התמחות בתכנון יקבים [עמ' 129 ש' 29-30, סעי' 15-16 לתצהיר ביאר 12/נ]. גם שצברג תיאר
27 בעדותו לפני כיצד נוצר הקשר עם האדריכל האיטלקי. שצברג התוודע אליו לראשונה בשנת
28 2000, במהלך נסיעה שערך עם ביאר לאיטליה לשם תכנון אלמנטים הקשורים במערך יצור
29 היין ביקב. באותה נסיעה נחשפו ביאר ושצברג ליקב שתכנן גרסו אשר עורר את התלהבותם
30 [עמ' 97 ש' 26-30, עמ' 98 ש' 1-2, עמ' 106 ש' 8-12]. ההתקשרות עמו נעשתה בלחיצת-יד
31 ולא במסמך כתוב [עדות ביאר, עמ' 135 ש' 1-7].

בית משפט השלום בחדרה

17 אוקטובר 2013

ת"א 06-1641 רינה דוקטור נ' כרם אמפורה בע"מ ואח'

בפני: כב' השופטת קרן אניספלד

1 (ד) תכניות האדריכל האיטלקי הן דבר-מה בר-קיימא, 'יש' קיים; התובעת עצמה הציגה
2 אותן כחלק מראיותיה [נספח 3 ל-4]. הן לא הוכנו כלאחר-יד, במה שניתן לבטלו כאירוע
3 רגעי, חולף וחסר משמעות על הרצף שבין הגיית היקב כרעיון ערטילאי לבין מתן ביטוי
4 מוחשי לרעיון הקמתו בתכנית מוגמרת שתציג את דמותו, מרכיביו ומיקומו. מעידים על כך
5 תהליך העבודה שהתקיים בין האדריכל האיטלקי לבין נציגיה של אמפורה בטרם הגיש את
6 תכניותיו, כמו גם מעורבותו של האדריכל האיטלקי בעבודת התכנון של מבנה היקב על ציר
7 הזמן, לפני שהוגשו תכניותיו ואף לאחר מכן.
8
9 מהלך העבודה אל-מול האדריכל האיטלקי בכל הקשור לתכנון שהלה הוזמן לבצע ולגיבוש
10 תכניותיו נשא אופי מתמשך. מעדותו של ביאר עלה שהקשר הראשון עם גרסו נוצר עוד לפני
11 שנכרת הסכם ההקמה בין אמפורה לבין חברת מקורה, אלא שקשר ראשוני זה לא מיצה
12 את ההתקשרות עמו [עמ' 122 ש' 26 - עמ' 123 ש' 4, עמ' 130 ש' 12-14]. תכניות האדריכל
13 האיטלקי הוכנו כשהן מתייחסות באורח ספציפי למקרקעי מקורה שבהם נועד לקום מבנה
14 היקב, לאחר שכבר באה לעולם ההתקשרות בין אמפורה לבין חברת מקורה שביטויה
15 בהסכם ההקמה. בקשר עם הכנת תכניותיו הגיע האדריכל האיטלקי לישראל פעמיים.
16 באחת מהן שהה בארץ כשבועיים על-מנת לספוג את אווירת המקום והנוף [סע' 15-16 ל-
17 12/2; עמ' 134 ש' 12-17].
18
19 עמד על כך ביאר בעדותו: "[...] בהתחלת הדרך וזה מתחבר לארכיטקט האיטלקי, אנחנו יצרנו
20 קשר, אנחנו כאמפורה בהתחלה, יצרנו קשר עם הארכיטקט האיטלקי, הוא בא לארץ פעמיים
21 מתוך כוונה להקים יקב באזור של חוות מקורה. הארכיטקט הגיע לשטח, ישב כמעט שבועיים
22 אם אני זוכר נכון בשטח, שרטט ביד חופשית כי הוא ארכיטקט שלא עובדים עם מחשבים,
23 מהדור הקודם, שרטט מבנה יקב שמצא חן בעינינו. על העבודה הזאת שלו שילמנו" [עמ' 122
24 ש' 26 - עמ' 123 ש' 4].
25

2. התכנון האיטלקי – תכליתו ותוצאתו

26 מהו התכנון שהוזמן מן האדריכל האיטלקי, ומה היה התוצר שסיפק הלה בפועל?
27
28 (א) האדריכל האיטלקי, בעל התמחות בתכנון יקבים, הגדיר את הצרכים של אמפורה
29 בקשר עם היקב וייצור היין והוא שתכן עבורה את מבנה היקב; התכנון שערך לא התייחס
30 רק ליקב – קרי למערך יצור היין, אלא גם למבנה היקב בכללותו וכלל אלמנטים שאינם
31
32

בית משפט השלום בחדרה

17 אוקטובר 2013

ת"א 06-1641 רינה דוקטור נ' כרם אמפורה בע"מ ואח'

בפני: כב' השופטת קרן אניספלד

1 קשורים במישרין לתהליך יצור היין [עמ' 134 ש' 18-20, עמ' 141 ש' 10-15]. ביאר אישר
2 שרצונם של היזמים שניצבו מאחורי פעילותה של אמפורה היה ביקב גדול ויפה שיענה על
3 הצרכים שהגדירו ואשר כללו חוץ ממערך יצור היין עצמו גם מרכז מבקרים וחדרי אירוח
4 [עמ' 141 ש' 9-13]. לשיטתו, בתכניות שהכין גרסו בא לידי ביטוי החזון שעניינו בשאלה איך
5 יבנה היקב, היכן ימוקם במקרקעי מקורה וכיצד ישתלב בנוף [עמ' 135 ש' 1-7].
6

7 ביסודן של התכניות שהגיש האדריכל האיטלקי ניצב תהליך עבודה שהתקיים בינו לבין
8 נציגי אמפורה, ושצברג בראשם. בתהליך זה נחשף האדריכל האיטלקי לצרכיה ודרישותיה
9 של אמפורה בכל הקשור לתכנון יקב אמפורה והמבנה בו ישכון, הגדיר צרכים אלה ונתן
10 להם ביטוי גרפי בתכניות שערך [סע' 15 לתצהיר שצברג, 11/1]. תהליך גיבוש 'הפרוגרמה'
11 שביסוד תכנון היקב תואר בעדותו של שצברג לפני.
12

13 (ב) שצברג הוא שעמד בקשר עם האדריכל האיטלקי מטעמה של אמפורה והוא שהגיש לו
14 פרוגרמה בנושא יצור יין ביקב, דרישות, כמויות ענבים, כמויות בקבוקים לייצור וכיוצא
15 בהם [עמ' 93 ש' 22-24]; הדבר נעשה טרם הגעתו של האדריכל האיטלקי לישראל [עמ' 94
16 ש' 1]. הפרוגרמה שעליה עמד שצברג בעדותו הועברה על-ידו לאדריכל האיטלקי; הוא לא
17 זכר אם הדבר נעשה במייל, בפקס או על-פה אך עמד על דעתו שהעביר לגרסו נתונים
18 ופרטים רלוונטיים במהלך שיחות שקיים עמו ובשים לב לשאלות ששאל האיטלקי באשר
19 לדרישות המזמין טרם תכנון היקב [עמ' 94 ש' 2-14]. מאוחר יותר במהלך אותה שנה, שנת
20 2000, הגיע האדריכל האיטלקי לישראל, אז לוה על-ידי ביאר ואחרים ששצברג לא נמנה
21 עליהם. בהגיעו לישראל הביא האדריכל האיטלקי אתו את התכניות שערך – הן התכניות
22 שיוחסו לו בתצהיר התובעת [עמ' 98 ש' 8-19].
23

24 על היקף וטיב מעורבותו בתהליך התכנון אמר שצברג כך: "לגבי האדריכל האיטלקי כשהוא
25 התחיל את פעולת התכנון, הוא שאל אותי את השאלות הנדרשות או ששלחתי לו את הדברים
26 הנדרשים שעל בסיסיהם הוא תכנן את היקב, קרי כמות ענבים נקלטת, כמות מיכלים נדרשת,
27 גודל חדר חביות, גודל מחסן תוצרת גמורה, תרשים מבחינת תהליך הקבלה של הענבים
28 וכדומה" [עמ' 99 ש' 24 - עמ' 100 ש' 1]. עדותו הייתה כנה, ישירה ומעוררת אמון.
29

30 (ג) יחד עם זאת היה נהיר וברור שהאדריכל האיטלקי לא הכין תכניות סופיות ברמה של
31 תכניות עבודה וגם לא היה אמור לספק תכניות כאלה; ראשית, שיטת העבודה שלו היא כזו
32 שמייצרת שרטוטים שנעשים ביד חופשית – כפי שנעשה גם ביחס למבנה היקב, ולא תכנון

בית משפט השלום בחדרה

17 אוקטובר 2013

ת"א 06-1641 רינה דוקטור נ' כרם אמפורה בע"מ ואח'

בפני: כב' השופטת קרן אניספלד

1 ממוחשב כזה שנדרש לשם הגשת בקשה להיתר בניה; שנית, האיטלקי התמחה באדריכלות
2 יקבים אך נעדר התמצאות בפן הביורוקרטי של הגשת תכניות עבודה בישראל. בה בשעה
3 סיפק האדריכל האיטלקי תכנון שקבע את אופן הצבת מבנה היקב במקרקעי מקורה, הציג
4 זרימה של תהליך יצור היין עם כל הפונקציות שתוכננו בהקשר זה, וכלל את מיקום חדרי
5 המבנה ובתוכם גם חדר טעימות וחדרי אירוח בקומה השניה של המבנה [עמ' 135 ש' 8-16].
6 ביאר הבהיר כי מנקודת מבטה של אמפורה היו התכניות שסיפק גרסו בדיוק מה שהוזמן
7 ממנו, ולא תכניות ראשוניות; לתכנון שלו נעשו התאמות סופיות לאחר מכן, ומראש היה
8 ידוע שיהיה צורך להסתייע במתכנן מקומי כדי לסיים את העבודה [עמ' 135 ש' 18-23, עמ'
9 136 ש' 1-2]. גם שצברג לא כפר בכך שהתכנון שהגיש האדריכל האיטלקי לא היה תכנון
10 סופי [עמ' 99 ש' 16].

11
12 שני ממצאים בעלי חשיבות להכרעה בטענות הצדדים נובעים מן העדויות הללו: ראשית,
13 האדריכל האיטלקי לא היה אפיזודה קישוטית חולפת בהיסטוריה של תכנון מבנה היקב.
14 האדריכל האיטלקי הוזמן לספק, אף סיפק בפועל, תכנון ממשי, בר-קיימא, למבנה היקב –
15 במיוחד בכל הקשור לתכנון יקב אמפורה שניצב במוקד התמחותו כמתכנן יקבים אך גם
16 בהקשרים אחרים, רחבים יותר, של תכנון מבנה היקב ובהיבטים שחרגו ממערך יצור היין.
17 שנית, מראש היה ברור וידוע שהתכנית שהציג האדריכל האיטלקי לא תספיק לשם מעבר
18 משלב תכנון המבנה לשלב הביצוע – קרי, לשם הגשת בקשה להיתר בניה והקמת המבנה
19 והיקב בהתאם להיתר שיינתן. היה נהיר וגלוי שתידרש מעורבות של גורם נוסף שאיננו
20 האדריכל האיטלקי לשם מימוש הסכם ההקמה בין חברת מקורה לבין אמפורה והשגת
21 התוצאה של הקמת מבנה היקב והעמדתו לרשות אמפורה.

22
23 **3. תכניות התובעת ותכניות האדריכל האיטלקי – זיקה וקשר**

24
25 כל אחד מהצדדים ביקש לנתק בין עבודתה של התובעת שהולידה התקשרותה עם חברת
26 מקורה בהסכם התכנון לבין התכניות שהניבה עבודתו של האדריכל האיטלקי.

27
28 (א) הנתבעים ביקשו לנתק בין חלקה של התובעת לבין התכנון האיטלקי על-יסוד הטענה
29 כי התכנון האיטלקי – כמעשה של תכנון ועיצוב למבנה היקב על מכלול מרכיביו – היה
30 עשוי ומוגמר כך שלא נדרשה עבודת תכנון אדריכלית מעבר לו אלא רק מעין אדפטציה שלו
31 'לתנאי הארץ ותושביה', באופן שיסלול את הדרך להוצאת התכנון האיטלקי אל הפועל.
32

בית משפט השלום בחדרה

17 אוקטובר 2013

ת"א 06-1641-1641 רינה דוקטור נ' כרם אמפורה בע"מ ואח'

בפני: כב' השופטת קרן אניספלד

1 בתוך כך ביקשו הנתבעים להמעיט בחלקה של התובעת ובתרומה שהשיאה לתכנון מבנה
2 היקב בכלל ויקב אמפורה בפרט. על הטעם שבעטיו נדרשה מעורבות של גורם מקומי, ובגינו
3 לא ניתן היה להסתפק בתכניות של האדריכל האיטלקי כתכניות לביצוע, אמר ביאר כך:
4 "הארכיטקט האיטלקי שבחרנו נתן לנו שרטוט מלא של המבנה עם כל הפונקציות בפנים. כדי
5 לקחת שרטוט של אדריכל שבונה דברים באיטליה, שרטוט תוכנית, ולהעביר את זה לביצוע
6 בפרקטיקה הישראלית יש לבצע את כל השינויים הדרושים שקשורים לרשויות בארץ קרי כיבוי
7 אש, תב"ע, עירייה, שטח מותר לבניה, גובה מותר לבניה, דברים שהאיטלקי לא יכול לעשות,
8 ולכן היינו זקוקים לזרוע מבצעת" [עמ' 127 ש' 8-12]. הנחת העבודה של אמפורה הייתה כי
9 לשם ביצוע הפעולות הללו יש צורך באדריכל מקומי [עמ' 127 ש' 17-19].

10
11 נוכח הדברים הללו גרסו הנתבעים כי התובעת לא יצרה יצירה אדריכלית משל עצמה אלא
12 התאימה את התכנון האיטלקי לדרישותיו של הדין המקומי [עמ' 136 ש' 10-13, 19-20].
13 ההתאמה נסבה על פן טכני של התכנון: מיקום כיבוי אש, גובה תקרות, אחוזי בניה, עומק
14 חפירה מותר, התאמה למזג האוויר וכיו"ב. בה בעת הטעימו שהתובעת לא עסקה בעבודה
15 בעלת תכנים עיצוביים-תכנוניים [עמ' 136 ש' 23-28].

16
17 (ב) גם התובעת עשתה כל שלאיל ידה על-מנת לנתק בין פירות עבודתה לבין תוצריו של
18 האדריכל האיטלקי ולגמד את תרומתו של גרסו לתהליך התכנון, שהרי טענה כי תכניתה
19 שלה גילמו תכנון למבנה היקב שנעשה 'מבראשית ברא', ללא תלות בתכנון האיטלקי שקדם
20 לכך וללא כל זיקה אליו, באופן שעשה את תכנון התובעת ליצירה עצמאית שמלוא הזכויות
21 בה נתונות לתובעת לבדה.

22
23 בחינתה של ההשתלשלות העובדתית על ציר הזמן כפי שהייתה לאשורה איננה מצדדת
24 בגרסתה של התובעת. היא מעידה דווקא על זיקה וקשר בין התכנון האיטלקי לבין תוצרי
25 עבודתה של התובעת בכל הקשור למבנה היקב – זיקה וקשר שליוו את מהלך עבודתה של
26 התובעת מראשיתה. במה דברים אמורים?

27
28 את ראשית מעורבותה בתכנון מבנה היקב תיארה התובעת כך: "בין החודשים ספטמבר
29 לאוקטובר 2000 פנו אלי נציגי חברת מקורה בע"מ והודיעו לי כי אדריכל איטלקי תכנן מבנה
30 יקב עבור הנתבעים ו/או מי מהם, אולם, לאחר סיום שלב הסקיצות החליטו כי התכנון אינו
31 לרוחם וכי הם מעדיפים לעבוד מול מעצב מקומי מישראל וההתקשרות ביניהם הופסקה.
32 בנסיבות אלה, פנו אלי על מנת שאבצע את התכנון מחדש" [סע' 11 ל-4]. משמע, בעת

בית משפט השלום בחדרה

17 אוקטובר 2013

ת"א 06-1641 רינה דוקטור נ' כרם אמפורה בע"מ ואח'

בפני: כב' השופטת קרן אניספלד

- 1 שנכרת הסכם התכנון בין חברת מקורה לבין התובעת כבר היה בנמצא התכנון האיטלקי
- 2 למבנה היקב. התכנון האיטלקי אף הובא לידיעת התובעת.
- 3
- 4 בחקירה הנגדית נזכרה התובעת לספר את מה שלא נזכר בתצהירה, דהיינו כי האדריכל
- 5 האיטלקי נכח בפגישה הראשונה שקיימה עם בני-הזוג רילוב, נציגי חברת מקורה [עמ' 26
- 6 ש' 19-20]. פרט זה מלמד על 'נוכחות' והשתתפות של האדריכל האיטלקי בתהליך התכנון
- 7 הרבה מעבר לתפקיד הצנוע שיועד לו בתצהיר התובעת. יש בכך כדי להדגיש עוד יותר את
- 8 מעורבותו הפעילה של גרסו בתהליך התכנון, חלף הצגתו כאפיזודה רגעית וחולפת שעברה
- 9 מן העולם בעת שהוחלט על שכירת שירותיה של התובעת.
- 10
- 11 (ג) למעשה, התובעת אישרה שהאדריכל האיטלקי לא יצא מהתמונה לאחר שנכרת בינה
- 12 לבין חברת מקורה הסכם התכנון. משהוכנו תכניותיה לא היה בכך כדי להוות סוף פסוק,
- 13 אף לא כדי לסלול את הדרך למעבר משלב התכנון לשלב הביצוע – קרי, הגשת בקשה להיתר
- 14 בניה, קבלת ההיתר והקמת מבנה היקב על-פיו. תחת זאת יצאה התובעת לאיטליה לצרכי
- 15 היועצות בגרסו. כך תיארה התובעת את הדברים: "עם סיום הכנת התוכניות ובשל ניסיונו
- 16 של האדריכל האיטלקי בעיצוב יקבים, [...] נתבקשתי על ידי חברת אמפורה לנסוע אל האדריכל
- 17 האיטלקי ולהיעזר בו בתור יועץ טכני בלבד בעוד שהתכנון והעיצוב הארכיטקטוני יעשה על ידי
- 18 בלבד. ואכן כעבור זמן מה נסעתי לבקר את האדריכל האיטלקי באיטליה על מנת שיחווה דעה
- 19 על תוכניותי" [סעי' 17 ל-4]. התובעת ביארה כי אמפורה היא שנשאה במימון נסיעתה זו.
- 20 לגרסתה, גם לאחר הביקור לא הוכנס בתכניות שהכינה למבנה היקב כל שינוי; האדריכל
- 21 האיטלקי מצא אותן מקצועיות ומרשימות ולא ראה לנכון להעיר או לשנות בהן דבר [שם,
- 22 סעי' 18-19]. אף-על-פי-כן ציינה התובעת שבמהלך הביקור ערכה עם גרסו סיורים ביקבים
- 23 שתכנן כדי להתרשם מחומרי גמר ופרטי בניין שונים.
- 24
- 25 (ד) אין בידי לקבל את טענת התובעת לפיה קיימת זהות בין התכניות הסופיות שהגישה
- 26 בסופו של יום לבין תכניות הביניים שהיו בנמצא בעת שנסעה לאיטליה ופגשה בגרסו, כך
- 27 שבין אלה לבין אלה לא הוכנס כל שינוי כפועל יוצא של היועצות עם האדריכל האיטלקי.
- 28 כמה וכמה טעמים לכך.
- 29
- 30 התובעת אישרה שהתכניות שעימן נסעה לאיטליה על-מנת להיוועץ בגרסו לא היו תכניות
- 31 מוגמרות אלא סקיצות ממוחשבות; דא עקא, לא היה ביכולתה להציגן כדי שהן תושונה
- 32 לתכניות הסופיות שהכינה, שרק הן לבדן הוצגו כראיה [עמ' 25 ש' 15-24]. הודאתה של

בית משפט השלום בחדרה

17 אוקטובר 2013

ת"א 06-1641-1641 רינה דוקטור נ' כרם אמפורה בע"מ ואח'

בפני: כב' השופטת קרן אניספלד

1 התובעת בנסיעתה לאיטליה לשם היוועצות באדריכל האיטלקי, כל זאת תוך כדי תהליך
2 התכנון ובטרם הגישה תכניות מוגמרות, מניחה לפתחה את הנטל להראות ולשכנע שלא
3 הוכנס בתכנון הביניים שינוי (ולא כל שכן שינוי מהותי) כפועל יוצא של סיוורה באיטליה
4 עם האדריכל האיטלקי וההיוועצות שקיימה עמו. למצער נדרשה התובעת להרים את הנטל
5 בהצגת התכניות שהיו בנמצא במועד נסיעתה אל האדריכל האיטלקי על-מנת שניתן יהיה
6 להשוותן לתכניות המוגמרות שצורפו לתצהירה [נספח 2 ל-4/ת], אלא שהתובעת לא עשתה
7 כן מבלי שניתן לכך טעם מבורר. טענה לקיומה של זהות בין תכנית שהוצגה לבין תכנית
8 עלומה שלא נחשפה איננה דבר-מה שהתובעת עשויה להוכיח בהבל פיה. בעל-דין שנמנע
9 מהבאת ראיה רלוונטית אף שביכולתו לעשות כן, חזקה כי אילו הוצגה היה בה כדי לחזק
10 דווקא את טענות הצד שכנגד [ע"א 548/78 פלונית נ' פלוני, פ"ד (לה) 760, 736 (1) (1980)].
11 הימנעותה של התובעת מהצגת התכנון שהיה קיים ערב נסיעתה לפגוש באדריכל האיטלקי
12 פועלת אפוא לחובתה.

13
14 יתרה מכך, לא עלה בידי התובעת להראות מה טעם נדרשה נסיעה שלה לאדריכל האיטלקי
15 אם התכנון שלה למבנה היה שונה מעיקרו מן התכנון שהציע הוא קודם לכן [עמ' 25 ש' 27 -
16 עמ' 26 ש' 2]. בתוך כך אישרה כי האדריכל האיטלקי היה בעל ניסיון רב בתכנון יקבים וכי
17 הוא הציג לפניו לא רק חומרי גלם (כפי שפירטה בתצהירה) אלא גם מה שקשור ב"העמדה
18 של חביות, אווירה של חדר טעימות שיש לו משקל רב ביקב ללקוחות פוטנציאליים שבאים
19 לקנות יין [...]"] [שם]. קשה להלום שהושקעו משאבי ממון (על-ידי אמפורה) ומשאבי זמן
20 (על-ידי האדריכל האיטלקי והתובעת) לחינם, לצרכי נסיעתה של התובעת לאיטליה, מבלי
21 שנודעה לכך כל תוצאה ממשית שביטויה בתכניות מבנה היקב אלא רק בטפיחה על השכם
22 שקיבלה התובעת מעמית מעבר לים.

23
24 שהרי ממה נפשך? אם התכניות שהכינה התובעת היו כטענתה פרי קונספט עיצובי נפרד,
25 עצמאי ושונה מזה שאומץ בתכנון האיטלקי, ואם פנייתה של חברת מקורה לתובעת למתן
26 שירותי תכנון באה לעולם לאחר שהקונספט שבא לידי ביטוי בתכנון האיטלקי לא נשא חן
27 ונפסל, מה טעם תיסע התובעת לאיטליה כדי להתייעץ באדריכל האיטלקי? ואם אותה
28 היוועצות לא סייעה במאום ולא הולידה דבר כך שתכנון התובעת לא הצריך כל שינוי, מדוע
29 האריכה התובעת את משך שהותה בחו"ל על חשבון אמפורה, וערכה סיורי יקבים עם גרסו
30 כדי ללמוד מפיו על חומרי גמר ופרטי בניין (ריצוף, טיח, חלונות וכיו"ב)? עדות התובעת
31 בעניין זה עוררה סימני שאלה רבים שאינם מאפשרים לתת בה אמון. גם בשל כך לא ניתן
32 לקבל שתכנון התובעת מחה כל זכר לתכנון האדריכל האיטלקי שקדם לו ולא הושפע ממנו
33 באיזו צורה, בין מראש – בהתחשב בכך שהתכנון האיטלקי קדם לתכנון התובעת והיה גלוי

בית משפט השלום בחדרה

17 אוקטובר 2013

ת"א 06-1641-13 רינה דוקטור נ' כרם אמפורה בע"מ ואח'

בפני: כב' השופטת קרן אניספלד

1 לעיניה בעת שנשכרו שירותיה, ובין בדיעבד – בהתחשב בכך שהתובעת נסעה אל מעבר לים
2 על-מנת להיוועץ באדריכל האיטלקי לאחר שכבר הכינה סקיצות משלה למבנה היקב.

3

4

5 **4. החוליה המקשרת בין התובעת לבין האדריכל האיטלקי – חברת מקורה**

6

7 (א) מן הראיות שהובאו התחוויר שחוליה אחת היא זו שקישרה בבירור בין תוצרי עבודתו
8 של האדריכל האיטלקי לבין השירות שלשמו נכרת עם התובעת הסכם התכנון; זוהי חברת
9 מקורה – בעלת הנכס שעליו נועד לקום מבנה היקב, מי שבהסכם ההקמה נטלה על עצמה
10 התחייבות כלפי אמפורה לבנות ולהקים את מבנה היקב, מי שאף הינה בעלת מבנה היקב
11 והעמידה אותו לרשות אמפורה על-מנת שתפעיל בו את יקב אמפורה במעמד של בת-רשות.

12

13 רילוב היה ועודנו הבעלים של חברת מקורה ומי שאף מנהל אותה בפועל [עמ' 44 ש' 4-11].
14 רילוב הוא ששימש כפניה של חברת מקורה בהליך זה; מפיו ניתן היה ללמוד דברים בעלי
15 חשיבות על-אודות תהליך התכנון של מבנה היקב, כמו גם על טיבה והיקפה של הזיקה בין
16 התכנון האיטלקי לבין השירות שהוזמנה התובעת לבצע. בהסכם ההקמה נטלה על עצמה
17 חברת מקורה התחייבות להקים את מבנה היקב ולהכשיר אותו ואת סביבתו לשימושה של
18 אמפורה ובתוך כך לקבל מהרשויות המוסמכות את האישורים הנדרשים להקמת מבנה
19 היקב, והיתר בניה בכלל זה [סע' 3 ו-5 ב-6]. בהסכם ההקמה נקבע במפורש כי רילוב הוא
20 שמוסמך להתקשר בהסכם מטעמה של חברת מקורה והוא אשר ייצג את חברת מקורה בכל
21 עניין הקשור להסכם ולביצועו. מעדותו של רילוב לפני עלה שכך אף התבצעו הדברים הלכה
22 למעשה והוא זה שניצח על הקמת המבנה [ר' להלן בחלק ה(3)].

23

24 עדותו של רילוב נשמעה מבלי שהובאה בתצהיר; כפועל יוצא ניתן היה להתרשם מעדותו
25 באופן מיטבי, הן בחקירה ראשית מטעם התובעת והן בחקירה נגדית מטעם הצד שכנגד.
26 מתוך עדותו של רילוב לפני הוברר שהתובעת לא פעלה בחלל ריק ולא הכינה תכנון למבנה
27 היקב יש מאין, במנותק מתוצרי עבודתו של האדריכל האיטלקי שהונחו לפניו.

28

29 (ב) רילוב ביאר כי בזמן בו חיפשה חברת מקורה אדריכל מקומי למבנה היקב כבר הייתה
30 בנמצא "[...] פרוגרמה של אדריכל איטלקי שהגיש לנו את התוכנית שלו שהיתה בעצם התוכנית
31 האופראטיבית של היקב, זה אדריכל שהתמחה ביקבים [...]"] [עמ' 46 ש' 20-23]. באשר
32 לנתונים שהונחו לפני התובעת כבסיס לביצוע העבודה שאותה הוזמנה לבצע ציין רילוב כי

בית משפט השלום בחדרה

17 אוקטובר 2013

ת"א 06-1641-16 רינה דוקטור נ' כרם אמפורה בע"מ ואח'

בפני: כב' השופטת קרן אניספלד

מצד אחד לא הוצג לה מראה מבוקש של מבנה היקב ומצד שני "[...] הצגנו את הצרכים ואת הפרוגרמה של האדריכל האיטלקי, זה כבר היה על השולחן. אמרתי הפרוגרמה המבוקשת, ביקב יש פונקציות הכרחיות המרתף צריך להיות בגודל מסוים הכניסה אליו צריכה להיות ... כל הדברים האלה" [עמ' 49 ש' 1-4].

רילוב נשאל מה הוביל לבחירה בתובעת דווקא מבין המועמדים השונים. מתשובתו עלה שלתובעת לא הייתה הבנה קודמת בתכנון יקבים, באופן שמצדד במסקנה כי היא נזקקה לניסיונו המקצועי של האדריכל האיטלקי, כמו גם לתכנית שהגיש בטרם החלה מעורבותה שלה בתהליך התכנון: "בגדול אהבנו את הפרוגרמה שהגיש והיה חיבור טוב [...] בגדול היה איזשהו חיבור שראינו שזה הולך לעבוד בסדר גם בקטע של הבנה בנושא של יקב, צריך את הנושא של פונקציונאליות לדעת מה לעשות בתחום היקב והתובעת זה לא בדיוק התחום שלה, וגם התוכנית שלה הייתה תוכנית שהייתה מקובלת עלינו" [עמ' 47 ש' 7-11]. רילוב טען שאינו זוכר את התכניות שהוגשו ואינו יודע להשוות ביניהן; יחד עם זאת זכר שהתובעת נסעה בשלב מסוים אל האדריכל האיטלקי [שם, ש' 15-18].

עדותו זו של רילוב על-אודות היעדר כל ניסיון של התובעת בתכנון יקבים עולה בקנה אחד עם עדותו הראשית של שצברג באותו עניין. בלשונו: "משיחותיי עם התובעת היה ברור לי כי לתובעת אין כל ידע ביחס לתכנון יקב ו/או צרכיו של יקב לייצור יין. בנוסף לכך, למיטב ידיעתי, התובעת נסעה לאיטליה לצורך פגישה והתייעצות עם האדריכל האיטלקי, במימון הנתבעת [...] [סע' 19 ל-11/ג]. עוד הדגיש שצברג שהתובעת לא ידעה דבר וחצי דבר על תכנון יקבים ואת כל ההנחיות לתכנון מכלול יצור היין ביקב העביר האדריכל האיטלקי [סע' 44 ל-11/ג].

(ג) רילוב נמנע מלאשר באורח פוזיטיבי שנעשה מעבר מהפרוגרמה שהוגשה על-ידי גרסו וכבר הייתה בנמצא לפרוגרמה שונה של מתכנן ישראלי, תוך זניחת האחת לטובת האחרת; תשובתו החלה במילים "אם היה מעבר כזה [...]" [עמ' 50 ש' 1-2]. מעבר לכך לא תמכה עדותו בגרסת התובעת כי התכנון האיטלקי לא נשא חן בעיני המזמין, חברת מקורה, באופן שהצדיק המרה של תכנון קיים בתכנון חדש, שונה מעיקרו. העדות שמסר רילוב בנקודה מהותית זו הייתה צרה, תחומה וממוקדת בהשוואה לגרסה של התובעת: "אני חושב שהיה איזשהו קטע עיצובי בגג היקב שזה לא מצא חן בעינינו, זה היה דווקא בגג במקום שלא רואים וזה היה בתוכניות של האיטלקי. זהו זה מה שאני זוכר. לשאלת בית המשפט כל המעורבות של גורם נוסף הייתה בגלל עיצוב הגג אני משיב גם זה וחשבנו שצריך סיוע בקטע שהפרוגרמה

בית משפט השלום בחדרה

17 אוקטובר 2013

ת"א 06-1641 רינה דוקטור נ' כרם אמפורה בע"מ ואח'

בפני: כב' השופטת קרן אניספלד

1 הבסיסית של היקב נעשתה אך צריך גורם ישראלי שיתן את הגיבוי היומיומי. לשאלת בית
2 המשפט מה זה גיבוי יומיומי אני משיב גיבוי של הפרויקט ולשאלת בית המשפט אם בתכנון או
3 בביצוע אני משיב שגם וגם" [עמ' 50 ש' 1-9]. מעבר לרצונה של חברת מקורה לשנות אלמנט
4 עיצובי נסתר בגג המבנה, ומעבר לצורך ללוות את הפרויקט על-ידי גורם ישראלי, לא זכר
5 רילוב סיבה ספציפית נוספת שהצדיקה הסתייעות בתובעת [שם].
6
7 הצורך בליווי יומיומי לפרויקט הוסבר על-ידי רילוב בכך ש"כשבונים בנין כזה שהוא צריך
8 לקבל החלטות שקשורות לעיצוב, שקשורות לפרקטיקה שקשורות לתפעול, שקשורות לדברים
9 שהם במהות הבנייה [...]". [עמ' 50 ש' 13-14]. גם בכך יש כדי להשליך על אופי תפקידה
10 וחלקה של התובעת בתכנון המבנה, שלא היה רחב וגורף כפי שביקשה לשכנע.
11
12 בהקשר זה נודעת חשיבות להוראה שנכללה בהסכם ההקמה שנחתם בין חברת מקורה לבין
13 אמפורה ביום 8.7.2000, עוד בטרם נכנסה התובעת לתמונה. כך נאמר שם: "עבודות ההקמה
14 תבוצענה בהתאם למפרטים הטכניים, המצורפים לחוזה זה כנספח 'ה' ולתכניות, המצורפות
15 לחוזה זה כנספח 'ו'. התכניות המצורפות לחוזה זה כנספח 'ד' הינם תוכניות מוסכמות על שני
16 הצדדים וכל שינוי בהן יערך בהסכמת שני הצדדים" [סע' 5.2 ב-6]. משמע, עוד בטרם
17 התקשרה חברה מקורה עם התובעת בהסכם התכנון כבר היו בנמצא תכניות למבנה היקב
18 שנזכרו בהסכם ההקמה וזכו למעמד מחייב בתהליך ההקמה של מבנה היקב. לא רילוב ולא
19 ביאר נחקרו על-ידי התובעת בעניין מהותי זה.
20
21 (ד) בהמשך עדותו בחקירה ראשית מטעם התובעת הטעים רילוב שפעילות התובעת לא
22 ניתקה את הקשר בין הביצוע בפועל של מבנה היקב לבין התכנון האיטלקי: "אני טוען שהיה
23 אלמנט בגג שפסלנו, אם אני לא טועה זה היה אלמנט של ענבים ואני זוכר שברגע שהתובעת
24 נבחרה נוצר שיתוף פעולה בין האיטלקי לתובעת שהיה בעיקרו בקטע התפעולי פרוגרמתי של
25 היקב כי זה לא בנין מגורים זה יקב, יקב צריך דברים ספציפיים כפי שכבר אמרתי. לשאלת בית
26 המשפט אם אותם דברים ספציפיים היו בפרוגרמה של האיטלקי אני משיב שכן כמו מיקום
27 המרתף וגודל המרתף, [...] גודל איזור הייצור זה הכול דברים שהם נגזרת של כמות הבקבוקים
28 שמייצרים. אנו הגדרנו את היקב הזה כיקב של 100,000 בקבוקים ומזה נגזר דברים תכנוניים
29 גודל שטח הייצור, המרתף" [עמ' 50 ש' 18-25].
30

בית משפט השלום בחדרה

17 אוקטובר 2013

ת"א 06-1641-13 רינה דוקטור נ' כרם אמפורה בע"מ ואח'

בפני: כב' השופטת קרן אניספלד

1 גם בעדותו בחקירה נגדית נדרש רילוב לקשר בין התכנון שסיפק האדריכל האיטלקי לבין
2 תפקידו של אדריכל ישראלי; הוא אישר באורח חלקי וממוקד שתפקיד האדריכל הישראלי
3 היה להוציא לפועל את התכניות של האדריכל האיטלקי, בזו הלשון: "הייתי אומר שבצד
4 הפרוגרמתי של תפעול יקב, כן. לשאלת בית המשפט מה אני מגדיר כצד לא פרוגרמתי, אני
5 מנסה להסביר זאת מהבוקר שבגלל שהתובעת לא התיימרה להבין ביקבים אז ביקב מעבר
6 לדברים שקשורים לעיצוב יש צורך בתכנון פיזי מדויק לפי צרכי היקב שהנגזרת ממנו זה גודל
7 שטחי היצור, גודל המרתף, הצורה של התורים שהעבודה הולכת לתוך העסק הזה ואת זה עשה
8 המתכנן האיטלקי ואחרי זה רינה המשיכה, שוב אני לא זוכר את נוהל העבודה ביניהם, אבל
9 היתה התייעצות ביניהם בענין זה וזה גם לא דברים שהתובעת התיימרה להבין בהם ולצורך זה
10 היא גם נסעה לאיטליה. לשאלת בית המשפט מה התובעת כן עשתה את אותו ליווי ישראלי
11 וייעוץ מה שאמרתי קודם אני משיב, שכן, היא עשתה עיצוב. לשאלת בית המשפט אני אומר
12 שהיה צד פונקציונאלי ליקב שכלל את התכנון המקצועי שלו בתחום של היין, שבזה עסק
13 האדריכל האיטלקי בשלב התכנון הראשוני והיה את הצד שכלל את העיצוב של המבנה שבזה
14 עסקה התובעת והשילוב בין השניים יצר את התוכנית הסופית" [עמ' 61 ש' 14-25].

15
16 רילוב הדגיש שלתובעת לא ניתנה יד חופשית לשנות את התכנון האיטלקי: "אני יודע שבצד
17 הפונקציונאלי היתה דרישה במיוחד של מוטי ביאר להיצמד לדרישות הפונקציונאליות של
18 האדריכל האיטלקי מתוך הכרה והבנה של הצדדים שהתובעת אינה אדריכלית יקבים בצד
19 הפונקציונאלי שלהם [...]". [עמ' 63 ש' 3-5]. בכך חיזק רילוב את עדותו הראשית של ביאר
20 לפיה עמדה אמפורה על כך שלתובעת יוצגו תכניותיו והנחיותיו של האדריכל האיטלקי לגבי
21 היקב [סע' 20 ל-12]. הדברים אף מחזקים את מה שנאמר לעיל על-אודות היעדר ניסיון
22 וידע של התובעת בתכנון יקבים – ידע וניסיון שהיו נחלתו של האדריכל האיטלקי.

23
24 (ה) מצאתי את עדותו של רילוב רבת-חשיבות בקביעת התפקיד שהוזמנה התובעת למלא
25 בפרויקט שנסיב על הקמת מבנה היקב במקרקעי מקורה. מצד אחד, יש בעדותו של רילוב
26 כדי לקעקע את טענת התובעת כאילו מן התכנון האיטלקי לא נותר דבר – באופן שהיא
27 לבדה אחראית לתכנון ועיצוב מבנה היקב מהחל עד כלה. מצד שני, הדברים מעידים על
28 תרומה שהשיאה התובעת לדמותו הסופית של מבנה היקב – תרומה שהייתה בעלת אופי
29 עיצובי וחרגה מן התפקיד הטכני-היישומי גרידא שנועד לה לשיטתם של הנתבעים.

30

בית משפט השלום בחדרה

17 אוקטובר 2013

ת"א 06-1641-13 רינה דוקטור נ' כרם אמפורה בע"מ ואח'

בפני: כב' השופטת קרן אניספלד

1 (ו) ביאר שלל את טענת התובעת כי אמפורה לא הייתה שבעת רצון מתוצרי עבודתו של
2 האדריכל האיטלקי [סעי' 15-16 ב-12]. גם שצברג הטעים בעדותו הראשית שאין זה נכון
3 שלא היה מרוצה מן התכנון האיטלקי [סעי' 16 ב-11]. לא עלה בידי התובעת להוכיח את
4 טענתה כי אמפורה או מי מטעמה ביקש להתנער מן התכניות שהכין גרסו, באופן שהצריך
5 תכנון מחדש למבנה היקב באמצעותה. גם עדותו של רילוב לא תמכה בטענתה זו; היפוכו
6 של דבר הוא הנדון. הלה ידע לציין פרט אחד ויחיד שבו ביקשה חברת מקורה להכניס שינוי
7 בתכנון האיטלקי בשל כך שלא היה לטעמה – פרט עיצובי בגג היקב, לגביו הטעים רילוב כי
8 הוא נמצא במקום שאינו גלוי לעין. קיים פער מהותי של כמות ואיכות בין המצג שביקשה
9 התובעת ליצור בעניין זה לבין המציאות לאשורה כפי שהצטיירה מתוך מכלול העדויות.
10
11 נודעת לכך נפקות בשני מישורים: האחד, מישור הוכחת הטענות שביסוד התביעה. ודוק: על
12 התובעת רובץ הנטל להוכיח ולשכנע כי תכניתיה למבנה היקב משקפות עבודת תכנון
13 שנעשתה על-ידה 'מבראשית ברא', בבחינת יצירה עצמאית ומקורית שלה. משהוכח – מתוך
14 הראיות שהובאו וגם מתוך עדותה של התובעת עצמה – כי בעת שהיא 'נכנסה לתמונה' כבר
15 היה בממצא התכנון האיטלקי, והוא הונח לפניו, רובץ על התובעת נטל מוגבר להראות כי
16 היצירה לה היא טוענת מנותקת מן היצירה המוקדמת יותר של האדריכל האיטלקי, שנסבה
17 על תכנון אותו מבנה יקב עצמו. התובעת ביקשה ליצור נתק בין התכניות בציינה כי התכנון
18 האיטלקי לא נשא חן ועל כן נדרש תכנון חדש תחתיו – אותו הוזמנה היא לבצע. טענה זו,
19 גורפת ומכלילה כפי שהוצגה על-ידי התובעת, נשללה מניה וביה מתוך העדויות. על כן שב
20 הכדור למגרשה של התובעת ועליה להצביע על טעם משכנע שבעטיי הוזמנה לבצע תכנון
21 חדש לחלוטין למבנה היקב אף שתכנון כזה כבר 'היה מונח על השולחן', בדמות תכניתו של
22 האדריכל האיטלקי. טעם כזה, לא כל שכן טעם משכנע שכוחו עמו, לא הוצג על-ידה. יש
23 בכך תימוכין למציאות שהצטיירה מתוך עדותו של רילוב, דהיינו, כי תכניתיה של התובעת
24 נסמכו על התכנון האיטלקי והוסיפו עליו אך לא באו תחתיו. מישור שני שבו נודעת לדברים
25 הללו השלכה נוגע להערכת אמינותה של התובעת; כישלונה להוכיח טענה עובדתית בעלת
26 מקום חשוב ומרכזי בטיעון שביסוד התביעה – לא כל שכן סתירת הטענה מיסודה, מציגים
27 את עדותה באור לא חיובי.
28

5. 'חסרונות' של האדריכל האיטלקי – טיבו ונפקותו

29
30
31 יש לעמוד על הנפקות הנודעת להיעדרו של האדריכל האיטלקי מן ההליך, בין במעמד של
32 בעל-דין ובין במעמד של עד.
33

בית משפט השלום בחדרה

17 אוקטובר 2013

ת"א 06-1641-1641 רינה דוקטור נ' כרם אמפורה בע"מ ואח'

בפני: כב' השופטת קרן אניספלד

1 (א) מן הדיון שהובא לעיל נובע כי התובעת לא פעלה בחלל ריק, בניגוד לטענתה; חרף
2 מבוקשה לגמד ולאיין את חלקו של האדריכל האיטלקי בתכנון מבנה היקב לא עלה בידה
3 ליצור נתק בין התכנון האיטלקי שהיה בבחינת 'יש' קיים בעת שנכרת עמה הסכם התכנון
4 לבין התכנון שהוכן על-ידה בשלב מאוחר יותר – אף זאת תוך קיום מגע וקשר עם האדריכל
5 האיטלקי.

6
7 על רקע הדברים הללו נתתי את דעתי לשאלה אם לא היה על התובעת לצרף את האדריכל
8 האיטלקי להליך במעמד של נתבע נוסף, מהיותו בעל-דין נחוץ ודרוש. משהוכח כי תהליך
9 תכנון המבנה לא היה בלעדי לתובעת אלא נעשה תוך קיום קשרים וזיקות עם התכנון
10 שהציג האדריכל האיטלקי ועם גרסו עצמו נובע מכך לכאורה שכל הצהרה על-אודות זכות
11 של התובעת בתכנון תגרע מזכויותיו של האדריכל האיטלקי באותו תכנון עצמו. על כן עשוי
12 אחד הסעדים להם עתרה התובעת – סעד הצהרה כי היא שעיצבה את מבנה היקב, לפגוע
13 מניה וביה בזכויותיו של האדריכל האיטלקי. כלל הוא כי בית-משפט לא יתן סעד שעלול
14 לפגוע בזכויות צד שלישי שאינו בעל-דין בהליך או לגרוע מהן, באופן שמנע מאותו צד נפקד
15 להתייצב ולעמוד על זכויותיו בטרם תתקבל הכרעה לגביהן [שלמה לוי **תורת הפרוצדורה**
16 **האזרחית, מבוא ועקרונות יסוד** 87-88 (מהדורה שניה, 2008)]. כלל זה אף מהווה חריג
17 למצב הדברים הרגיל בגדרו שמורה לתובע הזכות להחליט נגד מי יפנה את תביעתו, ואין
18 כופים עליו התדיינות עם בעל-דין בניגוד לרצונו [ע"א 543/59 **מדינת ישראל נ' שפיגלמן**,
19 פ"ד יד (2) 1165 (1960), בר"ע (מח' י-ם) 3250/97 **המוסד לביטוח לאומי נ' אליהו חברה**
20 **לביטוח בע"מ, פס' 7** (1.12.1997), בש"א (מח' י-ם) 6355/01 **רייכמן נ' שיינפלד** (5.6.2001)].
21 כפי שיובהר להלן, מצאתי שאין חסר בכך שהאדריכל האיטלקי לא צורף כבעל-דין.

22
23 (ב) מן הראיות שהובאו עלה כי אמפורה היא שהתקשרה עם האדריכל האיטלקי והיא
24 שהזמינה ממנו את עבודת התכנון שביטויה בתכניות שהגיש. ההתקשרות עם גרסו נעשתה
25 על-פה – 'בלחיצת יד', כהגדרתו של ביאר בעדותו לפני, במהלך שנת 2000. על ההתקשרות
26 חלות אפוא הוראותיו של חוק זכויות יוצרים, 1911 – ולא הוראותיו של החוק החדש משנת
27 2007 אשר נכנס לתוקפו בעת שההליך היה תלוי ועומד. סעיף 15(ב) לחוק מ-1911 מורה כי
28 ביצירה שהופקה על-פי הסכם למתן שירות, בהיעדר הסכם שקובע אחרת יהא המזמין בעל
29 זכות היוצרים בה [בכפוף לסייגים המפורטים בסיפא לסעיף אשר אינם רלוונטיים לענייננו].

30
31 אמפורה לא טענה בשום שלב כי זכות היוצרים בתכנון המבנה הוענקה לגרסו ומכאן שחל
32 הכלל לפיו הייתה היא, במעמדה כמזמינת העבודה, בעלת זכויות היוצרים בתכנון שסיפק
33 האדריכל האיטלקי (זאת, בהנחה כי עסקינן בתכנון שעשוי להיחשב מושא לזכות יוצרים).

בית משפט השלום בחדרה

17 אוקטובר 2013

ת"א 06-1641-13 רינה דוקטור נ' כרם אמפורה בע"מ ואח'

בפני: כב' השופטת קרן אניספלד

1 זאת ועוד, אמפורה לא מנעה את מעורבות התובעת בתכנון מבנה היקב – בין מלכתחילה,
2 בעת שנכרת הסכם התכנון בין חברת מקורה לבין התובעת, ובין בדיעבד, לאחר שהוגשו
3 תכניות התובעת והוחל בתהליך הוצאת היתר בניה על-יסודן. כך עלה בבירור מעדותו של
4 ביאר לפני. מכוח תפקידו בחברת אמפורה הבין ביאר כי ההתקשרות עם אדריכל מקומי
5 נדרשה לשם התאמת התכנון האיטלקי למיקום ולקרע הספציפיים ולחוקי התכנון והבניה
6 בישראל [סעי' 18 ו-44 ל-12]. היה אפוא נהיר שעל האדריכל המקומי יוטל תפקיד שכרוך
7 מניה וביה בעריכת שינויים בהיקף כזה או אחר בתכניותיו של האדריכל האיטלקי. אמפורה
8 לא מצאה לנכון להגביל את עבודתו של האדריכל המקומי מטעמים הקשורים בזכות
9 יוצרים בתכנון האיטלקי ולא העלתה כל טענה בעניין זה, בין בזמן אמת ובין בהליך דין.

10
11 בהתייחס לשלב בו נשכרו שירותיה של התובעת על-ידי חברת מקורה אמר ביאר כך: "אני
12 זוכר שדיברנו עם שני מועמדים שלא עמדו על הפרק, ואחר כך גיא לקח את המושכות ובחר
13 בתובעת ואני לא ראיתי אותה ולא פגשתי אותה. לא ידעתי מי זו. לא היה גם טענה נגדה. גיא
14 מתוך זה שהיה אמור לעשות את כל העבודה, את כל הבניה, לקח אדם שהוא הסתדר איתו" [עמ'
15 126 ש' 21-24]. וכן: "השיקול שלי היה לתת לגיא רילוב לעשות מה שהוא מבין כי הוא הולך
16 לעבוד ולהסתדר עם אותה פונקציה ולכן לא התערבנו לא באדריכל ולא בקבלן ולא בשרטט ולא
17 בצבעי ולא בשום דבר" [עמ' 127 ש' 22-23; ר' גם בעמ' 128 ש' 4-8, 23-25]. נובע מכך שביאר
18 ידע על דבר קיומה של מתכנתת ישראלית וכי בניגוד לנטען בתצהירו לא היו לחברת אמפורה
19 טענות נגד התובעת. ביאר אישר שדבר הבחירה בתובעת לתפקיד דווח לו על-ידי רילוב מבלי
20 שלאמפורה היה מעמד להתערב בתהליך הבחירה [עמ' 127 ש' 26-29]. גם בדיעבד, לאחר
21 שהוכנו והוגשו תכניות התובעת, לא הביעה אמפורה כל עמדה נגדן, בין מטעמים שבזכויות
22 יוצרים בתכנון האיטלקי ובין מסיבה אחרת; ביאר אישר שאמפורה לא הביעה התנגדות
23 אקטיבית לתכנון התובעת והסכים שקבלת מבנה היקב בידי אמפורה ביטא למעשה הסכמה
24 לאופן בו הוקם המבנה [עמ' 124 ש' 17-20].

25
26 (ג) בסופו של דבר נשאה חברת מקורה בעלויות שהיו כרוכות בתכנון מבנה היקב, בין
27 על-ידי האדריכל האיטלקי ובין על-ידי התובעת. על-פי רילוב אמפורה היא שנשאה תחילה
28 בתשלום לאדריכל האיטלקי ובהמשך הופחת התשלום מדמי השימוש בהם חויבה אמפורה
29 ביחסיה עם חברת מקורה [עמ' 51 ש' 1-9; חרף ניסיון של בא-כוח התובעת לקעקע עדות זו
30 היא לא נסתרה: עמ' 52 ש' 10-20]. הדברים אף תואמים את עדותו של ביאר בנושא זה [עמ'
31 130 ש' 1-18].

32

בית משפט השלום בחדרה

17 אוקטובר 2013

ת"א 06-1641-1641 רינה דוקטור נ' כרם אמפורה בע"מ ואח'

בפני: כב' השופטת קרן אניספלד

1 ככל שאמפורה היא בעלת הזכויות בתכנון האיטלקי, והדיון שהובא לעיל מצדד בכך, הרי
2 שלא הועלתה על-ידה טענה כי מעורבותה המאוחרת יותר של התובעת בתכנון מפרה זכות
3 כזו – בין שהיא נתונה לאמפורה ובין שנשמרה לאדריכל האיטלקי. ואם הוקנו הזכויות
4 בתכנון האיטלקי לחברת מקורה מכוח העובדה כי בסופו של יום היא שנשאה בעלויותיו,
5 הרי ששכירת שירותיה של התובעת על-ידי חברת מקורה גילמה בתוכה גם הסכמה לכך
6 שהתובעת תכניס שינויים נדרשים בתכנון האיטלקי, בהתאם למטרת ההתקשרות עמה.

7
8 נובע מכך שמי שהיו עשויים לטעון לזכות בתכנון האיטלקי, באופן שיקרא תיגר על מעמדה
9 על התובעת להכניס בו שינויים, היו מעורבים בהליך: אמפורה במעמד של בעל-דין וחברת
10 מקורה באמצעות רילוב שעדותו מטעם התובעת נשמעה בהרחבה. אלא שלא נשמעה כל
11 טענה בהקשר זה. על כן יש לקבוע כי מעורבותה המאוחרת יותר של התובעת בתכנון לא
12 הפרה זכות משפטית בתכנון האיטלקי אלא הייתה מעורבות שנעשתה בהסכמתם של מי
13 שהיו עשויים לטעון לזכות כזו. מעתה אמור: אי-צירופו של האדריכל האיטלקי כבעל-דין
14 אינו עולה כדי חסרונו של בעל-דין דרוש ונחוץ ואינו מונע דיון בסעד ההצהרה שהתבקש על-
15 ידי התובעת. הדבר נובע מכך שמי שהיו עשויים לטעון לזכות בתכנון האיטלקי היו 'נוכחים'
16 בהליך, במישרין או בעקיפין, ולא נשללה זכותם להשמיע את טענותיהם.

17
18 (ד) שונים פני הדברים באשר למעמדו של האדריכל האיטלקי כעד. מתוך הראיות שנדונו
19 לעיל הצטיירה תמונה שונה מזו שביקשה התובעת להציג, באופן שאינו תומך כלל ועיקר
20 בגרסתה על-אודות היותו של התכנון שסיפקה היא למבנה היקב יצירה עצמאית לחלוטין,
21 מנותקת ונפרדת מן התכנון האיטלקי שהיה בר-קיימא עוד בטרם נכרת עמה הסכם התכנון.
22 לא זו בלבד שהתובעת פעלה על-בסיסי'ש' קיים, בדמות התכנון שסיפק גרסו ואשר קדם
23 לשכירת שירותיה, אלא שגם תוך כדי תהליך עבודתה הוסיפו להתקיים בינה לבין האדריכל
24 האיטלקי קשרים וזיקות שנגעו במישרין לעבודתה ותוצריה. נסיעתה של התובעת לאיטליה
25 לשם היועצות בגרסו ועדות התובעת על-אודות תכני הביקור מעידים על כך.

26
27 כבר אמרתי שאת טענתה לפיה לא הוכנס בתכניתה שלה כל שינוי בעקבות אותו ביקור וכי
28 תוצאותיו התמצו באישור האדריכל האיטלקי לתכנון התובעתאין התובעת עשויה להוכיח
29 בהבל פה. הדברים נכונים דרך כלל, נוכח מקומה המרכזי של טענה זו בהכרעה בזכויות
30 הצדדים; הם יפים מקל וחומר לאחר שחל כרסום ממשי באמינותה של התובעת והתחוויר
31 שהיא לא דקדקה באופן הצגת חלקו של האדריכל האיטלקי בהשתלשלות העובדתית, וכי
32 אופן הצגתה את הדברים הונחתה על-ידי רצונה למחוק ולאין כל תרומה של גרסו לתכנון.

33

בית משפט השלום בחדרה

17 אוקטובר 2013

ת"א 06-1641-1641 רינה דוקטור נ' כרם אמפורה בע"מ ואח'

בפני: כב' השופטת קרן אניספלד

1 כלל הוא שבעל-דין נושא בנטל להוכיח כל טענה שמקדמת את עניינו, ואין נפקא מינה אם
2 מעמדו הוא מעמד תובע או נתבע [ת"א (מח' חי') 426/02 בנימין לקרץ בע"מ נ' דקל
3 הכרמל מהנדסים יועצים בע"מ, פסקה 9 וההפניות שם (14.2.2006)]. על-מנת לשכנע כי
4 האדריכל האיטלקי אישר את תכניתו של התובעת מבלי שהוסיף עליהן מאום, בבחינת
5 'כזה ראה וקדש', היה עליה להביאו לעדות מטעמה. הימנעותה מכך מקימה נגדה חזקה כי
6 היה בעדותו כדי לתמוך דווקא בגרסת הצד האחד. ודוק: אי-הבאתו של גרסו לעדות הייתה
7 נזקפת לחובת הנתבעים אילו הייתה העדות נדרשת לסתירת ראיות התובעת, אלא שבכל
8 הקשור לטענת התובעת לנתק בין התכנון האיטלקי לבין התכנון שלה לא הורם על-ידה נטל
9 השכנוע הראשוני, באמצעות הבאת ראיות באיכות ובכמות הדרושה כדי לצלוח את הרף
10 המינימלי של מאזן ההסתברויות. משכך הם פני הדברים לא עבר למגרש הנתבעים הנטל
11 המשני של הבאת ראיות לסתור. המחדל שבאי-הבאתו של האדריכל האיטלקי למתן עדות
12 נותר אפוא מחדל שנזקף לחובתה של התובעת.
13

6. לסיכום חלק זה

14
15
16 הדיון לעיל מלמד על כך שמלאכת התכנון שהוזמנה התובעת לבצע עבור חברת מקורה על-
17 פי הסכם התכנון לא נמסרה לידיה בחלל ריק; קדמה לכך פעולת תכנון שנעשתה על-ידי
18 האדריכל האיטלקי, מומחה בתכנון יקבים. עבודתו של האדריכל האיטלקי הניבה תכנון
19 בר-קיימא שגם אם לא היה סופי, לבש צורה מוחשית והונח לפני התובעת כשהיא נכנסה
20 לתמונה. אלא שבכך לא די; גם לאחר שנשכרו שירותיה של התובעת לא תמה מעורבותו של
21 האדריכל האיטלקי במלאכת התכנון. הוא היה נוכח בפגישה הראשונה שהתקיימה בין
22 נציגי חברת מקורה לבין התובעת. התובעת נסעה אליו לאיטליה לצרכי עריכת סיורים
23 בחברתו והיוועצות עמו תוך כדי עבודתה, לאחר שהכינה שרטוטים ובטרם הגישה תכניות
24 סופיות. התובעת כשלה בהוכחת טענתה כי הפניה אליה נעשתה לאחר שהתכנון האיטלקי
25 לא נשא חן בעיני המזמין. התובעת לא הרימה את נטל השכנוע ביחס לטענה נוספת, מרכזית
26 לעילתה, לפיה נותקו כל זיקה וקשר בין התכנון האיטלקי לבין מה שהוכן על-ידה בשלב
27 מאוחר יותר, באופן שהתכנון שלה נעשה 'יש מאין', מבלי שנסמכה על התכנון האיטלקי
28 ומבלי שהסתייעה בעצתו של האדריכל האיטלקי. ניסיונה של התובעת להציג את האדריכל
29 האיטלקי כמעין יועץ טכני גרידא שניצב ברקע, בעוד שמרכז הבמה נשמר לה לבדה בכל
30 הקשור למלאכת התכנון האדריכלית, לא צלח.
31

ד. מבנה היקב – תכנון אל מול עיצוב

בית משפט השלום בחדרה

17 אוקטובר 2013

ת"א 1641-06 רינה דוקטור נ' כרם אמפורה בע"מ ואח'

בפני: כב' השופטת קרן אניספלד

לעיל נדונה חלוקת התפקידים הפרסונאלית בין התובעת לבין האדריכל האיטלקי בכל הקשור לתכנון מבנה היקב. הדיון העלה כי בהכנת התכניות לא הייתה התובעת 'בת יחידה' כטענתה. כעת ידון חתך נוסף שיש בו כדי להשפיע על חלקה של התובעת בתכנון הכולל למבנה היקב – הוא החתך שעניינו בכשירותה המקצועית של התובעת לבצע עבודת תכנון אדריכלית.

1. כשירותה המקצועית של התובעת

(א) אין מחלוקת על כך שבהכשרתה המקצועית התובעת איננה מהנדסת או אדריכלית. 'אדריכל' ומהנדס' הם מונחים שזכו להגדרה בדין [ר' סע' 1 לחוק המהנדסים והאדריכלים; להלן **חוק המהנדסים**]. בהתאמה הוגדרו בחוק פעולות שביצוען שמור למי שהינו 'אדריכל רשום' ו'מהנדס רשום' בפנקס המתנהל על-פי דין.

השימוש בתואר אדריכל ואדריכל רשום הוסדר בסעיף 2 לחוק המהנדסים, וכך נאמר בו:

(א) לא ישא אדם את התואר 'מהנדס רשום' או 'אדריכל רשום' או כל תואר דומה לאלה עד כדי להטעות, ולא יתחזה אדם כמהנדס רשום או כאדריכל רשום, אלא אם הוא רשום בפנקס המהנדסים והאדריכלים.
(ב) בכפוף להוראות סעיף קטן (ג), לא ישא אדם את התואר מהנדס או אדריכל או כל תואר הדומה להם עד כדי להטעות, ולא יתחזה אדם כמהנדס או כאדריכל אלא אם כן הוא רשום בפנקס המהנדסים והאדריכלים, או שהוא זכאי להירשם בפנקס האמור מכוח סעיף 9(א) או (2).

התובעת לא טענה וממילא לא הראתה שמתקיים בה איזה מהחריגים המנויים בסעיפים 2(ג), 9(א) ו-9(א)2 לחוק המהנדסים. על כן חל לגביה הכלל הרחב שאוסר עליה עשיית שימוש בתואר 'אדריכל' או בתואר דומה שיש בו כדי להטעות את הבריות באשר לכשירותה המקצועית. כמי שאינה מהנדסת ואינה אדריכלית מנועה התובעת מלשלוח ידה בביצוען של פעולות שיחדו בתקנות למי שהוא מהנדס רשום או אדריכל רשום [סע' 12 לחוק המהנדסים ותקנות המהנדסים והאדריכלים (רישוי וייחוד פעולות); להלן **תקנות הרישוי**]. להוראות דין אלה נודעת נפקות באיתור וזיהוי 'התכנון' שביחס אליו עשויה התובעת לטעון לזכות.

(ב) בראיותיהם הראו הנתבעים כי בכשירותה המקצועית לא הייתה התובעת מורשית לבצע פעולה של תכנון מבנה היקב דן; פעולה זו יוחדה בתקנות הרישוי למי שהוא מהנדס רשום או אדריכל רשום – הגדרה שאינה מתקיימת בתובעת [תק' 3 לתקנות הרישוי].

בית משפט השלום בחדרה

17 אוקטובר 2013

ת"א 06-1641-13 רינה דוקטור נ' כרם אמפורה בע"מ ואח'

בפני: כב' השופטת קרן אניספלד

1 בסוגיה זו עסקה במישרין חוות-דעתו של המהנדס גבריאל שהוגשה מטעם הנתבעים [9/2].
2 חוות-הדעת ניתנה בשאלה אם מבנה היקב, כביטוי בתכניות התובעת [נספח 2 ל-4/ת] הוא
3 'מבנה פשוט' כהגדרתו בתקנות הרישוי. בבסיס חוות-הדעת ניצב ניתוח של תכנון התובעת,
4 בדגש על תכניות העבודה לקומת המרתף וקומת הקרקע של המבנה ובשים לב להוראותיהן
5 של תקנות הרישוי [ר' גם עדות גבריאל בעמ' 69 ש' 13-15, 22-25, עמ' 70 ש' 7-17]. על-בסיס
6 אלה קבע גבריאל כי מבנה היקב אינו 'מבנה פשוט', כהגדרתו בתקנות הללו. על-פי התקנות
7 רק מי שהוא אדריכל רשוי או מהנדס רשוי מוסמך לתכנן מבנה כזה. חו"ד גבריאל מלמדת
8 אפוא כי בכשירותה המקצועית לא הייתה התובעת רשאית לעסוק בתכנון של מבנה היקב.
9 חו"ד גבריאל צלחה את מבחן החקירה הנגדית מבלי שנסתרה. התובעת לא הציבה כנגדה
10 חוות-דעת של מומחה מטעמה, וגם מבחינה זו נותרו קביעותיו של גבריאל על מכוון.

11
12 מתוך עדותו של גבריאל לפני הוברר שבכשירותו המקצועית הוא מהנדס רשום בענף הנדסה
13 אזרחית במדור מבנים ובעל ותק של 23 שנה [עמ' 66 ש' 5, 24]. עצם העובדה שניתן נגדו
14 פסק-דין יחיד בו חויב ברשלנות [9/ת] – ללא קשר לנושא שעליו נסבה חוות-הדעת שהגיש
15 בהליך דנן, אינה פוסלת את חוות-הדעת, אינה פוגעת במעמדו ובכשירותו של גבריאל לתת
16 ואינה מעיבה על מסקנות חוות-הדעת שהן תחומות מאוד ומוגדרות מאוד. לא כל חוות-
17 דעת באשר היא מזמינה דיון מעמיק, בחקירה נגדית, בנושא רמתו המקצועית של המומחה
18 ועברו. ודאי שכך הם פני הדברים משעה שלא נשמעה מפי התובעת טענה כי היא חולקת על
19 קביעתו של גבריאל לפיה מבנה היקב הוא מבנה שאינו 'מבנה פשוט' על-פי תקנות הרישוי.
20 כך עלה במפורש משאלה שהפנה בא-כוח התובעת למהנדס גבריאל בחקירה נגדית: "האם
21 אתה ער לעובדה כי אין מחלוקת בנוגע לסיווג המבנה, אם הוא פשוט או אחר. אתה ער לזה
22 שאין מחלוקת בדבר" [עמ' 70 ש' 21-24].

23
24 במצב דברים זה הייתה חקירתו הנגדית של המהנדס גבריאל ארוכה ומיותרת ולא היה בה
25 כדי לסייע לבירור השאלות השנויות במחלוקת. ודוק: אין בחוות-הדעת קביעה כי התובעת
26 ביצעה פעולה שיוחדה בדין למהנדס רשום [עמ' 70 ש' 25-26]. על כן אין כל דופי בכך שאין
27 בחוות-הדעת או במסמכים שניצבו ביסודה התייחסות לתצהירו של מהנדס מייזל, להיותו
28 חתום כעורך ראשי על הבקשה להיתר בניה ולעניינים אחרים שעליהם נשאל גבריאל [עמ'
29 69 ש' 26 - עמ' 70 ש' 5]. לו סבר בא-כוח התובעת כי חוות-דעת גבריאל הוגשה בנושא שכלל
30 אינו במחלוקת, ראוי היה שיצהיר על כך ויימנע מחקירה נגדית שלא השיאה תרומה לבירור
31 השאלות העומדות להכרעה.

32

בית משפט השלום בחדרה

17 אוקטובר 2013

ת"א 06-1641 רינה דוקטור נ' כרם אמפורה בע"מ ואח'

בפני: כב' השופטת קרן אניספלד

1 בנקודה אחת השיאה חקירתו הנגדית של גבריאלי תרומה, ולא לטובת התובעת. משנשאל
2 אם הוא מודע לכך שתכניות התובעת אושרו על-ידי מהנדס מורשה בטרם הוגשו לרשויות
3 ענה כך: "השאלה שלך מעידה בעצם על חוסר הבנה בסיסי. תוכניות אדריכליות שמאושרות על
4 ידי מהנדס. אין חיה כזאת. יש תוכניות אדריכליות שעל פיהן נבנה המבנה. מי שמקבל אותן זה
5 מהנדס הקונסטרוקציה כדי להכין את תוכניות הקונסטרוקציה והוא אף פעם לא מאשר את
6 התוכניות" [עמ' 70 ש' 29 - עמ' 71 ש' 2]. עדות זו, לצד חוות-דעתו של גבריאלי, מלמדת כי
7 התובעת, שאיננה אדריכלית ואיננה מהנדסת, לא הייתה עשויה לעסוק בתכנון אדריכלי של
8 מבנה שלפי תקנות הרישוי מהווה מבנה שאינו 'מבנה פשוט'. תכנון כזה נשמר בדין למהנדס
9 רשוי ולאדריכל רשוי, אלא שכשירות זו אינה מתקיימת בתובעת.

10
11 (ג) גם חוות-דעתו של האדריכל מטעם הנתבעים, בנדק, נדרשה לשאלה אם ועד כמה היו
12 פעולות שנמסרו לתובעת לפי הסכם התכנון שנכרת בינה לבין חברת מקורה פעולות שיוחדו
13 בדין לאדריכל רשום. הבדיקה נעשתה על-סמך הגדרת סוג הפעולות שנטען כי בוצעו על-ידי
14 התובעת בשים לב לתצהירה, לתכניות התובעת ולהסכם התכנון שביסוד התקשרותה עם
15 חברת מקורה [עמ' 1 ל-10]. על-בסיס זה קבע בנדק שביחס למבנה היקב ביצעה
16 התובעת, כנחזה מטענותיה שלה, את הפעולות הבאות: תכנון מוקדם ותכנון סופי; הכנת
17 תכניות עבודה ארכיטקטוניות; תאום התכנון הכולל של מערכות המבנה כגון חשמל,
18 אינסטלציה וכד'; פיקוח עליון על הביצוע. בהתייחס לפעולות הללו קבע בנדק כי מדובר
19 בפעולות מסוג הפעולות שיוחדו לאדריכל, זאת בהנחה שמבנה היקב אינו 'מבנה פשוט'
20 [הנחה שהוכחה בחוו"ד גבריאלי וכאמור לא נסתרה; 10/2 עמ' 2].

21
22 בעדותו אישר בנדק שעל הבקשה להיתר בניה למבנה היקב מופיעה חתימה של המהנדס
23 מייזל כעורך ראשי וחתימתה של התובעת כעורכת משנה [עמ' 74 ש' 1]; בהקשר זה הוסיף
24 בנדק וביאר: "[...] ככל הידוע לי לא קיים בחוק התכנון והבניה מושג של עורך משני. [...] ככל
25 הידוע לי על בקשות להיתרי בניה יש עורך בקשה ראשי, אם החליטו למנות אחד כזה ועורכים
26 נוספים. הם לא משניים. כולם חייבים להיות מהנדסים. אין מושג כזה של עורך משנה בחוק שאני
27 מכיר" [עמ' 74 ש' 4-8]. כפי שיובהר בהמשך, אין מחלוקת על כך שמייזל חתם על הבקשה
28 להיתר בניה במעמד עורך ראשי ואילו התובעת – כעורכת משנה, ולמעשה התובעת היא
29 שנסמכה על הבחנה זו. נובע מכך שעדותו זו של בנדק עומדת בעינה בין אם נמסרה על-סמך
30 הבקשה להיתר בניה כפי שהוגשה בפועל ובין על-סמך נוסח של הבקשה שאינו סופי [10/ת].
31 בנדק אישר שהיה ער לעובדה שהמהנדס מייזל היה אחראי לפן ההנדסי של מבנה היקב
32 והטעים כי זה התפקיד של קונסטרוקטור [עמ' 74 ש' 26-27].

בית משפט השלום בחדרה

17 אוקטובר 2013

ת"א 06-1641 רינה דוקטור נ' כרם אמפורה בע"מ ואח'

בפני: כב' השופטת קרן אניספלד

1

2 (ד) מחוות-הדעת ועדויותיהם של מומחי הנתבעים, המהנדס גבריאל והאדריכל בנדק,
3 נובע שהתובעת חסרה את הכשירות המקצועית הנדרשת על-מנת לעסוק בתכנון אדריכלי
4 שלמבנה היקב. הדין אינו מתיר לתובעת לשלוח את ידה בתכנון כזה. כפי שיובהר בהמשך,
5 נודעת לכך השלכה ישירה על זיהוי התכנון שבו עשויה התובעת לטעון לזכות.

6

7

8

2. גרסת התובעת – בין 'תכנון' לבין 'עיצוב'

9

10 (א) התובעת תיארה את עיסוקה כמי ש'הולכת על ביצים': מחד גיסא, נמנעה מלהצהיר
11 בפה מלא כי היא מבצעת עבודה השמורה בדין למי שהוא אדריכל מוסמך; מאידך גיסא לא
12 אוותה לוותר על הצגת עצמה כמי שעוסקת הלכה למעשה בתכנון ועיצוב אדריכליים, באופן
13 שחורג מעיצוב גרידא שאיננו תכנוני ואיננו אדריכלי. בלשונה: "אני בעלת משרד תכנון
14 ועיצוב אדריכלי ועוסקת במתן שירותי עיצוב אדריכלי, יעוץ ארכיטקטוני, תכנון וקידום
15 פרויקטים ומבנים" [סעי' 3 ל-4/ת; ההדגשה הוספה]. ברוח זו העידה על עצמה שהיא בעלת
16 ותק וניסיון רב בתכנון ועיצוב אדריכלי [שם, בסעי' 4]. בהתייחס למבנה היקב הצהירה כי
17 הציעה לחברת מקורה ביצוע של עבודת תכנון והתקשרה עימה בהסכם למתן שירותי תכנון
18 [סעי' 12-13 ל-4/ת]. התובעת אישרה שבמקביל להצעתה שלה הוגשו לחברת מקורה הצעות
19 של שלושה אדריכלים, שלא התקבלו לבסוף [סעי' 15 ל-4/ת].

20

21 גם לתוצרי פעולתה התייחסה התובעת בעדותה הראשית כשהיא מכוונת לפעולת תכנון מצד
22 אחד, וכשהיא יוצרת טשטוש חוזר ונשנה בין 'תכנון' לבין 'עיצוב' מבלי להקפיד על הבחנה
23 ראויה ומתבקשת ביניהם מצד שני. להלן כמה דוגמות מתוך תצהירה [ההדגשה הוספה]:
24 "תכנון ועיצוב מבנה היקב כפי שתוכנן על ידי [...] [סעי' 20 ל-4/ת]; [...] הנתבעים היו
25 מעורבים בשלבי תכנון היקב על ידי ומודעים לעובדה שמבנה היקב תוכנן ועוצב על ידי" [סעי'
26 52 ל-4/ת]; [...] לא היה כל 'צוות' שעסק בתכנון הארכיטקטוני של מבנה היקב אלא אני לבדי
27 עיצבתי את היקב" [סעי' 53 ל-4/ת]. כך גם בהמשך: בסעיף 57 לתצהירה עמדה התובעת על
28 ה'קרדיט' לו היא זכאית בגין עבודת העיצוב שביצעה; אלא שבהמשך ביקשה לעצמה מעמד
29 וזכויות כמתכננת: "[...] במעשי הפרסומים הפוגעים גרמו הנתבעים לסיכול זכותי להתפרסם
30 בתור מתכננת המבנה המרשים והמיוחד של היקב שהפך לשם דבר ופגעו קשות במוניטין שלי
31 כבעלת ניסיון והצלחה בתכנון יקב"; ובהמשך: "[...] אני היא המתכננת והיוצרת של היקב"
32 [סעי' 58-59 ל-4/ת].

בית משפט השלום בחדרה

17 אוקטובר 2013

ת"א 06-1641 רינה דוקטור נ' כרם אמפורה בע"מ ואח'

בפני: כב' השופטת קרן אניספלד

- 1
- 2 (ב) בעדות התובעת בחקירה נגדית ניכר היטב המאמץ שעשתה להלך על קו הגבול שבין
- 3 פעולת תכנון אדריכלית לבין עיצוב גרידא, כל זאת מבלי שתאשר בפה מלא כי תרומתה
- 4 לתכנון מבנה היקב לא חרגה – ומצד הדין אף לא הייתה עשויה לחרוג – מגדרי כשירותה
- 5 המקצועית כמעצבת שאיננה אדריכלית, ומבלי שתודה בכך שהיא מבקשת לעצמה זכויות
- 6 בתכנון אדריכלי שמצד הדין היא אינה רשאית לעסוק בו.
- 7
- 8 הלכה למעשה ביקשה התובעת לנכס לעצמה כל היבט של תכנון מבנה היקב באשר הוא,
- 9 למעט זה שעניינו בפן ההנדסי והקונסטרוקטיבי שהיה באחריות מייזל [עמ' 24 ש' 21-30].
- 10 על כן הצהירה כי היא שתכננה את המבנה ואילו מייזל תכנן רק את הקונסטרוקציה
- 11 שהתמצתה בשלד [עמ' 25 ש' 1-6]. אין אפוא תמיהה על כך שהתובעת לא ידעה להבחין בין
- 12 טענה לגזל מוניטין בתחום התכנון האדריכלי לבין טענה לגזל מוניטין בתחום העיצוב;
- 13 עדותה חסרה כל הבחנה בין האחד לשני [עמ' 30 ש' 1-9]. התובעת הצהירה בפה מלא שהיא
- 14 אינה רואה הבדל בין אדריכלות לבין עיצוב; לשיטתה לא מדובר אלא במינוח לשוני שאין
- 15 עמו הבדל ממשי [עמ' 30 ש' 11-15]. בתוך כך אישרה שהוראותיו של חוק המהנדסים אשר
- 16 משליכות על יכולתה וכוחה לכנות את עצמה 'אדריכלית' אינן מוכרות לה [עמ' 22 ש' 5-7].
- 17
- 18 כפי שיובהר בהמשך, לא ניתן להסכין עם עירוב התחומים שנקטה התובעת, כמו גם עם
- 19 טשטוש הגבול בין 'תכנון' לבין 'עיצוב' שאליו כיוונה. חוק המהנדסים ותקנות הרישוי אינם
- 20 מאפשרים לתובעת לעסוק בפעולות תכנון מסויימות אשר הותרו בדין רק למי שעונים על
- 21 הגדרת 'אדריכל רשוי' או 'מהנדס רשוי'. פשיטא שהתובעת אינה עשויה ליטול לעצמה
- 22 'קרדיט' בגין פעולות תכנון שעל-פי דין היא חסרה את הכשירות המקצועית לעסוק בהן.
- 23
- 24 (ג) אם בעדותה ניסתה התובעת לאחוז במקל משני קצותיו – מצד אחד לנכס לעצמה
- 25 עבודת תכנון אדריכלית שאותה ביצעה לטענתה בכל הקשור לתכנון מבנה היקב, ומצד שני
- 26 להימנע מלהציג את עצמה בפה מלא כאדריכלית על-מנת שלא תחטא להוראותיו של חוק
- 27 המהנדסים – הרי שלמקרא הסכם התכנון שעל-פיו ומכוחו באה לעולם זיקתה של התובעת
- 28 לפרויקט הקמתו של מבנה היקב ברי שהיא הציגה עצמה כאדריכלית באופן מובהק וגלוי,
- 29 שחור על גבי לבן [נספח 1 ל-4; להסכם התכנון ר' גם 6/].
- 30
- 31 כותרתו של ההסכם 'שירותי תכנון' – שירות אותו נבצר מן התובעת לתת בהתחשב בכך
- 32 שהיא אינה מהנדסת ואינה אדריכלית ואילו המבנה מושא התכנון אינו 'מבנה פשוט', כפי
- 33 שהוכח בחוות-הדעת של גבריאל ובנדק מטעם הנתבעים.

בית משפט השלום בחדרה

17 אוקטובר 2013

ת"א 06-1641-13 רינה דוקטור נ' כרם אמפורה בע"מ ואח'

בפני: כב' השופטת קרן אניספלד

1
2 מתחת לכותרת הראשית של הסכם התכנון הבהירה כותרת משנה שעסקין בהסכם שירותי
3 תכנון שנערך בין אדריכלית רנה דוקטור לבין חברת מקורה לשם תכנון מבנה יקב בחוות
4 מקורה. סעיף 4 בהסכם מתייחס אל בעל-דברה של חברת מקורה במילה 'אדריכל'. בשולי
5 ההסכם הוטבעה חתימת התובעת לצד המילים המודפסות 'חתימת אדריכלית'. התובעת,
6 שחתומה בשוליו של כל אחד משני עמודי ההסכם, אינה אדריכלית כלל ועיקר ולא הייתה
7 אדריכלית במועד בו נערך ההסכם. בחתימתה של התובעת על הסכם שזה ניסוחו, מבלי
8 שטרחה לתקן את הטעון תיקון ולדרוש כי תוכנו יותאם לכשירותה המקצועית כמי שאינה
9 אדריכלית, היה כדי ליצור מצג שווא מטעה כלפי גורמים אחרים זולת נציגיה של חברת
10 מקורה שהיו מעורבים בתכנון היקב והקמתו. במצב דברים זה לא ניתן לקבל את הצהרתה
11 של התובעת כי לא יצרה מצג שווא כזה [סעי' 42 ל-4]. מדובר בהצהרה שאינה אמת.
12
13 (ד) בעדותה לפני ביקשה התובעת לטבוע מושג חדש: 'אדריכלית לא רשומה'. בתוך כך
14 ביקשה להישמע בטענה שהנתבעים ידעו כי היא אדריכלית לא רשומה לפני שהתקשרו עמה
15 בהסכם התכנון [עמ' 22 ש' 9-15]. דא עקא, התובעת הודתה שלא הנתבעים התקשרו עמה
16 בהסכם זה אלא חברת מקורה. יתרה מכך, באותו הסכם נוצר מצג שחור-על-גבי-לבן כי
17 התובעת היא אדריכלית לכל דבר ועניין. אין בו כל הסתייגות ביחס לתואר 'אדריכלית'
18 שנקשר בו בשמה של התובעת, וכבר עמדתי על כך לעיל; אף התובעת עצמה הודתה בכך
19 [עמ' 23 סעי' 18-20]. למושג 'אדריכלית לא רשומה' אין זכר בחוק המהנדסים או בתקנות
20 הרישוי. בחתימתה על הסכם התכנון שכינה אותה אדריכלית פעלה אפוא התובעת בניגוד
21 להוראתו של סעיף 2 לחוק המהנדסים אשר צוטט לעיל.
22
23 ניכר שגם בהקשרים אחרים אין התובעת מקפידה ומדקדקת בהצגת כשירותה המקצועית
24 כפי שהיא לאשורה. התובעת אישרה שבאתר האינטרנט שלה היא מופיעה כאדריכלית, אף
25 שביקשה להישמע בטענה שהיא מוצגת שם כמי שאדריכלות הוא מקצועה [עמ' 22 ש' 16 עד
26 21 ו-24]. עוד טענה כי מכך שהיא אינה אדריכלית נובע שאין ביכולתה לחתום על תוכניות
27 המוגשות לרשויות אך אין בכך כדי למנוע אותה מלעבוד כאדריכלית בכל הקשר אחר של
28 המקצוע [עמ' 23 ש' 23-24]. מדובר בפלפולי מלים ריקים מתוכן. התובעת אינה
29 אדריכלית; נובע מכך שהיא אינה עשויה לעסוק באדריכלות, כשם שמי שאיננו רופא לא
30 ישמע בטענה שהוא בסך הכול עוסק ברפואה. תימוכין לכך יש גם בעדויותיהם של מומחי
31 הנתבעים; כל אחד מהם הדגיש בתורו כי מבוקשה של התובעת לנכס לעצמה תכנון
32 אדריכלי אשר חרג מכשירותה המקצועית בחסות שמו ו'אישורו' של המהנדס מיזל אינו

בית משפט השלום בחדרה

17 אוקטובר 2013

ת"א 06-1641-1641 רינה דוקטור נ' כרם אמפורה בע"מ ואח'

בפני: כב' השופטת קרן אניספלד

1 דבר שהדין מאפשר או מכיר בו [עדות גבריאלי, עמ' 70 ש' 29 - עמ' 71 ש' 2, ועדות בנדק,
2 עמ' 74 ש' 4-8].
3
4 יחד עם זאת מסמכים אחרים שהוגשו, בהם הוצגה התובעת כאדריכלית, אינם מספקים
5 תוספת תימוכין בעניין זה שכן לא הוכח כי התובעת היא שאחראית לאופן הצגתה בהם; כך
6 באשר לאתר אינטרנט של מסעדת בנה של התובעת [4/2] וכך גם באשר לפסק-הדין שניתן
7 בת"א (שלי חי) 21237-04 ניצן נ' גלרון תעשיות אלומיניום בע"מ (21.8.2007), שם הייתה
8 התובעת עדה [5/2]. הדברים אמורים גם בפסק-הדין שניתן בת"א (שלי חי) 7569/05, בהליך
9 בו נמנו התובעת והמהנדס מייזל על הנתבעים; לא נאמר שם אלא זאת שבפסק-הבורר
10 שעמד ביסוד ההליך נקבע שאם הציגה עצמה התובעת לפני אחרים כאדריכלית הרי שאותם
11 אחרים רשאים לפעול נגדה במסגרת הוראות החוק, אך אין בכך כדי להקים חבות של
12 התובעת לנזקיהם הנטענים [7/2 בעמ' 3]. אין בפסק-דין זה קביעה פוזיטיבית, בין של בית-
13 המשפט ובין כזו שיוחסה לבורר, לפיה התובעת הציגה עצמה לפני מאן דהוא כאדריכלות
14 בהקשרה של המסכת העובדתית שנדונה שם.
15
16 (ה) ויודגש: הדיון לעיל לא בא לקבוע כי התובעת עסקה בפעולה שיוחדה לאדריכל או
17 למהנדס רשוי באופן שהיה כרוך בהסגת גבול המקצוע. קביעה כזו חורגת מגדר המחלוקות
18 שעומדות להכרעה ואינה נדרשת. הדיון אף אינו משליך על מסכת היחסים החוזית שבין
19 חברת מקורה לבין אמפורה, בכל הקשור להקמת מבנה היקב והעמדתו לרשות אמפורה,
20 ואינו מקים לאמפורה טענה להפרת חוזה כלפי חברת מקורה. הדיון שהובא לעיל בחלק זה,
21 מטרתו אחת: לזהות ולהגדיר את תוכנו וגבולותיו של התכנון שאותו רשאית התובעת על-
22 פי דין לזקוף לעצמה ולמעשה ידיה. זיהוי ותיחום התכנון בדרך זו יהיו בסיס לדיון בטענות
23 התובעת על-אודות זכויותיה שלהפרתן בידי הנתבעים טענה.
24
25 בין השיטין הודתה התובעת שהיא לא הייתה בעלת הכשירות המקצועית שנדרשה לביצוע
26 ההיבט האדריכלי וההיבט ההנדסי של התכנון, באופן שהתיר לה לבצע פעולות עיצוביות
27 גרידא. על כן מסרה היבטים של התכנון שהיו אדריכליים והנדסיים לביצועו של המהנדס
28 מייזל; למטרה זו אף התקשר מייזל באמצעות חברת מצוק שבבעלותו עם חברת מקורה
29 בהסכם נפרד [סעי' 21-23 ב-4]. נובע מכך כי מצד הדין ניתן לייחס לתובעת לכל היותר רק
30 את "החלק העיצובי של היקב לרבות עיצובו הפנימי", כהגדרתה שלה [שם, בסעי' 23].
31 ואומנם, חרף טענות התובעת שהובאו לעיל על-אודות מעורבותה בתכנון האדריכלי
32 שלמבנה היקב גלום בעדותה הראשית אישור לכך שתרומתה לתכנון מבנה היקב
33 התמצתה בעיצוב שאינו עולה כדי תכנון אדריכלי. בלשונה: "אני סיפקתי לנתבעים שירותי

בית משפט השלום בחדרה

17 אוקטובר 2013

ת"א 1641-06 רינה דוקטור נ' כרם אמפורה בע"מ ואח'

בפני: כב' השופטת קרן אניספלד

1 **עיצוב של היקב מן המסד ועד הטפחות החל במבנה החיצוני של היקב, דרך תכנון סביבתי של**
2 **גינה וכלה בעיצוב הפנימי של מבנה היקב** [סעי' 25 ב-ת/4; ר' גם סעי' 45 ל-ת/4 בו הבחינה
3 התובעת בין הפן העיצובי ביצירה – שאותו ביקשה לייחס לעצמה, לבין פן אחר בתכנון
4 שהיא אינה כשירה לעסוק בו, וכן סעי' 46 בו הגבילה התובעת את חלקה לזכויות יוצרים
5 בעיצוב היקב]. כפי שהובהר לעיל, לצד טענות אלה נכללו בתצהיר התובעת גם אמירות לא
6 מעטות שביקשו לייחס לה את תכנון היקב [ר' בחלק זה, סעי' 2(א)].

7
8 בין טענה זו – טענה לתרומה עיצובית גרידא לתכנון מבנה היקב – לבין טענות התובעת
9 שניצבו ביסוד התובענה קיים פער מהותי [השוו לחלק ג סעי' (1) לעיל]. נובע מכך שהתובעת
10 הייתה גם הייתה חלק מצוות שעסק בתכנון – צוות שכלל את האדריכל האיטלקי ואת
11 המהנדס המקומי מייזל, ושמבין הנמנים עליו הייתה היא היחידה שנעדרה את הכשירות
12 המקצועית הדרושה לעיסוק בתכנון אדריכלי של מבנה היקב. נובע מכך כי תכנון מבנה
13 היקב עשוי להיזקף לזכותם של האדריכל האיטלקי והמהנדס מייזל אך בשום פנים ואופן
14 לא לזכות התובעת שאיננה אדריכלית ואינה מהנדסת. יש בכך כדי להעמיד באור הנכון את
15 הטענה שניצבה בלב התובענה, לפיה **"האדריכל האיטלקי שימש לנחבעים מעין יועץ טכני**
16 **בלבד בעוד התכנון והעיצוב הארכיטקטוני נעשה ע"י התובעת ועל ידה בלבד"** [סעי' 21 לכתב-
17 התביעה המתוקן]. פשיטא שהתובעת אינה עשויה לנכס לעצמה, לצרכי זכות יוצרים או כל
18 זכות אחרת מוכרת בדין, יצירה תכנונית-אדריכלית שהדין כלל אינו מתיר לה עצמה ליצור.
19 כפי שיובהר מיד, לאותה תוצאה עצמה הובילה גם עדותו של מייזל.

3. מעורבותו של מייזל בתכנון ונפקותה

20
21
22
23 (א) בין התובעת למייזל, מהנדס אזרחי רשום ובעליו של משרד בשם 'מצוק מהנדסים'
24 בבנימינה, התקיימו קשרי עבודה ושותפות בתקופה שקדמה לתכנון מבנה היקב. התובעת
25 הייתה שותפה במשרדו של מייזל בשנים 1987-1997 ותרמה למשרד בכישוריה המקצועיים
26 כמעצבת [תצהיר מייזל 2/ת/ בסעי' 2-1; ההדגשה הוספה].

27
28 בעדותו הראשית ביאר מייזל כי בכל הקשור למבנה היקב הייתה התובעת אחראית על הפן
29 העיצובי של התכנון – לרבות עיצובו הפנימי של היקב, בעוד שהפעולות שיוחדו לאדריכל
30 בוצעו על-ידו אל מול הרשויות (לרבות אישור טכני והנדסי לעיצוב שהכינה התובעת, ביצוע
31 תכנון ופיקוח הנדסי, עריכת תכניות השלד בהתאם לעיצוב של התובעת וחתימה על הבקשה
32 להיתר בניה כעורך ראשי בעוד התובעת חותמת עליה כעורכת משנה) [סעי' 9 ב-ת/2]. על

בית משפט השלום בחדרה

17 אוקטובר 2013

ת"א 1641-06 רינה דוקטור נ' כרם אמפורה בע"מ ואח'

בפני: כב' השופטת קרן אניספלד

1 חלוקת העבודה בינו לבין התובעת בתכנון היקב, שנעשה בעת שכבר לא היו שותפים, אמר
2 מייזל: "היא קיבלה עבודת תכנון והפנתה את המזמין אליי שאעשה לו את עבודת
3 הקונסטרוקציה ההתקשרות שלי היא ישירות כלפי המזמין" [עמ' 12 ש' 22-23]. על האופן בו
4 התגברו על היעדר כשירות של התובעת לעסוק בעבודות תכנון אמר כך: "כשהיא פנתה אליי
5 והתחייבתי לעשות את הקונסטרוקציה חלק מההסכם היה שאני חותם כעורך ראשי ואני דרשתי
6 שהיא תחתום כעורכת משנה. זה לענין האדריכלות, קונסטרוקציה אני חתמתי בלעדית" [עמ' 12
7 ש' 25-27].

8
9 משמע, אף לשיטתו של מייזל, ללא מעורבות שלו בכשירותו המקצועית כמהנדס רשוי לא
10 הייתה התובעת עשויה לבצע, היא כשלעצמה, את הפעולות המקצועיות שנטלה על עצמה
11 כלפי מקורה בהסכם התכנון – שכן היא חסרה את הכשירות המקצועית שנדרשה לכך.
12

13 (ב) בעדותו לפני אישר מייזל שבמהלך שותפותו עם התובעת עסקה התובעת גם בתכנון
14 אלא שהוא, במעמדו כמהנדס רשום, חתם על תכניות שהכינה. העד הטעים שעבודתה של
15 התובעת עברה את ביקורתו ואישורו [עמ' 12 ש' 3-15]. מייזל העיד במעמד של עד מן השורה
16 בהתייחס להשתלשלות העניינים העובדתית, ולא במעמד של מומחה. בסוגיה זו אני מבכרת
17 את עדות המומחה מטעם הנתבעים, המהנדס גבריאל, שלא נסתרה, ולפיה אין בנמצא יצור
18 כלאיים שבגדרו מי שאינו מורשה לכך כדין עוסק בפעולות תכנון אשר יוחדה לאדריכל רשוי
19 או למהנדס רשוי, תוך 'הכשרת השרץ' באמצעות אישור של מהנדס על-גבי תכניות שערך
20 אחר זולתו שאיננו מהנדס ואינו אדריכל. שעטנו כזה מרוקן מכל תוכן את הוראות הדין,
21 שביקש לייחד לאדריכל רשוי ולמהנדס רשוי פעולות תכנון מסוימות ובה בעת למנוע אותן
22 ממי שזו איננה כשירותו המקצועית.
23

24 (ג) אשר לתכנון מבנה היקב, עדותו הראשית של מייזלהייתה זו: "חברת מקורה פנתה
25 אלי על פי המלצתה של רינה דוקטור וביקשה אותי שאספק את שירותי הקונסטרוקציה ליקב
26 ואהיה אחראי על הפן ההנדסי של היקב שייבנה. אדגיש, כי בתקופה זאת כבר לא הייתי שותף
27 עם רינה. בשנת 2001 התקשרתי עם חברת מקורה בע"מ בהסכם לביצוע תכנון קונסטרוקציה של
28 יקב אמפורה בכרם מהרל בהתאם לתכנון העיצובי של רינה. דובר בתוכנית עיצובית ייחודית
29 להקמת יקב בסגנון מסורתי. עם התקדמות התכנון האדריכלי הייתי מבקר את תוכניותיה של
30 רינה ומבצע את תוכניות השלד, קונסטרוקציה וכו'" [סע' 6-8 ב-2/ת]. מייזל צירף הסכם מיום
31 1.4.2001 בין חברת מקורה לבין מצוק מהנדסים בע"מ, על-פיו הוזמנה חברת מצוק בה היה
32 מייזל שותף לבצע את תכנון הקונסטרוקציה למבנה היקב (מרתף, קומת קרקע, קומה א',

בית משפט השלום בחדרה

17 אוקטובר 2013

ת"א 06-1641 רינה דוקטור נ' כרם אמפורה בע"מ ואח'

בפני: כב' השופטת קרן אניספלד

- 1 קומת ביניים וגג רעפים) [נספח א' וסעי' 1 ל-2/ת]; הנספח לא נזכר בתצהיר אך צורף אליו,
- 2 ור' עדות מייזל בעמ' 12 ש' 1-2].
- 3
- 4 בעדותו של מייזל הודגש כי החלק העיצובי של היקב לרבות עיצובו הפנימי הוא פרי יצירתה
- 5 של התובעת [2/ת, סעי' 9; ההדגשה הוספה]. אף כאן ניכר פער מהותי בין טענה על-אודות
- 6 תכנון אדריכלי שסיפקה התובעת למבנה היקב לבין הטענה הצנועה יותר על-אודות היותה
- 7 מעצבת המבנה.
- 8
- 9 (ד) כריתת הסכם נפרד בין חברת מקורה לבין מייזל באמצעות חברת 'מצוק מהנדסים'
- 10 שבבעלותו, בנוסף להסכם התכנון שנערך קודם לכן בין חברת מקורה לבין התובעת, מעידה
- 11 גם היא על כך שהתובעת כשהיא לעצמה לא הייתה עשויה לבצע את פעולות התכנון שנטלה
- 12 על עצמה בהסכם התכנון. אף שההסכם עם מייזל, נושא תאריך 1.4.2001, עסק לכאורה רק
- 13 בהזמנת תכנון קונסטרוקציה למבנה היקב הובהר היטב – בעדות התובעת, בעדות מייזל
- 14 ובעדות המומחים מטעם הנתבעים – כי ללא מעורבותו של מייזל הייתה התובעת מנועה
- 15 מבחינה חוקית לעסוק לבדה ובעצמה בכל רוחב היריעה של עבודות התכנון שנמנו בהסכם
- 16 התכנון בינה לבין חברת מקורה. יש בכך רמז לטעם שבעטיו הוצגה התובעת בהסכם זה
- 17 כאדריכלית, דהיינו כמי שכשירה לבצע את מגוון הפעולות שנמנו בו, מבלי שהטעות תוקנה
- 18 ומבלי שהובהר כי התובעת איננה אדריכלית אלא מעצבת. אילו נרשם בהסכם התכנון
- 19 שהתובעת היא מעצבת היה גלוי ונהיר למקרא ההסכם שהתובעת אינה כשירה לבצע את
- 20 עבודות התכנון שפורטו בו.
- 21
- 22 (ה) מייזל ועדה נוספת מטעם התובעת, גב' רחל שלם – מהנדסת הוועדה המקומית
- 23 לתכנון ובניה חוף הכרמל שלפניה נדונה בקשתה של חברת מקורה להיתר בניה למבנה
- 24 היקב (להלן **שלם**), העידו כי על הבקשה להיתר בניה חתם מייזל בתור עורך ראשי ואילו
- 25 התובעת חתמה עליה במעמד של עורכת משנה [סעי' 9 ל-2/ת וסעי' 2-6 לתצהיר שלם, 1/ת].
- 26 בתוך כך ביארה שלם כי חתימה של עורכימשנה היא נוהג שגור ובלבד שעורך הבקשה
- 27 להיתר ומתכנן שלד הבנין הוא אדריכל רשום או מהנדס/הנדסאי רשום. על-פי שלם היה
- 28 ידוע לה כי התובעת איננה אדריכלית.
- 29
- 30 בחקירה נגדית הבהירה שלם שבניגוד למה שמשמע מתצהירה התובעת לא הופיעה לפני
- 31 הוועדה, אלא "[...] במסדרון, בחדרים, לפני בודק התוכניות, לא לפני הוועדה המקומית" [עמ'
- 32 9 ש' 7-8]; לשם כך לא נדרשת כשירות מקצועית מיוחדת וגם אדם פרטי יכול לעשות זאת
- 33 [שם, ש' 9-12]. היא אישרה שרק מהנדס, הנדסאי או אדריכל מוסמכים לחתום על הבקשה

בית משפט השלום בחדרה

17 אוקטובר 2013

ת"א 06-1641 רינה דוקטור נ' כרם אמפורה בע"מ ואח'

בפני: כב' השופטת קרן אניספלד

1 להיתר במעמד של עורך ראשי, בעוד שהתובעת אינה חתומה עליה אלא כעורכת משנה [עמ' 9 ש' 14-24]. כמתכנן שלד הבנין ועורך הבקשה הראשי חתם המהנדס מייזל [כך נחזה גם 2 מנספח ג' לתצהירי הנתבעים שאליו היפנתה שלם בתצהירה; ר' גם עמ' 7 ש' 6-16]. 3 4

5 עדותה של שלם לא השיאה תרומה ממשית לליבון השאלות במחלוקת. לו נדרשה הכרעה 6 בשאלה אם הסיגה התובעת את גבול המקצוע ועסקה בפעולה שהדין אינו מתיר לה לבצע 7 בהיותה מעצבת – לא אדריכל רשוי ואף לא מהנדס רשוי – כי אז היה מקום להידרש 8 לשאלה אם נוהג של חתימת מי שאינו מהנדס על בקשה להיתר בניה, ולו גם במעמד עורך 9 משנה, הוא תקין וכדין כטענת שלם, או שמא אינו תקין והדין אינו מאפשר אותו כעדותו 10 של מומחה הנתבעים המהנדס גבריאלי. אלא ששאלה זו כלל איננה ניצבת לפני. השאלה 11 הטעונה הכרעה, עניינה בטיבה והיקפה של פעולת 'התכנון' שביצעה התובעת בהתייחס 12 למבנה היקב. בסוגיה זו הייתה עדותה של שלם לא רלוונטית. 13

14 משחתם המהנדס מייזל על הבקשה להיתר בניה במעמד של עורך ראשי מולאו דרישות 15 החוק; כלפי רשויות התכנון נחזה כי התובעת לא עסקה בפעולה שהדין ייחד למי שכשירותו 16 המקצועית שונה משלה והוא מהנדס רשוי או אדריכל רשוי. לענייננו, לא היה בעדויותיהם 17 של מייזל ושל שלם אלא כדי להדגיש ולחדד כי התובעת חסרה את הכשירות המקצועית 18 שנדרשה על-מנת שתוכל להציג את עצמה כמתכננת מבנה היקב – היא לבדה, תוך הכחשת 19 קיומו של צוות שעסק בכך בנוסף אליה ואיון חלקו של האדריכל האיטלקי במעשה התכנון. 20

21 (ו) הזקקותה של התובעת לשירותיו של מייזל לא הייתה טכנית. הוא נדרש להציב עצמו 22 בחזית – הן אל מול חברת מקורה והן אל מול רשויות התכנון והבניה, נוכח דרישות הדין כי 23 בתכנון אדריכלי יעסוק רק מי שהורשה לכך וכי אותו גורם מוסמך הוא גם מי שיחתום על 24 תכניות ובקשות המוגשות למוסדות התכנון לשם קבלת היתר בניה. על כן בחתימה של 25 מייזל על הבקשה להיתר בניה במעמד עורך ראשי כשהתובעת חותמת לצדו כעורכת משנה, 26 או באשרור של מייזל לתכנון אדריכלי בו שלחה התובעת את ידה מבלי שהייתה כשירה לכך 27 כדין, אין כדי לייצר לתובעת יש מאין זכות בתכנון אדריכלי שנסב על מבנה היקב. זכויות 28 התובעת עשויות לצמוח רק מתוך פעולה שהיא בפני עצמה הייתה רשאית לבצעה על-פי דין, 29 לא מעבר לכך. 30

4. זכות היוצרים בתכנון מבנה היקב

בית משפט השלום בחדרה

17 אוקטובר 2013

ת"א 06-1641-13 רינה דוקטור נ' כרם אמפורה בע"מ ואח'

בפני: כב' השופטת קרן אניספלד

- 1 (א) הסכם התכנון בין התובעת לבין חברת מקורה נכרת ביום 13.10.2000 [6/2]. ההסכם
- 2 להזמנת תכנון קונסטרוקציה בין חברת מקורה לבין 'מצוק מהנדסים' בבעלות מיזל נחתם
- 3 ביום 1.4.2001 [נספח 1 ל-2/2].
- 4
- 5 ככל שהיה בהתקשרויות הללו כדי להניב 'יצירה' שהיא מושא לזכות יוצרים, לא חל עליה
- 6 חוק זכות יוצרים, תשס"ח-2007 (להלן **החוק החדש**). סעי' 35(א) לחוק זה מורה כי **"ביצירה**
- 7 **שנוצרה לפי הזמנה, הבעלים הראשון של זכות היוצרים בה, כולה או חלקה, הוא היוצר, אלא**
- 8 **אם כן הוסכם אחרת בין המזמין והיוצר, במפורש או במשתמע"**. כלל אחר שקובע ברירת
- 9 מחדל הפוכה מעיקרה מעוגן בסעיף 15(ב) לחוק זכויות יוצרים, 1911 אשר נזכר קודם
- 10 לכן (להלן **החוק הישן**); הכלל שעוגן בחוק הישן היה כי ביצירה שהופקה על-פי הסכם למתן
- 11 שירות יהא המזמין בעליה של זכות היוצרים ביצירה – זאת בהיעדר הסכם אשר קובע
- 12 אחרת. החוק הישן לא בוטל כליל עם תחילת תוקפו של החוק החדש; תחת זאת נקבעו
- 13 בחוק החדש הוראות תחולה שונות בעניינים שונים. בתוך כך הורה סעיף 78(ה) לחוק החדש
- 14 כי הוראת סעיף 35 שבו לא תחול על יצירה שנוצרה לפני יום התחילה (קרי, שישה חודשים
- 15 מיום פרסומו של החוק החדש); על יצירה כזו ימשיכו לחול הוראות הדין הקודם.
- 16
- 17 (ב) פשיטא שכל 'יצירה' שהפיקה התובעת לפי הסכם התכנון בינה לבין חברת מקורה
- 18 הופקה טרם הגשת ההליך וממילא גם לפני יום התחילה של החוק החדש. על 'יצירה' כזו,
- 19 ככל שקיימת, חלות אפוא הוראותיו של החוק הישן. בהיעדר הסכם שמורה אחרת יהא
- 20 מזמין היצירה בעליה של זכות היוצרים בה – כהוראת סעיף 15(ב) לחוק הישן.
- 21
- 22 הסכם התכנון הוא השער שדרכו, ודרכו בלבד, עשויה התובעת לטעון ליד ורגל בתכנון מבנה
- 23 היקב. והנה, בהסכם התכנון בין התובעת לבין חברת מקורה אין למצוא הוראה שהחריגה
- 24 את ההסדר שנקבע בחוק הישן ושהעניקה לתובעת את זכות היוצרים בתוצרי עבודתה. נובע
- 25 מכך שככל שהופקה על-ידי התובעת 'יצירה' שהיא מושא לזכות יוצרים – זכות זו לא ניתנה
- 26 לה אלא נשמרה דווקא בידי המזמין, היא חברת מקורה. רילוב, נציגה המוסמך של חברת
- 27 מקורה, הוזמן לעדות מטעם התובעת; לא נעשה כל ניסיון לבסס בעדותו הראשית הסכמה
- 28 מפורשת או משתמעת של חברת מקורה להקנות לתובעת זכות יוצרים בתוצרי עבודתה, כל
- 29 זאת בניגוד למצג שיצרה שתיקתו של הסכם התכנון ושמשמעה הימנעות מהענקת כזו.
- 30 המשמעות הנודעת לכך היא כי חברת מקורה שימרה בידה את זכות היוצרים בכל תוצרי
- 31 עבודתה של התובעת (בכפוף, כמובן, להיותם כשירים להוות מושא לזכות יוצרים – שאלה
- 32 שנוכח קביעותי לעיל ולהלן אינן צורך להידרש אליה).
- 33

בית משפט השלום בחדרה

17 אוקטובר 2013

ת"א 06-1641 רינה דוקטור נ' כרם אמפורה בע"מ ואח'

בפני: כב' השופטת קרן אניספלד

- 1 יש בכך כדי לאיין חלק ניכר מטענותיה של התובעת בהליך זה; על-מנת להצליח בטענה כי
2 זכות היוצרים החומרית בתכניות התובעת הופרו בידי הנתבעים או מי מהם היה עליה
3 להקדים ולהראות כי זכות זו מצויה בידיה; הדיון לעיל מלמד שלא אלה הם פני הדברים.
4 יש בכך אף כדי לייתר את הדיון בשאלה איזה חלק בתכניות התובעת עשוי להיחשב מושא
5 לזכות יוצרים של מייזל – שממנה אין התובעת עשויה להיבנות, ואיזה חלק בתכניות הללו
6 מתייחס לעיצוב גרידא, להבדיל מתכנון אדריכלי או הנדסי. כפי שיובהר בהמשך, לא עלה
7 בידי התובעת להצביע על תכנית או שרטוט שהם פרי יצירתה מהחל עד כלה ושהם נקיים
8 מכל תרומה של האדריכל האיטלקי ושל המהנדס מייזל.
9
- 10 (ג) דווקא בהסכם בין חברת מקורה לבין 'מצוק מהנדסים' נכללה הוראה שהעניקה את
11 הבעלות למתכנן ב"כל התכניות, המפרטים, השרטוטים, התיאורים, כתבי הכמויות וכן כל
12 מסמך ו/או חומר אחר שהמתכנן יכין במסגרת שירותי המתכנן", תוך שימור זכות בידי המזמין
13 להשתמש בהם על-פי שיקול דעתו הבלעדית ולצרכי הפרויקט שבמסגרתו הוזמן התכנון
14 [נספח 1 ל-2/ת, בסעי' 9]. קיומה של הוראה כזו בהסכם שנכרת בין החברה בבעלות מייזל
15 לבין חברת מקורה מדגישה עוד יותר את חסרונה בהסכם שבין התובעת לבין חברת מקורה
16 [ר' גם עדות מייזל בעמ' 14 ש' 13-6].
17
- 18 זאת ועוד, לתרומת התובעת וחלקה בתהליך קבלת היתר בניה לשם הקמת המבנה, מעבר
19 להכנתה והגשתה של הבקשה להיתר כשהיא לעצמה, אין דבר וחצי דבר עם העילה מדיני
20 זכויות יוצרים; פעולה לקבלת אישורים המתחייבים על-פי דין אינה מקימה זכות יוצרים
21 בתוצר המופק אגב כך [ר' עדות התובעת בסעי' 31 ל-4/ת]. מדובר בטענה שהייתה עשויה
22 להתברר בתביעה חוזית בין התובעת לבין מזמין שירותיה על-יסוד הטענה כי התמורה עבור
23 עבודתה לא שולמה; אלא שאין תביעה כזו בין התובעת לנתבעים, הנתבעים אינם צד לחוזה
24 כלשהו שנכרת עם התובעת, וממילא אין חולק על כך שחברת מקורה שילמה לתובעת את
25 מלוא התמורה שנקבעה בהסכם התכנון עבור שירותיה [סעי' 13 ל-4/ת].
26
- 27 (ד) מייזל הבהיר שעבודתו בפן ההנדסי אינה מורידה ואינה מעלה בכל הקשור לזכויות
28 התובעת בעיצוב היקב וכי בינו לבין התובעת אין מחלוקת בעניין זה [סעי' 12 ל-2/ת]. גם
29 התובעת ציינה בסיכומיה כי תרומתה באה לידי ביטוי בחלק העיצובי של מבנה היקב
30 (לרבות עיצובו הפנימי), בעוד שהפעולות הייחודיות לאדריכל בוצעו בידי המהנדס מייזל
31 [שם, סעי' 83]. יש בכך כדי להשליך על היקף 'יצירתה' של התובעת, לא רק כלפי רשויות
32 התכנון והבניה כטענתה אלא כלפי כולי עלמא.
33

בית משפט השלום בחדרה

17 אוקטובר 2013

ת"א 06-1641-רינה דוקטור נ' כרם אמפורה בע"מ ואח'

בפני: כב' השופטת קרן אניספלד

1 בכל מה שנמסר לביצועו של מייזל בשל כך שמדובר בפעולה שהתובעת בעצמה אינה רשאית
2 לעשותה כדין בשל כך שהיא איננה אדריכלית – אין תוצרי העבודה עשויים להיות משויכים
3 לתובעת, אפילו הם בגדר 'יצירה' שהיא מושא ליכוח יוצרים. הדברים יפים בין שמדובר
4 בפעולת תכנון שנמסרה למייזל בדרך המלך, על-פי ההסכם שנחתם בין חברת מקורה לבין
5 'מצוק מהנדסים' בתיווך התובעת, ובין שמדובר בפעולת תכנון שהתובעת נטלה על עצמה
6 בהסכם התכנון כלפי חברת מקורה ונמסרה על-ידה למהנדס מייזל 'בדלת האחורית' משום
7 שעל-פי דין התובעת לא הייתה רשאית לבצע אותה בכוחות עצמה.

8
9 כל הסכמה חוזית-אישית (in personam) בין התובעת לבין מייזל בעניין זה, שנועדה בעיקרה
10 לחפות על היעדר כשירות מקצועית של התובעת בתחומים שהיו רלוונטיים לעבודת התכנון
11 שנטלה על עצמה כלפי חברת מקורה, אינה עשויה להקים לתובעת יש מאין זכות קניין
12 שכוחה יפה כלפי כולי עלמא (in rem). בכל הקשור לזכויות משפטיות דרך כלל אין התובעת
13 עשויה להיחשב כיוצרת אלא ביחס לאותם היבטים שהיא הייתה מורשית לעסוק בהם כדין.
14 בה בשעה היא אינה בעלת זכות משפטית בתוצר שהדין אינו מתיר לה להפיק.

15
16 **5. לסיכום חלק זה**

17
18 מן הדיון בחלק זה עולה כי לא זו בלבד שהאדריכל האיטלקי היה מעורב בתכנון האדריכלי
19 של מבנה היקב – מעורבות ממשית שאינה רגעית, חולפת וחסרת נפקות כפי שביקשה
20 התובעת להציג, אלא שמצד הדין אין התובעת עשויה להיחשב כמי שסיפקה למבנה היקב
21 תכנון אדריכלי. חלקה של התובעת בתכנון המבנה התמצה לכל היותר בתרומה עיצובית,
22 באופן שעולה בקנה אחד עם כשירותה המקצועית כמעצבת שאינה אדריכלית רשומה ואף
23 אינה מהנדסת רשומה.

24
25 הסתייעותה של התובעת במהנדס מייזל והעובדה כי הלה, במעמדו כמהנדס רשוי, ביצע
26 פעולת תכנון כזו או אחרת ביחס למבנה היקב, אינה עשויה להקנות לתובעת זכות יוצרים
27 או זכות משפטית אחרת בתוצרי פעולה שעל-פי דין היא עצמה לא הייתה כשירה לבצע.

28
29 לבסוף, מערכת ההסכמים בין הצדדים העלתה כי 'מצוק מהנדסים' נשמרה זכות הבעלות
30 בפריעמלה אגב תכנון מבנה היקב; לעומת זאת, בהסכם התכנון שנכרת בין חברת מקורה
31 לבין התובעת לא נכללה הוראה דומה. פועל יוצא מכך הוא שזכות היוצרים בתוצרי עבודתה
32 של התובעת הוקנו על-פי הדין החל לחברת מקורה – מזמינת העבודה, ולא לתובעת.

33

בית משפט השלום בחדרה

17 אוקטובר 2013

ת"א 06-1641 רינה דוקטור נ' כרם אמפורה בע"מ ואח'

בפני: כב' השופטת קרן אניספלד

1 בדיון האמור יש גם כדי לבאר כי לשאלת ידיעתם או אי-ידיעתם של הנתבעים כי התובעת
2 איננה אדריכלית לא נודעת נפקות ממשית. היא אינה רלוונטית לשם הכרעה בטענותיהם
3 של בעלי-הדין. לשם ביצועה של עבודת עיצוב לא נדרש מן התובעת כי תהא אדריכלית
4 רשומה. בחלק הבא ידונו פרטיה של התרומה העיצובית שהשיאה עבודתה של התובעת. כל
5 התייחסות להלן לעבודת תכנון בהקשרה של התובעת מכוונת לתרומתה של התובעת ב-9
6 העיצובי גרידא – להבדיל מן הפן האדריכלי וההנדסי שבו נבצר ממנה לעסוק כחוק.
7
8

ה. תרומתה העיצובית של התובעת למבנה היקב

1. כללי

13 (א) הצדדים נחלקו בשאלת היקף תרומתה של התובעת למראה הנוכחי, הסופי, של מבנה
14 היקב. בעוד שהתובעת טענה שתרומתה הייתה מהותית והשליכה על אופיו ונראותו של
15 המבנה מפנים ומחוץ, לגרסת הנתבעים היה חלקה של התובעת בעל אופי טכני והתמצה רק
16 באותם שינויים שנדרשו כדי להתאים את התכנון האיטלקי לדרישותיו של הדין הישראלי
17 בכל הקשור לדיני התכנון והבניה ולאישורי הרשויות הנוספות שנדרשו לשם הקמת המבנה.
18
19 שאלת היקף התרומה שהשיאה התובעת לתוצר הסופי שביטוי במבנה היקב, כפי שמשקף
20 בתכניות הסופיות שעל-פיהן נבנה, תידון כעת; במוקד הדיון תעמודנה עדויות המומחים
21 מטעם הצדדים. בסוגיה דנן, שבלבה קביעות שבמומחיות מקצועית, יש לייחס לעדויותיהם
22 של המומחים משקל רב מזה הניתן לדעתם האישית של בעלי-הדין ועדים שאינם מומחים.
23 'מבחן העין' אליו כיוונה התובעת לא אחת במהלך הבירור לא יכריע בקביעת גודל תרומתה
24 העיצובית למבנה היקב.
25

26 זאת ועוד, חוות-דעת הצדדים עוסקות גם בשאלה למי יש לזקוף תכנון אדריכלי של רכיב
27 זה או אחר במבנה היקב, לתובעת או לאדריכל האיטלקי. מן הדיון לעיל מתחייב שהערכת
28 חלקה של התובעת בתכנון הסופי תיעשה במונחים של תרומה עיצובית גרידא ולא במונחים
29 של תרומה תכנונית-אדריכלית או הנדסית. כל אלמנט תכנוני-אדריכלי שנדון באיזו מחוות-
30 הדעת אינו עשוי להיות משויך לתובעת נוכח כשירותה המקצועית.
31

32 (ב) במוקד גרסת התובעת ניצבה הטענה כי היא אימצה ויישמה קונספט עיצובי אשר
33 התאפיין בשימוש באלמנטים מסורתיים שהקנו למבנה היקב חזות כפרית. בתוך כך נעשה

בית משפט השלום בחדרה

17 אוקטובר 2013

ת"א 1641-06 רינה דוקטור נ' כרם אמפורה בע"מ ואח'

בפני: כב' השופטת קרן אניספלד

שימוש בגג רעפים ואבן גיר מסוג 'לקט' שמקורה בכרם מהר"ל, קרי באלמנטים שהתחברו לקווי צורה יחודיים והשוו למבנה חזות כפרית אותנטית ומקורית [סעי' 12-13, 15 ל-4/ת].
כדי להדגים את התוצרים שהניבה עבודתה נסמכה התובעת על שלושה היבטים: ראשית, על הקונספט העיצובי האמור שלטענת התובעת לא היה קיים בתכנון האיטלקי – בו היה מבנה היקב בעל מראה תעשייתי, בשונה מהעיצוב המסורתי שנבחר על-ידה; שנית, על חוות-דעת סבר, המומחה מטעמה, שערך השוואה בין תכניות התובעת לבין התכנון האיטלקי; לבסוף, על כך ששטח המבנה בתכנון האיטלקי היה גדול משטחו בתכניות התובעת (גם על כך עמד סבר בחוות-דעתו; בנקודה זו הציג תצהיר התובעת פער כמותי גדול מכפי שעלה מראיות אחרות, מחמת טעות סופר) [סעי' 34-36 ל-4/ת]; עדות התובעת בעמ' 28 ש' 1-4 ור' גם חו"ד סבר, 3/ת בעמ' 2].

בפתח הדיון יובהר שבמבנה היקב מספר קומות. לפי עדותה הראשית של התובעת, שלא נסתרה, המבנה כולל קומת מרתף, קומת קרקע, קומה א' ומעליה גגות [סעי' 16 ל-4/ת; ר' תצלום מבנה היקב שצורף לחו"ד סבר]. אשר למכלולים שעליהם נסב התכנון, הם כללו בנוסף ליקב עצמו – קרי, למערך יצור היין, גם אלמנטים נוספים שאינם קשורים במישרין לתהליך הייצור. ביטוי לכך ניתן גם בהסכם השימוש שנחתם בין אמפורה לחברת מקורה; לאמפורה הוענק בו רישיון שימוש יחודי במבנה היקב [...] **למטרת יקב, חדר טעימות, כנסים, אירועים, ואירוח, לרבות שימושים נלווים לקידום מטרות היקב ולרבות שימושים אישיים סבירים של בעלי המניות של אמפורה.** [...] [סעי' 4.1 ל-7/ת]. הפעלתו של יקב במבנה ניצבה אפוא במרכז הרישיון שניתן לאמפורה; יחד עם זאת נלוו לשימוש העיקרי שימושים נלווים, רחבים יותר, שאף שהם אינם נטולי זיקה לקיומו של היקב ולפעילותו הרי שהם חורגים מפעילות יצור היין עצמה. דובר במכלול רחב יותר מיקב יצרני גרידא. נודעת לכך השלכה על טיבו ורכיביו של המבנה שנועד להיות מוקם על-פי הסכם ההקמה.

לפי עדות ביאר מכלול רכיבי המבנה באו לידי ביטוי בתכנון האיטלקי שכן היוזמים שעמדו מאחורי הקמתה של אמפורה היו מעוניינים ביקב גדול ויפה שיענה על הצרכים שהגדירו, ואשר כללו בנוסף למערך יצור היין גם מרכז מבקרים וחדרי אירוח [עמ' 134 ש' 18-20, עמ' 141 ש' 9-15].

2. חוות-דעת סבר מטעם התובעת

בית משפט השלום בחדרה

17 אוקטובר 2013

ת"א 1641-06/13 רינה דוקטור נ' כרם אמפורה בע"מ ואח'

בפני: כב' השופטת קרן אניספלד

- 1 (א) חוות-דעתו של מומחה התובעת, האדריכל והמהנדס עפר סבר, עסקה בשאלה אם
2 התכנון שבוצע על-ידי התובעת הוא תכנון עצמאי של מבנה היקב או פיתוח שהושפע ונגזר
3 מתכנון האדריכל האיטלקי. בבסיס חוות-הדעת השוואה של התכניות הרלוונטיות, ניתוח
4 התכנונים והערכה, כמו גם סיור במקום שנערך ביום 13.2.2009 [ת/3 בעמ' 1].
5
6 בהמשך מנה מומחה התובעת נקודות שונות בהן נבדל התכנון האיטלקי מן התכנון שעל-פיו
7 הוקם מבנה היקב לפי פרמטרים של פרוגרמה, בינוי, רעיון תכנוני ודימוי רעיוני, מודל
8 מסות, קוים מנחים, פנסטרציה, חומרי גמר, תכנון מפורט ושינויים ספציפיים. בחו"ד סבר
9 אין התייחסות מפורשת לשאלה בידי מי נעשה התכנון שבוצע בפועל; רק בפרק הסיכום ניתן
10 ביטוי לכך שסבר קיבל מהתובעת קבצי תכניות עבודה – שלא צורפו לחוות-הדעת. לשיטתו
11 השוואה בין התכניות הללו לבין המצב בשטח העלה כי מבנה היקב נבנה לפיהן [עמ' 7]. יש
12 בכך שיוך עקיף של מה שסבר מכנה 'התכנון שבוצע' לתובעת.
13
14 לטעמו של מומחה התובעת, כדי לשלול הסתמכות של התכנון שאומץ על התכנון האיטלקי
15 "צריך שיהיה שוני בצורה של המבנה שאפשר לתפוש אותו כמבט ראשון. [...] גם בצורת
16 הבניין, גם בצורת הבינוי, גם בצורת החללים, הנפחים, פרטי הבניין, כל זה מצטרף ביחד
17 למכלול אחד שנקרא לו כרגע צורת הבניין" [עמ' 17 ש' 6-9].
18
19 על-יסוד נקודות השוני שאיתר בין התכנון האיטלקי למבנה היקב לבין התכנון שבוצע קבע
20 סבר כך: "[...] למרות דמיון מסוים ברמה הפרוגרמטית, התכנון שבוצע הוא מקורי - לא מושפע
21 ולא פיתוח ולא התאמה של התכנון האיטלקי. הקביעה מתבססת על ההבדלים שנמצאו בין שני
22 התכנונים ובמיוחד על מקורות הדימוי שלהם (כפי שהם משתקפים בתכנון), הסדר השונה
23 בארגון המרחבי של הפונקציות וכל מרכיבי התכנון האדריכלי - מרמת הבינוי ועד לפרטי
24 הבניין. כיוון שהתכנון שבוצע הוא עקבי, מגובש, מדבר בשפה ברורה אחת, ניתן לזהות בו
25 בקלות קו תכנוני עצמאי ואופייני, שאינו מופיע בתכנון האדריכלי האיטלקי" [ת/3 בעמ' 7].
26 אשר למקוריות התכנון, הביע סבר דעתו בזו הלשון: "בהערכה מקצועית אני מאשר שמדובר
27 בתכנון בעל ערך אדריכלי רב, הן בשל השפה הקוהרנטית, הרכב המסות האורגני, ההתייחסות
28 לסביבה הטבעית והתפקוד המקצועי. כמו כן בהקשר ההיסטורי התרבותי קיימת פרשנות אישית
29 אינטליגנטית של מבני חווה כפרית" [שם].
30
31 (ב) סבר בהן שינויים בין התכנון האיטלקי לבין התכנון שבוצע וקבע שהם כוללים גם
32 שינויים פרוגרמטיים ולא שינויים עיצוביים גרידא; היבטים פרוגרמטיים מבטאים את

בית משפט השלום בחדרה

17 אוקטובר 2013

ת"א 06-1641-1641 רינה דוקטור נ' כרם אמפורה בע"מ ואח'

בפני: כב' השופטת קרן אניספלד

- 1 תכנון מערך הייצור ומכלול הייצור של היקב כאתר מקצועי-פונקציונלי שנועד להפקת יין
- 2 וכל הנובע מכך בתכנון חלקי המבנה אשר משרתים את היקב. בלשונו של סבר: "בדרך כלל,
- 3 פרוגרמה ליקב נגזרת מתהליכי הייצור, היקפי הייצור ורצונות המזמין. למרות זאת, בהשוואה בין
- 4 התכניות ישנם גם הבדלים פרוגרמטיים. יתכן שמקורם ביוזמתה של המתכנתת או בהנחיות
- 5 המזמינים, אבל בכל מקרה הם מעידים על השוני בבסיס התכנון של היקב" [ת/3 עמ' 2].
- 6
- 7 בעדותו לפני הבהיר סבר שמה שכונה על-ידו 'הפרוגרמה' הוא רשימת הפרמטרים לתכנון
- 8 ודרישות הלקוח באשר לפרטים שאמורים להיכלל בתכנון [עמ' 15 ש' 19-22]. לצרכי מתן
- 9 חוות-הדעת לא קיבל סבר פרוגרמה כתובה אלא הסיק אותה מתוך התכניות שבדק [עמ' 15
- 10 ש' 10-12]. סבר אישר שבדרך כלל רצוי מאוד לקבל פרוגרמה כתובה לצרכי בדיקה מהסוג
- 11 שערך. הוא לא ידע להשיב מדוע לא קיבל מהתובעת מסמך כזה, ולדבריו ביקש את מלוא
- 12 התייעוד שהיה ברשותה [שם, ש' 13-18].
- 13
- 14 אין חולק על כך שבמעבר מהתכנון האיטלקי לתכנון הסופי שעל-פיו הוקם מבנה היקב היה
- 15 צורך לשנות ולהקטין את השטח המבונה; התכנון האיטלקי התייחס לשטח בנוי כולל של
- 16 1135 מ"ר ואילו התכנון שבוצע הוגבל לשטח קטן יותר של 1000 מ"ר, לגביו ניתן היתר
- 17 הבניה [חו"ד סבר, סוף הטבלה בעמ' 2].
- 18
- 19 ברשימת השינויים הפרוגרמטיים שנמנו בחו"ד סבר יש שינויים שהם בעלי אופי כמותי
- 20 (בהם גודל המעבדה ביחס לגודלו של חדר הביקבוק, החלוקה הפנימית של שטחי האירוח
- 21 לחדרים, איחוד חדר אוכל וחדר טעימות לחדר אוכל אחד גדול, הקטנת מרפסות בשטחי
- 22 האירוח). לצדם צוינו שינויים בעלי אופי מהותי של הפחתת פרט קיים בתכנון האיטלקי
- 23 (למשל חצר מוזיאון מוצגים, שטח אחסון לבקבוקי יין מובחר) או של הוספת פרט שלא היה
- 24 קיים בתכנון האיטלקי ובוצע הלכה למעשה (למשל, חנות בכניסה למבנה).
- 25
- 26 (ג) בכל הקשור לצורת העמדתו של מבנה היקב במרחב ציין סבר שבתכנון שבוצע אופן
- 27 ההעמדה וההפניה של המבנה ביחס לדרך הגישה אליו הפוך בהשוואה לתכנון האיטלקי
- 28 [עמ' 3 ל-3]. סבר לא בדק את מגבלות הרישוי בכל הקשור לגבולות המגרש ולקווי הבניין
- 29 ואת השלכתן על העמדת המבנה [עמ' 15 ש' 27 - עמ' 16 ש' 1]. בעדותו לפני לא ידע לומר אם
- 30 השינוי בהעמדת המבנה במרחב היה אילוץ תכנוני או פרי בחירה עיצובית. עוד אישר סבר
- 31 כי התכנון שבוצע הוא שיקוף, מבחינת העמדת המבנה בשטח, ביחס לתכנון האיטלקי, כך
- 32 שבפועל הוצב מבנה היקב בשטח תוך היפוך אופן העמדתו על-פי התכנון האיטלקי; אישורו
- 33 של סבר לכך ניתן כשעומת עם הטענה כי בהנחת שקף שמבטא את תכנון התובעת לקומת

בית משפט השלום בחדרה

17 אוקטובר 2013

ת"א 06-1641 רינה דוקטור נ' כרם אמפורה בע"מ ואח'

בפני: כב' השופטת קרן אניספלד

- 1 הקרקע [שקף 1/2/A] על-גבי שקף שמציג את התכנון האיטלקי לאותה קומה [שקף 2/2/B]
- 2 ניכר דמיון רב בין השניים [עמ' 18 ש' 11-14]. עם זאת עמד סבר על דעתו כי "[...] מבנה לא
- 3 נמדד רק לפי תוכנית קרקע שלו אלא בכל המכלול של החתכים, החזיתות, הפרטים של המבנה
- 4 לכן אי אפשר לדעתי להסיק שהמבנים או ששני התכנונים הם כ"כ דומים".
- 5
- 6 על כן גרס סבר שאף שקומת הקרקע בתכנון התובעת היא שיקוף של התכנון האיטלקי בכל
- 7 הקשור לכיוון העמדתה, וחרף דמיון ביניהם בכמה פרמטרים (כאולם חביות היין ואולם
- 8 היקב הראשי), אין דמיון בין התכנון בשאר מרכיבי התכנון בקומה זו (חלוקת פונקציות
- 9 ופיזור, מיקום המעלית, צורת המדרגות) [עמ' 18 ש' 21-24]. יש דמיון בעיקר ברוחב אולם
- 10 הייצור הראשי, אך קיים שוני של חריגות בקו המבנה החיצוני בין שתי התכנונים [עמ' 19 ש'
- 11 3-12]. סבר נשאל אם הדמיון בין התכנונים עשוי להיות מקרי ולא תולדה של הסתמכות
- 12 המתכנן המאוחר יותר על זה שקדם לו; לשיטתו הדמיון במידות אולם הייצור הראשי של
- 13 היקב – בו מצא את עיקר הדמיון בין התכנונים, נובע ככל הנראה משיקולים פונקציונאליים
- 14 של יצרן יין (קוטר המיכלים, מעבר למלגזה וכו') [עמ' 19 ש' 6-10].
- 15
- 16 (ד) מומחה התובעת דן בהשוואת התכנון שבוצע לתכנון האיטלקי גם מן הזווית של אופי
- 17 המבנה וחלוקתו ליחידות. בתכנון האיטלקי ראה סבר "תוספת מוטל מודרניסטי למבנה
- 18 ארקדות עתיק" כש"כל מבנה וכל חלק מבנה מקבל את האופי הייחודי לו", בעוד שבתכנון
- 19 שאומץ הוקם מבנה אחד מורכב המדמה "חוזה חקלאית בסגנון מקומי/כפרי" [פרק רעיון
- 20 תכנוני ודימוי רעיוני, עמ' 4 ל-3]. עוד פירט סבר כי במקום שלושה מבנים נפרדים שבהם
- 21 פונקציות יצור, הארחה ומערכות – כשמבני הייצור וההארחה מחוברים בפרק תת קרקעי
- 22 ובגגון מרחף, הוקם מבנה אחד משולב בעל שני אגפים ללא הפרדה מבנית, כשבאגף הייצור
- 23 שני גושי גגות משולבים. בתכנון האיטלקי מבנה הייצור מצוי בקדמת המגרש קרוב לדרך
- 24 הגישה ואילו מבנה ההארחה מוקם בחלק האחורי של המגרש כשהוא מוסתר; בפועל נבנה
- 25 אגף האירוח בקדמת המגרש אך בריחוק מדרך הגישה, באופן ששני אגפיו של המבנה גלויים
- 26 לעין מן הדרך. שינוי נוסף נעשה במרפסות: במקום מרפסות גג נרחבות לחדרי ההארחה
- 27 מעל אזור המבואה נבנתה מרפסת קונזולית קטנה מעל דלת הכניסה ומרפסת צרה לאורך
- 28 החזית הדרומית של אגף האירוח.
- 29
- 30 (ה) שינויים נוספים שמנהמומחה התובעת בין התכנון שבוצע לבין התכנון האיטלקי היו
- 31 אלה: בתכנון האיטלקי נועד מבנה הייצור להיות מצופה באבן גזית מעובדת גס ואילו מבנה
- 32 האירוח בטיח חלק עם קרניזים ישרים מבטון; בפועל חופה כל המבנה באבן לקט עם שברי

בית משפט השלום בחדרה

17 אוקטובר 2013

ת"א 641-06/16 רינה דוקטור נ' כרם אמפורה בע"מ ואח'

בפני: כב' השופטת קרן אניספלד

1 חרס [פרק חומרי גמר, עמ' 5 ב-3/ת]; מיקום המעלית שונה ממרכז אולם הייצור והמרתף
2 בתכנון האיטלקי לדופן הבניין בתכנון שבוצע [פרק תכנון מפורט בעמ' 6]; גם במיקום
3 המעבדה חל שינוי [שם]. מחוות-הדעת לא ברור אם בוצע שינוי מהותי במהלך המדרגות
4 (מדרגות מעוגלות בתכנון האיטלקי אל מול גרם מדרגות לולייני רחב בתכנון שבוצע). בשני
5 התכנונים מופיע גג-חלון (skylight) אך מיקומו שונה מרכיב של החדרת אור למרתף בתכנון
6 האיטלקי אל גג הבקבוקיה בתכנון שבוצע, באופן שמאפשר מבט ממרפסת הגג לבקבוקיה
7 [עמ' 7]. צוין כי "תוספת מרחב מוגן מוסדי נגזרת מאנש מדרישות פיקוד העורף אבל מיקומו
8 בחצי מפלס וייעודו למשרד מחייב תכנון מקורי" [עמ' 6].
9
10 (ו) סבר לא נחקר על מלוא רוחב היריעה של ממצאי חוות-דעתו ובמיוחד לא נחקר על-
11 אודות הדמיון והשוני בתכנון ביחס לפונקציות במבנה היקב שאינן עוסקות במישרין בייצור
12 היין אלא באירוח ובמערכות תומכות [גם ב-1/נ וגם ב-2/נ שלוש פונקציות שמוספרו 1 עד
13 3]. יש בכך כדי לחזק את ממצאי חו"ד סבר בנקודות הללו.

3. חוות-דעת בנדק מטעם הנתבעים

14
15
16
17 (א) חוות-דעתו של מומחה הנתבעים, האדריכל בנדק, עסקה אף היא בשאלה עד כמה
18 תכניות התובעת למבנה היקב מבוססות על עבודתו של האדריכל האיטלקי כביטוי בתכנון
19 האיטלקי – ובמיוחד ביחס למכלול יצור היין, קרי לתכנון יקב אמפורה שבתוך מבנה היקב
20 [10/נ]. שאלה זו נבחנה בהסתמך על ביקור שערך בנדק במבנה היקב, על בדיקת תכניות
21 התובעת ועל השוואה ביניהן לבין התכנון האיטלקי.
22
23 על-בסיס השוואת תכנית התובעת לקומת הקרקע של מבנה היקב [1/נ] לתכנית האדריכל
24 האיטלקי לאותה קומה [2/נ] קבע בנדק שקיימים דמיון והשקה בין שתי התכניות, כשתכנון
25 התובעת מהווה ביסודו שיקוף ('תמונת מראה') של התכנון האיטלקי. הוסיף בנדק וקבע כי
26 אלמנטים משמעותיים במבנה היקב ובהם אולם מיכלי התסיסה, אזור מכונת הביקבוק
27 ואזורי אחסנה נמצאים בשתי התכניות במיקום זהה. קיר מרכזי באגף יצור היין מפריד בין
28 אולם התסיסה לאולם האחסנה; בשתי התכניות מיקום הקיר זהה. חלק מהחלונות בחזית
29 הצפונית ממוקמים בשתי התכניות לפי אותו אלמנט של חזרתיות וכמעט באותו מיקום.
30 ניכר דמיון בין התכניות גם בהתייחס לפתחי חדרים ולגודלם בקומת הקרקע של המבנה.
31

בית משפט השלום בחדרה

17 אוקטובר 2013

ת"א 06-1641 רינה דוקטור נ' כרם אמפורה בע"מ ואח'

בפני: כב' השופטת קרן אניספלד

- 1 בנדק הוסיף וציין שבשתי התכניות מחולק מבנה היקב לשני 'גושים' שביניהם 'צוואר' אשר
- 2 משמש למעבר; רוחב המעבר בשתי התכניות כמעט זהה. מיקום דלת הכניסה הראשית
- 3 ליקב זהה בשתי התכניות. בשתייהן גרם המדרגות הלולייני לקומה העליונה נמצא באותו
- 4 מקום. מדרגות הירידה למרתף היינות נמצאות קרוב מאוד זו לזו בשתי התכניות.
- 5
- 6 (ב) נדבך מרכזי נוסף בחו"ד בנדק בא לידי ביטוי בקביעתו כי תכנון קומת הקרקע היה
- 7 הבסיס להמשך התכנון לכיוון המרתף והקומות העליונות; כך בעבודת תכנון דרך כלל וכך
- 8 גם בהתייחס למבנה היקב. בכך תלה בנדק את בחירתו למקד את הבדיקה בהשוואת קומת
- 9 הקרקע בין תוכניות התובעת לבין תוכניות האדריכל האיטלקי. מסקנתו הייתה כי בתכנון
- 10 בסיס המבנה שיוחס לתובעת נעשו מספר מניפולציות הנדסיות על גבי התכנון האיטלקי –
- 11 מניפולציות שכללו שיקוף והזזות שונות. בנדק ביאר כי 'שיקוף' היא מניפולציה הנדסית
- 12 שמתארת סיבוב של 180 מעלות על ציר כלשהו ואילו 'הזזה' היא מניפולציה שמתארת הזזה
- 13 של תכנית בכיוון ימינה/שמאלה ולמעלה/למטה ללא סיבוב או הטיה בזווית כלשהי.
- 14
- 15 בעדותו בחקירה נגדית הדגיש בנדק כי גם מן ההיבט של מיקום מבנה היקב במרחב ניכר
- 16 שתכנון התובעת לא נוצר בחלל ריק אלא הסתמך באורח מהותי על התכנון האיטלקי, וגם
- 17 בכך יש כדי לשלול טענה למקוריותו של תכנון התובעת. בלשונו של בנדק: "חוזה"ד שלי
- 18 אומרת שבהחלט אין פה תכנון מקורי, היא התבססה על זה ועל זה בנוי כל חוות הדעת והיה לה
- 19 את כל המרחב שבעולם לעשות משהו אחר מן היסוד. המגרש הרבה יותר גדול מהבנין שנמצא
- 20 וזה בלי קשר אם זה ההיתר או לא ההיתר. ניתן לראות מה גודל הבנין לעומת המגרש. יכולה
- 21 לשים שם אין ספור בתים, אין ספור צורות באין ספור מיקומים והיא לא בחרה באף אחד
- 22 מהדברים האלה. היא עשתה תוכנית דומה מאוד שפרטתי בחוזה"ד לתכנון האיטלקי, מיקמה את
- 23 הבנין במיקום דומה לתכנון האיטלקי. לא ניצלה את חופש הפעולה שהיה לפניה והתחילה
- 24 מאיזושהי מדרגה, מאיזהו נתון שהיה קבוע ולא הפכה אותו לגמרי" [עמ' 76 ש' 1-7].
- 25
- 26 (ג) ההבדל שאיתר בנדק בין תכניות התובעת לבין תכניות האדריכל האיטלקי התמצה
- 27 בחיפוי: בעוד שבתכנון האיטלקי חופו חזיתות אגף יצור היין באבן ואגף הכניסה – בטיח,
- 28 הרי שבתכנית שערכה התובעת חופה כל המבנה באבן וקורה בגרעפים.
- 29
- 30 אשר על כן חיווה בנדק דעתו כי "[...] ההתאמה בין סכמות המבנים, החלוקה לגושים, זהות
- 31 מקום הפונקציות בתוך הגושים, בעיקר בכלל הקשור למכלול יצור היין, מקום ההפרדה בין
- 32 הגושים לבין עצמם ואף חלק מהקירות המהווים את חלוקות הפנים של המבנה, היא הרבה

בית משפט השלום בחדרה

17 אוקטובר 2013

ת"א 06-1641-13 רינה דוקטור נ' כרם אמפורה בע"מ ואח'

בפני: כב' השופטת קרן אניספלד

- 1 מעבר למקריית. ארחיק ואומר כי לא יתכן שההתאמה מקריית. הדמיון בין התוכניות הוא הרבה
- 2 מעבר לרמה הפרוגרמיתית". בנדק קבע אפוא כי תכנון התובעת התבסס מתחילתו על קווים
- 3 שנלקחו מהתכנון האיטלקי – קווים ששרדו את כל השינויים, התוספות ואת צמצום שטח
- 4 המבנה ובאו לידי ביטוי גם בתכניות הסופיות שעל-פיהן הוקם המבנה [נ/10 עמ' 3].
- 5
- 6 (ד) בנדק, כמוהו כסבר, לא קיבל לעיונו טרם הכנת חוות-הדעת פרוגרמה שהיה בה כדי
- 7 לבטא את דרישות המזמין בכל הקשור למבנה היקב ולמכלול יצור היין שבו; בנדק אף לא
- 8 קיבל מהנתבעים מידע מוקדם על-אודות הפרוגרמה שעמדה ביסוד התכנון [עמ' 72 ש' 3-4].
- 9 לדבריו הוכנה חוות-הדעת אך ורק על-בסיס התכניות שנמנו בה [עמ' 75 ש' 16-17].
- 10
- 11 בנדק, אף זאת בדומה לסבר, עמד על טיבה וחשיבותה של פרוגרמה בתהליך התכנון: "זה
- 12 מה שאנחנו קוראים בשפה האדריכלית סכמת בועות שבו מנתחים את הפרוגרמה שנותן לך
- 13 המזמין שבדרך כלל היא כללית ואז מתרגמים אותה לשפת קשרים אדריכליים ותפקודיים
- 14 במהלך הייצור ומשם מתחילים לתכנן, להפוך את זה לבנין" [עמ' 72 ש' 24-26]. בנדק הדגיש
- 15 שבהקשר זה חשוב לאדריכל לקבל מהמזמין נתונים על-אודות הקשרים בין שלבי הביצוע
- 16 השונים שהם בעלי נגיעה לתהליך הייצור, ולברר למשל אם יש גורם של מרחק נדרש בין
- 17 האלמנטים של הייצור – שכן לאדריכל היכולת להחליט איפה ימוקמו הפונקציות ואם הוא
- 18 ימקם אותן בצורה שמתעלמת מצרכי המזמין הוא עלול להסב נזק [שם, ש' 21-24].
- 19
- 20 (ה) בנדק הטעים שתכניות התובעת – קרי, התכניות שצורפו לתצהירה ושעל-יסודן ניתנה
- 21 חוות-דעתו, אינן תכניות סופיות לביצוע אלא רק תכניות למכרז. ואילו תכניות האדריכל
- 22 האיטלקי שצורפו אף הן לתצהיר התובעת ושאליהן התייחס בחוות-דעתו תוארו על-ידי
- 23 בנדק כתכניות 'טרומ' גרמושקה' או 'טרומ' בקשה להיתר בניה', ואף הן אינן תכניות סופיות
- 24 לביצוע [עמ' 73 ש' 19-25].
- 25
- 26 בכל הקשור לתכניות שניצבו ביסוד חו"ד בנדק יש להדגיש: התובעת אינה עשויה להטיל
- 27 דופי בחו"ד בנדק ובמסקנותיה בשל כך שלא ניתנה בהתייחס לתכניות סופיות או מלאות
- 28 של האדריכל האיטלקי. כמה וכמה טעמים לכך. ראשית, חו"ד בנדק נסמכה על תכניות של
- 29 האדריכל האיטלקי כפי שצורפו לתצהיר התובעת. ככל שהיה ידוע לתובעת כי האדריכל
- 30 האיטלקי סיפק תכנון רלוונטי נוסף היה עליה לצרפו לתצהירה או למצער לציין בהבלטה כי
- 31 מה שצורף משקף את התכנון האיטלקי שבידי התובעת, שאינו בהכרח סופי או ממצה.
- 32 שנית, התובעת לא הפנתה להליך גילוי מסמכים שבגדרו עתרה התובעת כי הנתבעים יציגו

בית משפט השלום בחדרה

17 אוקטובר 2013

ת"א 06-1641-1641 רינה דוקטור נ' כרם אמפורה בע"מ ואח'

בפני: כב' השופטת קרן אניספלד

1 תכנון שמקורו בגרסו שהוא נבדל מתכניות האדריכל האיטלקי שצורפו לתצהירה. לבסוף,
2 גם חוות-דעתו של המומחה מטעם התובעת נסמכה על ההנחה כי התכנון האיטלקי הוא זה
3 שצורף לתצהיר התובעת. על כן אין לשעות לטענת התובעת כי התכנון האיטלקי אשר צורף
4 לתצהירה ושהתייחס אליו ניתנה חו"ד בנדק איננו התכנון האיטלקי במלואו.

5
6 (ו) בנדק סירב לאשר שתכניות האדריכל האיטלקי אינן אלא תכניות ראשוניות בלבד;
7 למעשה קבע את ההיפך וביאר שמדובר בתכנון ברמה שמבססת בקשה להיתר בניה [עמ' 76
8 ש' 8-19]. בחוות-דעתו כינה בנדק את תכניות האדריכל האיטלקי 'תכניות ראשוניות' ובכך
9 כיוון לעגה מקצועית מקובלת אשר מתייחסת לתכניות המוכנות עד לשלב של הגשת בקשה
10 להיתר כאל תכנון ראשוני [עמ' 76 ש' 23-25]. עדותו זו מקובלת עלי ולא מצאתי כל סתירה
11 בינה לבין חוות-דעתו.

12
13 בנדק התבקש לעמוד על הפעולות שנדרשו על-מנת להפוך את תכניות האדריכל האיטלקי
14 שאותן בחן לתכניות שעל-יסודן תוגש בקשה להיתר בניה. לדבריו התכנון האיטלקי היה
15 שרטוט ידני ואילו מוסדות התכנון והבניה מחייבים הגשתן של תכניות ממוחשבות; על כן
16 הגשת בקשה להיתר על-סמך התכניות של האדריכל האיטלקי הייתה מחייבת עוד עבודה
17 מסוימת לשם מחשוב התכניות, חישוב שטחים והכנת טבלאות חישובי שטחים מן הסוג
18 שנכלל בגרמושקה [עמ' 77 ש' 11-16]. ניכר שמדובר בעבודה בעלת אופי טכני ולא בעבודה
19 תכנונית-עיצובית במהותה. בנוסף, על-מנת להתאים את התכנון האיטלקי לתכנית שכלוית
20 לבקשה להיתר נדרש להתאים את גודל המבנה המתוכנן לזכויות הבניה לפי התב"ע החלה
21 בדרך של הקטנת המבנה משטח של 1135 מ"ר בתכנון האיטלקי ל- 1000 מ"ר [עמ' 77 ש'
22 19-25, עמ' 89 ש' 1-2]. הקטנת השטח המבונה באה לידי ביטוי גם בהקטנת חדר הביקבוק
23 בתכנית התובעת ביחס לתכנון האיטלקי, מבלי שמיקום החדר שונה [עמ' 88 ש' 29-30].

24
25 (ז) עדותו של בנדק לפני הותירה רושם של עדות סדורה, יסודית, מקצועית ואמינה. יחד
26 עם זאת הדברים אמורים במה שיש בחוות-דעתו, ולא במה שאין בה. בנדק אישר שהתמקד
27 בתכנית קומת הקרקע של מבנה היקב, אף שטען כי בדק גם את התכניות ביחס לשאר
28 קומות המבנה [עמ' 78 ש' 3-7]. לשיטתו די היה בהתמקדות בקומת הקרקע "בשביל להוכיח
29 את הקשר הבלתי ניתן לערעור בין התכנון של האדריכל האיטלקי לתכנון של התובעת" [שם, ש'
30 5-4]. בנדק הגן על בחירתו לבסס את מסקנותיו על השוואה של קומת הקרקע לבדה בשתי
31 התכניות: "אחרי שעיינתי בכל התוכניות, החתכים והחזיתות, גם של האיטלקי וגם של הגבי'
32 דוקטור הבחנתי שהנקודה העיקרית והבולטת ביותר שבה זה זועק הקשר בין התוכניות בא לידי

בית משפט השלום בחדרה

17 אוקטובר 2013

ת"א 06-1641 רינה דוקטור נ' כרם אמפורה בע"מ ואח'

בפני: כב' השופטת קרן אניספלד

1 ביטוי בקומת הקרקע שהיא גם בהרבה מאוד מקרים, התכנון של קומת הקרקע, משפיע על מה
2 שקורה מתחת לקומת הקרקע ומעל לקומת הקרקע ומכיוון שזה לא בנין עם הרבה קומות אז
3 לקומת הקרקע יש השפעה משמעותית על כל הקומות האחרות החל ממדרגות, עמודים
4 מעליות" [עמ' 77 ש' 28 - עמ' 78 ש' 2].
5

6 בחירתו זו של בנדק תאמה את הסוגיה שאותה התבקש לבחון, ואשר הוגדה על-ידו כך :
7 "[...] האם התכנון של התובעת הוא מקורי שתוכנן על גבי המגרש הזה או שהוא מתבסס ברמה
8 מאוד גבוהה כפי שצינתי בחווה"ד שלי על תכנון של מישור אחר. אם היא המשיכה משם חצי
9 קילומטר, קילומטר או שלושה קילומטר זה לא עניין אותי. התכוונתי לכמה רחוק היא הלכה
10 מעבר לתכנון של האיטלקי" [עמ' 75 ש' 24-27]. משמע, בנדק בדק אם תכנון התובעת הוא
11 מקורי במובן זה שנעשה 'מבראשית ברא'; תשובתו על כך הייתה בשלילה, לאחר שמצא כי
12 תכנון התובעת לקומת הקרקע של מבנה היקב נסמך באורח מהותי על התכנון האיטלקי
13 לאותה קומה. מכלל הן אתה שומע לאו: בדיקתו של בנדק תמה כאשר איתר את אותו
14 מרכיב של הסתמכות מהותית בין התכניות בכל הקשור לקומת הקרקע. הוא לא הוסיף
15 ובדק באלו אלמנטים נבדל תכנון התובעת מן התכנון האיטלקי ביחס למרכיבים אחרים של
16 המבנה. בפה מלא אישר בנדק, בעדותו שצוטטה לעיל, כי נושא זה – של מידת הריחוק בין
17 תכנון התובעת לבין התכנון האיטלקי – כלל לא עניין אותו.
18

19 (ח) עדותו של בנדק, בחוות-דעתו ובחקירה הנגדית, מבססת אפוא קשר של הסתמכות
20 ותלות בין תכנון התובעת לבין התכנון האיטלקי. יש בה כדי לשלול את טענת התובעת כי
21 יצרה תכנון למבנה היקב יש מאין, ללא כל זיקה לתכנון האיטלקי שהיה בנמצא כאשר
22 החלה בעבודתה. אין בחוות-דעת בנדק ובעדותו לפני בחקירה נגדית כדי ללמד על טיבה
23 והיקפה של התרומה העיצובית שהשיאה התובעת לתכנון האיטלקי שעליו הסתמכה. ביטוי
24 מפורש ומפורט לכך ניתן בעדותו של בנדק לפני. הלה מנה שורה של שינויים בתכנון
25 התובעת ביחס לתכנון האיטלקי. להלן יובאו עיקריהם.
26

27 לפי תכנון התובעת חופה המבנה באבן לקט בעיבוד חלקי ואילו בתכנון האיטלקי החיפוי
28 הוא של אבן מעובדת [עמ' 79 ש' 5-7]. בין שתי התכניות שמתייחסות לחזית הצפונית של
29 מבנה היקב יש שוני בנושא הגגות ובנושא התגמירים, באופן שמייצר עיצובים שונים [עמ'
30 80 ש' 19-25, עמ' 81 ש' 15-16]. בתכנון התובעת חזית הכניסה ישרה לחלוטין, שלא כמו
31 בתכנון האיטלקי [עמ' 83 ש' 20-22]. בנוסף, בתכנון התובעת מופיעה חזית אבן עם אלמנט
32 של גוזזטרה מעץ שנעדר מן התכנון האחר, בו צוינה בקומה השניה מרפסת בעלת אופי שונה

בית משפט השלום בחדרה

17 אוקטובר 2013

ת"א 1641-06/13 רינה דוקטור נ' כרם אמפורה בע"מ ואח'

בפני: כב' השופטת קרן אניספלד

1 [עמ' 84 ש' 22 - עמ' 85 ש' 2]. בתכנון האיטלקי קיים שוני בין חזית אגף הייצור לבין חזית
2 אגף המבקרים בעוד שבתכנון התובעת אין שוני כזה. עם זאת הדגיש בנדק שבשאר הפרטים
3 שאינם מתייחסים לחזיתות – הזהות בין התכניות היא מוחלטת [עמ' 85 ש' 3-8].
4
5 באזור אגף המבקרים בקומת הקרקע הושמטו בתכניות התובעת מספר קירות שנמצאו
6 בתכנון האיטלקי [עמ' 78 ש' 12-13]. כך גם ביחס לחדר הטעימות ופינת האוכל שבתכנון
7 התובעת עוצבו כחלל אחד, שלא כבתכנון האיטלקי [עמ' 83 ש' 7-9].
8
9 שוני בין תכנית אחת לשניה ניכר גם בהתייחס לחדרי האירוח בקומה א' של המבנה [עמ' 81
10 ש' 17-21]; בהקשר זה הסכים בנדק כי תכנון התובעת שונה לחלוטין מתכנון האדריכל
11 האיטלקי: בשתי התכניות מיקומו של אגף האירוח זהה אך הגיאומטריה שלו שונה [עמ' 85
12 ש' 25 - עמ' 86 ש' 13]. הבדל נוסף מצוי באופן הצבת הסוויטות בקומת האירוח (קומה א')
13 ביחס לקומת הקרקע [עמ' 86 ש' 20-27], כמו גם בגובהן של קומות האירוח: 2.80 מ' בתכנון
14 האיטלקי לעומת 3.50 מ' בתכנון התובעת [עמ' 90 ש' 1-3]. באגף האירוח בתכנון האיטלקי
15 עוצבו המדרגות בקשת גדולה בתוך מסדרון צר יחסית בעוד שבתכנון התובעת צוינו מדרגות
16 לולייניות במבואה רחבה; יחד עם זאת הוצבו שני גרמי המדרגות במיקום זהה במרחב [עמ'
17 82 ש' 28 - עמ' 83 ש' 2].
18
19 בתכניות התובעת הוגדל המטבח בהשוואה לתכנון האיטלקי [עמ' 83 ש' 10-11]; בתכנון
20 האיטלקי הופיעה חנות באזור יצור היין בעוד שבתכניות התובעת הוספה חנות לממכר יין
21 שהיא בעלת פן שיווקי [עמ' 83 ש' 12-17]. באגף יצור היין מוקמו מיכלים גדולים ומיכלים
22 קטנים בצורה מסוימת לפי התכנון האיטלקי, ובתכנון התובעת הוחלפו המיקומים זה בזה
23 [עמ' 85 ש' 9-19]. מיקום מעבדת היין שונה בין שתי התכניות; בתכנון התובעת הוגדלה
24 המעבדה באורח ניכר בהשוואה לתכנון האיטלקי ומיקומה הועתק מאגף יצור היין לקומה
25 א', באופן שמאפשר תצפית אלאזור הייצור [עמ' 83 ש' 23-27]. בתכנון התובעת הוסף גרם
26 מדרגות חיצוני למבנה שמוביל למרפסת גג, בעוד שפרט כזה נעדר בתכנון האיטלקי [עמ' 83
27 ש' 28 - עמ' 84 ש' 6]. בתכנון האיטלקי הוקצה שטח מחוץ למבנה היקב למוזיאון, שלא כמו
28 בתכנון התובעת בו פרט זה חסר [עמ' 88 ש' 13-22]. בנדק אישר שהמעלית בתכנון התובעת
29 הוזה למרחק של 5 מ' ביחס לתכנון האיטלקי; לדבריו הדבר חסר משמעות כשזה נעשה
30 בבנין שאורכו 40 מ'. יחד עם זאת מסר שייתכן כי הזזת המעלית נבעה מהשפעת מיקומה על
31 מרתף המבנה [עמ' 79 ש' 3-4, עמ' 89 ש' 9-24].
32

בית משפט השלום בחדרה

17 אוקטובר 2013

ת"א 1641-06/13 רינה דוקטור נ' כרם אמפורה בע"מ ואח'

בפני: כב' השופטת קרן אניספלד

- 1 (ט) בנדק היה נכון לאשר שהתובעת הכניסה שינויים משינויים שונים בתכנון האיטלקי,
2 כגון הגדלה משמעותית של הפרשי הגובה בין אגף הייצור לאגף האירוח; לטענתו לא עסק
3 בכך בחוות-דעתו אלא רק בשאלה אם נעשה תכנון מקורי של התובעת מאפס, ועל כך ענה
4 בשלילה [עמ' 79 ש' 20-25]. לדבריו, גם הוא נכון לקבל שיש פערים עליהם הצביע סבר בין
5 תכנון התובעת לבין התכנון האיטלקי, ועדיין הוא עומד על דעתו שתכניות התובעת אינן
6 מקוריות אלא נעשו על-גבי תכניות האדריכל האיטלקי [עמ' 79 ש' 27 - עמ' 80 ש' 1].
7
8 עוד הבהיר בנדק כי בעניינים אחרים הוא מסתייג מחו"ד סבר, כגון בהתייחס לטענה כי
9 בתכנון האיטלקי מבנה היקב מורכב משלושה מבנים ואילו בתכנון התובעת – משניים
10 בלבד; לשיטתו בשתי התכניות מדובר חד-משמעית במבנה שמורכב משני אגפים [עמ' 80 ש'
11 4-1]. בנדק דבק בעמדתו שתכנון התובעת כמעט מועתק מהתכנון האיטלקי, אך בכפוף לכך
12 אישר שבתכנון האיטלקי שני אגפיו של מבנה היקב מופרדים כשביניהם מחבר קיר שהוא
13 חסר תפקיד פונקציונלי ואילו בתכנון התובעת הוסף חיבור בעל אופי פונקציונלי בין אגפי
14 המבנה. כפועל יוצא בתכנון האיטלקי אין מעבר בין שני האגפים ואילו בתכניות התובעת
15 מצוי מעבר כזה [עמ' 86 ש' 28 - עמ' 87 ש' 3; עמ' 88 ש' 8-9].
16
17 (י) בשלושה היבטים מצא בנדק הסתמכות מהותית ומשמעותית של תכנון התובעת על
18 התכנון האיטלקי: מיקום מבנה היקב במרחב, הקמת המבנה במה שהיה 'שיקוף' ביחס
19 לתכנון האיטלקי והתאמות טכניות שנגזרו מהקטנת המבנה שאושר לבנייה ביחס לשטחו
20 של המבנה שעליו נסב התכנון האיטלקי בהפרש משמעותי של כ-135 מ"ר.
21
22 אשר להעמדת מבנה היקב ביחס לרוחות השמיים, הדגיש בנדק כי התובעת ביצעה פעולת
23 שיקוף בתכניות שלה ביחס לתכנון האיטלקי באופן שהבניין 'הפוך' ב-180 מעלות; כפועל
24 יוצא מכל חלון בבניין שהופיע בתכנון האיטלקי נצפה הלכה למעשה נוף שונה, בשל היפוך
25 כיוון העמדתו של הבניין שנעשה על-ידי התובעת [עמ' 78 ש' 24-26]. הדברים אמורים גם
26 ביחס לכיוון אליו פונים חדר האוכל וחדר הטעימות בכל אחת מהתכניות [עמ' 83 ש' 3-6].
27 יחד עם זאת אישר בנדק שכתוצאה מהיפוך אופן הצבתו של מבנה היקב במרחב התוצאה
28 היא כי מי שמבקר בו נחשף ממבט ראשון לא לאגף הייצור אלא לחלקו האחר של המבנה:
29 "בשטח רואים קודם את איזור הכניסה ליקב לעומת איזור הפריקה שהיה אמור להיות בתכנון
30 האיטלקי. זה פשוט נובע מההפיכה של התוכנית במאה שמונים מעלות" [עמ' 86 ש' 14-19; ר'
31 גם עמ' 89 ש' 3-5].
32

בית משפט השלום בחדרה

17 אוקטובר 2013

ת"א 1641-06/13 רינה דוקטור נ' כרם אמפורה בע"מ ואח'

בפני: כב' השופטת קרן אניספלד

1 שני אלה נובעים מכך: האחד, כי תכנון התובעת לא היה תכנון עצמאי שנוצר בחלל ריק אלא
2 הושפע ביסודו מן התכנון האיטלקי. נטילת התכנון האיטלקי וביצוע מניפולציה של שיקוף
3 בו אינם עשויים להיחשב יצירה עצמאית יש מאין. השני, כי פעולת השיקוף לא נשאה אופי
4 טכני גרידא אלא טמנה בחובה משמעות עיצובית – משמעות שביטויה באופן בו נחשף מבנה
5 היקב לעיניהם של המגיעים אליו ובמידה פחותה גם במראה הנוף שנשקף מחלונותיו.
6

7 (יא) בכל הקשור לבחירת המיקום הספציפי שבו יוצב מבנה היקב במרחב התכנוני עמד
8 בנדק על דעתו כי תכנון התובעת אינו אלא העתקה מלאה כמעט של התכנון האיטלקי.
9 מבחינת גבולות מגרש וקווי בניין, כמו גם מבחינת הטופוגרפיה של המרחב, לא הייתה כל
10 מניעה להזיז את המבנה, להציבו במיקום שונה ואגב כך להציע לו תכנון שונה [עמ' 87]. כך
11 הציג זאת בנדק: "לשאלת ביהמ"ש, אני אומר שאפשר להזיז ללא שום בעיה למזרח ולמערב,
12 בעיקר למזרח, צפונה ודרומה את הבנין הזה, ישפה משחק אולי של עוד שני מטר שאפשר היה
13 להזיז אבל אם הוא היה זו עשרים מטר מזרחה אז היה לו 7 מטר לשחק צפונה ודרומה, ואם היה
14 בנין שנראה אחרת אז אין ספור אפשרויות" [עמ' 87 ש' 28 - עמ' 88 ש' 2].
15

16 (יב) שינויים אחרים בתכנון התובעת ביחס לתכנון האיטלקי זקף בנדק להקטנה של שטח
17 מבנה היקב בכללותו שנכפתה על המזמין והמתכנן. בהתאמה, וביחס לטענה לפיה הוקטנה
18 החזית הצפונית של המבנה על-ידי התובעת בשיעור ניכר של 11 מ' ביחס לתכנון האיטלקי,
19 מסר בנדק כי לא מדד את ההפרש אך עצם קיומו בין התכניות ניכר וכי הדבר נבע מכך
20 שהתובעת נדרשה להתאים את התכנון האיטלקי הקיים לדרישות התב"ע; לדבריו, "מדובר
21 בהקטנה כי התב"ע היא אלף מטר ולא 1,100 וצריך לחפש מאיפה להוריד" [עמ' 79 ש' 16-19].
22 עוד בהתייחס לחזית הצפונית של המבנה אישר בנדק ששלושה חלונות שהופיעו בתכנון
23 האיטלקי נעלמו בשל צורך בהקטנת המבנה, כי מיקומי חלק מהחלונות בשתי התכניות
24 זהים בצורה שלא יכולה להשתמע לשתי פנים, ואף-על-פי-כן קצב הופעת החלונות שונה
25 והחזות החיצונית של התוצר שונה [עמ' 82 ש' 1, 11-14]. שוני נוסף בין התכניות בא לידי
26 ביטוי בהקשר זה בחלוקה של החזית למקטעים, במיקום זוג החלונות המרכזי, ובהופעת
27 גמלון בתכניות התובעת שאינו מצוי בתכנון האיטלקי [עמ' 82 ש' 15-27].
28

4. תכנון התובעת אל מול התכנון האיטלקי – 'יש' חדש או המשכו של 'יש' קיים?

29
30
31 (א) מומחי הצדדים היו תמימי דעים בדבר חשיבותה של פרוגרמה בתכנון מבנה היקב,
32 בדגש על תכנון אותו חלק של היקב שנועד למכלול הייצור, קרי לאגף בו ימוקמו ויפעלו

בית משפט השלום בחדרה

17 אוקטובר 2013

ת"א 06-1641 רינה דוקטור נ' כרם אמפורה בע"מ ואח'

בפני: כב' השופטת קרן אניספלד

פונקציות שהן בעלות תפקיד בקליטת ענבים, בהפקת היין ובאחסנתו. הקמת מבנה שיהא משכנו ואתר פעילותו של יקב אמפורה ניצבה ביסוד תכלית בנייתו של מבנה היקב – כמו גם ביסוד ההתקשרות עם האדריכל האיטלקי, ביסוד כריתתו של הסכם ההקמה בין חברת מקורה לבין אמפורה וביסוד הסכם התכנון בין חברת מקורה לבין התובעת. לא דובר כלל ועיקר בהקמת מבנה על דרך הסתם; המטרה המשותפת לחברת מקורה, במעמדה כבעלת מקרקעי מקורה, ולאמפורה – כמי שעתידה להפעיל את היקב במבנה כבת-רשות בו, הייתה להקים מבנה שתכליתו הראשונית והעיקרית לשמש כאכסניה ליקב יצרני. בהכללתן של פונקציות נוספות במבנה היקב כדוגמת אגף אירוח, מרכז מבקרים וכיוצא בהם לא היה כדי לפגוע בתכלית המבנה כאתר שיועד לפעילותו של יקב. גם בכך יש כדי להדגיש את החשיבות המרכזית שנודעה לפרוגרמה בגיבוש התכנון למבנה היקב.

ביאר גרס כי מכלול הייצור שמהווה את יקב אמפורה בתוך המבנה הכולל תופס כ-90% משטח המבנה בעוד שהפונקציות האחרות במבנה, מרכז המבקרים וחדרי האירוח, הם היתרה [עמ' 141 ש' 16-19]; מנגד הטעימה התובעת כי "[...] החלק של הייצור זה כ-20% וכל היתר כ-80%" [עמ' 28 ש' 12-15]. אלא שאין מדובר בעניין כמותי אלא בעניין שבמהות; תכליתו של המבנה הייתה בראש ובראשונה לשמש כאתר ליקב פעיל ויצרני. הפונקציות הנוספות במבנה לא תוכננו במנותק מקיומו של היקב אלא בהשראתו; כך באשר לקומת האירוח, כך באשר למרכז המבקרים וכך גם באשר למטבח ולחנות. על כן נודעת חשיבות מיוחדת לשאלה כיצד ועל-ידי מי תוכנן אגף הייצור – זה שכונה בראשית הדברים 'היקב', במובחן מ'מבנה היקב' שמכוון אל המבנה השלם שהוקם במקרקעי מקורה.

(ב) הראיות מצביעות על כך שהפרוגרמה הבסיסית לאגף יצור היין ולמכלולי הייצור שבו הייתה דבר מה שהתגבש בשיג ושיח שהתנהל בשלב ראשון בין האדריכל האיטלקי לבין שצברג – במעמדו כיינן אמפורה וכגורם המקצועי מטעמה שהתמצא בתהליך יצור היין, ובשלב שני בין התובעת לבין האדריכל האיטלקי. תהליך מורכב זה נבנה על הידע, הניסיון והמומחיות המיוחדים שהיו נחלתו של האדריכל האיטלקי בתחום תכנון היקבים – ידע וניסיון שהתובעת חסרה אותם כליל.

על התהליך האמור וחלקה של כל אחת מן הנפשות הפועלות בו עמד שצברג. בשלב ראשון עמד שצברג בקשר עם האדריכל האיטלקי בעת שהגיש לו פרוגרמה בנושא יצור יין ביקב, דרישות, כמויות ענבים, כמויות בקבוקים לייצור ועוד [עמ' 93 ש' 22-24]; הדבר נעשה טרם הגעתו של האדריכל האיטלקי לישראל [עמ' 94 ש' 1]. הפרוגרמה שעליה עמד שצברג בעדותו הועברה על-ידו לאדריכל האיטלקי; הוא לא זכר אם הדבר נעשה במייל, פקס' או על-פה אך

בית משפט השלום בחדרה

17 אוקטובר 2013

ת"א 06-1641 רינה דוקטור נ' כרם אמפורה בע"מ ואח'

בפני: כב' השופטת קרן אניספלד

- 1 עמד על כך שהעביר לאדריכל פרטים רלוונטיים במהלך שיחות שקיים איתו ובשים לב
- 2 לשאלות ששאל האיטלקי באשר לדרישות המזמין טרם תכנון היקב [עמ' 94 ש' 2-14]. בתוך
- 3 כך ובקשר עם הכנת התכנון האיטלקי דנו שצברג וגרסו בכל אותם נתונים בסיסיים שעל-
- 4 יסודם הוכן התכנון האיטלקי ליקב: "[...] **כמות ענבים נקלטת, כמות מיכלים נדרשת, גודל**
- 5 **חדר חביות, גודל מחסן תוצרת גמורה, תרשים מבחינת תהליך הקבלה של הענבים וכדומה**"
- 6 [עדות שצברג, עמ' 99 ש' 24 - עמ' 100 ש' 5].
- 7
- 8 בשלב שני, לאחר שהתובעת נכנסה לתמונה, הציג לה שצברג הנחיות בקשר עם צרכיה של
- 9 אמפורה שעניינם בתהליך יצור היין ביקב; דובר בהנחיות שקיבל שצברג מן האדריכל
- 10 האיטלקי. עוד מסר שצברג לתובעת דרישות תכנוניות שלו בנוגע ליקב; כך למשל ביחס
- 11 לקביעת גובה תקרת המרתף כדי שתתאים לאחסון חביות לבקבוקים וכך גם לשם תכנון
- 12 המעבר ('קט-ווק') ביחס לגודלם של מיכלי התסיסה. משיחותיו של שצברג עם התובעת
- 13 התחוויר לו שאין לתובעת כל ידע ביחס לתכנון יקב או לצרכים הקשורים ביקב לייצור יין.
- 14 התובעת לא ידעה דבר וחצי דבר על תכנון יקבים ואת כל ההנחיות לתכנון מכלול יצור היין
- 15 ביקב העביר האדריכל האיטלקי [סע' 19 ו-44 ל-11, עמ' 102 ש' 7-15; ר' גם עדות ביאר
- 16 בסע' 33 ל-12]. נסיעתה של התובעת אל האדריכל האיטלקי נועדה להבטיח שהנחיותיו
- 17 כמומחה בתכנון יקבים תוטמענה בתהליך הקמתו של היקב, תהליך שנבצר מגרסו לפקח
- 18 עליו 'בשלט רחוק' ממקום מושבו באיטליה [עמ' 113 ש' 15-19].
- 19
- 20 מומחה הנתבעים גרס שבכל הקשור לאגף יצור היין ומכלולי הייצור שבו התבססו תכניות
- 21 התובעת באורח מהותי על התכנון האיטלקי עד כדי כך שהן מהוות כמעט-העתקה שלו. יש
- 22 בעדות שצברג כדי לתמוך במסקנה זו מן ההיבט של תיאור תהליך העבודה שניצב ביסוד
- 23 התכנון שנעשה לאגף הייצור. גם שצברג חיווה דעתו, לא במעמד של מומחה אלא במעמד
- 24 של יינן אמפורה שהיה מעורב בגיבוש הפרוגרמה שביסוד תכנון היקב, כי התכנון האיטלקי
- 25 הפנים את הדרישות שהוצגו לגרסו ומבנה היקב – קרי, מכלול יצור היין – נבנה בסופו של
- 26 יום לפי תכניות האדריכל האיטלקי [עמ' 102 ש' 4-17].
- 27
- 28 (ג) רילוב, שמבחינת מעורבותו בתכנון ובהקמה של מבנה היקב נחשף גם לעבודתו של
- 29 האדריכל האיטלקי וגם לעבודתה של התובעת, הדגיש כי הפרוגרמה ליקב גובשה, הוכנה
- 30 והוצגה על-ידי גרסו עוד בטרם החלה מעורבותה של התובעת בפרויקט. בלשונו: **"קדם לזה**
- 31 **פרוגרמה של אדריכל איטלקי שהגיש לנו את התוכנית שלו שהיתה בעצם התוכנית**
- 32 **האופראטיבית של היקב, זה אדריכל שהתמחה ביקבים אבל אני לא זוכר את התאריך וגם לא**

בית משפט השלום בחדרה

17 אוקטובר 2013

ת"א 06-1641-13 רינה דוקטור נ' כרם אמפורה בע"מ ואח'

בפני: כב' השופטת קרן אניספלד

1 היה מכרז [...] זה לא הוגדר כמכרז" [עמ' 46 ש' 20-23]. לתובעת, בניגוד לגרסו, לא היה הידע
2 הדרוש לשם תכנון פרוגרמה ליקב: [...] גם בקטע של הבנה בנושא של יקב, צריך את הנושא
3 של פונקציונאליות לדעת מה לעשות בתחום היקב והתובעת זה לא בדיוק התחום שלה [...] "
4 [עמ' 47 ש' 7-11].

5
6 (ד) הפרוגרמה ליקב ולמבנה היקב שהוכנה בידי האדריכל האיטלקי הייתה בבחינת ייש
7 קיים' כאשר התקשרה חברת מקורה עם התובעת בהסכם התכנון; הפרוגרמה אף הוצגה
8 לתובעת כדבר מה נתון שמבטא את צרכי המזמין בכל הקשור לתכנון היקב. כך תיאר זאת
9 רילוב: [...] הצגנו את הצרכים ואת הפרוגרמה של האדריכל האיטלקי, זה כבר היה על
10 השולחן. אמרתי הפרוגרמה המבוקשת, ביקב יש פונקציות הכרחיות המרתף צריך להיות בגודל
11 מסוים הכניסה אליו צריכה להיות ... כל הדברים האלה" [עמ' 49 ש' 1-4].

12
13 גם בהמשך עדותו, שנמסרה בחקירה ראשית מטעם התובעת, חשף רילוב את הזיקה אשר
14 התקיימה בין התכנון הפרוגרמתי למבנה היקב שמקורו באדריכל האיטלקי לבין עבודתה
15 של התובעת: [...] אני זוכר שברגע שהתובעת נבחרה נוצר שיתוף פעולה בין האיטלקי
16 לתובעת שהיה בעיקרו בקטע התפעולי פרוגרמתי של היקב כי זה לא בנין מגורים זה יקב, יקב
17 צריך דברים ספציפיים כפי שכבר אמרתי. לשאלת בית המשפט אם אותם דברים ספציפיים היו
18 בפרוגרמה של האיטלקי אני משיב שכן כמו מיקום המרתף וגודל המרתף, [...] גודל איזור
19 הייצור זה הכול דברים שהם נגזרת של כמות הבקבוקים שמייצרים. אנו הגדרנו את היקב הזה
20 כיקב של 100,000 בקבוקים ומזה נגזר דברים תכנוניים גודל שטח הייצור, המרתף" [עמ' 50 ש'
21 25-28].

22
23 למצב דברים זה, בגדרו כבר הוכנה פרוגרמה ליקב בידי האדריכל האיטלקי, נודעה השלכה
24 ישירה על העבודה שאותה הוזמנה התובעת לבצע. ביסוד התקשרותה של חברת מקורה עם
25 התובעת ניצבה ההבנה [...] שצריך סיוע בקטע שהפרוגרמה הבסיסית של היקב נעשתה אך
26 צריך גורם ישראלי שיתן את הגיבוי היומיומי" [עדות רילוב, עמ' 50 ש' 9-1]. אכן, רילוב אישר
27 שהיה גם טעם עיצובי-תכנוני בפניה אל התובעת, אלא שהוא היה צר וצנוע באורח מהותי
28 מכפי שביקשה התובעת להציג – ובעיקרו הצריך עבודה של התובעת לא בהתעלם מתכניות
29 האדריכל איטלקי אלא דווקא תוך עשייה על-גביהן לשם הוצאתן אל הפועל [שם].

30
31 לא-זו-אף-זו, נוכח חשיבותם של השיקולים הפרוגרמטיים בתכנון היקב, נוכח הבנתו של
32 האדריכל האיטלקי וניסיונו בהיבט זה של התכנון, ובהתחשב בכך שהתובעת חסרה ידע

בית משפט השלום בחדרה

17 אוקטובר 2013

ת"א 1641-06/13 רינה דוקטור נ' כרם אמפורה בע"מ ואח'

בפני: כב' השופטת קרן אניספלד

1 וניסיון שנדרשו לשם תכנון היקב, לא הורשתה התובעת לפגוע בתכנון האיטלקי של היקב.
2 רילוב אמר זאת במפורש והדגיש כי כבילתה של התובעת לתכנון האיטלקי בכל הקשור לפן
3 הפונקציונלי של היקב הצריכה תהליך התייעצות של התובעת עם גרסו, התייעצות שלשמה
4 אף נסעה התובעת אל גרסו לאיטליה [עמ' 61 ש' 14-25]. עוד הדגיש רילוב כי לתובעת לא
5 ניתנה יד חופשית לשנות את התכנון האיטלקי בכל הקשור למכלול הייצור: **"אני יודע שבצד**
6 **הפונקציונאלי היתה דרישה במיוחד של מוטי ביאר להיצמד לדרישות הפונקציונאליות של**
7 **האדריכל האיטלקי מתוך הכרה והבנה של הצדדים שהתובעת אינה אדריכלית יקבים בצד**
8 **הפונקציונאלי שלהם [...]"** [עמ' 63 ש' 3-5].
9

10 (ה) עדות זו של רילוב תומכת בעמדת הנתבעים לפיה לא יצרה התובעת דברמה חדש ולא
11 פעלה בחלל ריק אלא הוזמנה לערוך התאמה של התכנון האיטלקי לכל הנובע מכך שהמבנה
12 שעליו נסב התכנון עתיד היה להיבנות בישראל – לקבל היתר על-פי דיני התכנון והבניה
13 המקומיים ולעמוד אגב כך בדרישותיהן של הרשויות המקומיות. בה בשעה תומכת עדות
14 רילוב גם בטענת התובעת כי מלאכתה לא התמצתה ב'אדפטציה' של התכנון האיטלקי למה
15 שניתן לכנות 'תנאי הארץ ותושביה' אלא כללה גם תרומה עיצובית עצמאית שהתווספה
16 לתכנון האיטלקי. כמאמרו של רילוב: **לשאלת בית המשפט אני אומר שהיה צד פונקציונאלי**
17 **ליקב שכלל את התכנון המקצועי שלו בתחום של היין, שבזה עסק האדריכל האיטלקי בשלב**
18 **התכנון הראשוני והיה את הצד שכלל את העיצוב של המבנה שבזה עסקה התובעת והשילוב בין**
19 **השניים יצר את התוכנית הסופית"** [עמ' 61 ש' 14-25].
20

21 עדותו זו של רילוב אף עולה בקנה אחד עם הממצאים שמצטיירים מתוך עדויותיהם של
22 מומחי הצדדים. מצד אחד, צודק בנדק בקביעתו כי תכניות התובעת מגלות הרבה יותר
23 משמץ של הסתמכות על התכנון האיטלקי, באופן שנעלה מספק כי התכנון האיטלקי עמד
24 ביסוד עריכתן של תכניות התובעת. מצד שני, צודק גם סבר במסקנתו כי בעניינים שונים
25 שאינם טכניים גרידא הכניס תכנון התובעת שינוי עיצובי בתכנון האיטלקי. כאמור, עדות
26 מומחה הנתבעים בחקירה נגדית הצביעה אף היא על תרומה עיצובית שהשיאה התובעת
27 לתכנון האיטלקי, בדגש על היבטים פריפריאליים שאינם מתמקדים במכלול יצור היין וכל
28 הקשור בו.
29

30 (ו) מומחה הנתבעים הדגיש שבהערכת מקוריות התכנון שהציגה התובעת יש חשיבות
31 לשאלה כיצד, ובין מי למי, התנהל התהליך שהוביל לגיבוש הפרוגרמה שהתבטאה בסופו
32 של יום במבנה היקב [עמ' 75 ש' 9-14]. יש בכך חיזוק נוסף למסקנה כי עבודת התובעת

בית משפט השלום בחדרה

17 אוקטובר 2013

ת"א 06-1641-1641 רינה דוקטור נ' כרם אמפורה בע"מ ואח'

בפני: כב' השופטת קרן אניספלד

1 נעשתה על-גבי התכנון האיטלקי ולא מבראשית ברא. מעדויותיהם של שצברג ורילוב אשר
2 נזכרו לעיל עלה כי האדריכל האיטלקי הוא שהיה צד ישיר לגיבוש התפישה הפרוגרמטית
3 של מבנה היקב ולתכנון הנובע ממנה, ואילו לתובעת הוצגה פרוגרמה זו כיש קיים המהווה
4 את נקודת המוצא לעבודתה. למעשה, הדבר נלמד גם מעדותה של התובעת עצמה.
5
6 בעדותה לפני, כשעומתת עם הטענה שאימצה מתוך התכנון האיטלקי את אותו חלק במבנה
7 היקב שמוקדש לאזור יצור היין, אישרה התובעת שאכן נעזרה בתכניות האדריכל האיטלקי
8 ובניסיון שלו. עם זאת טענה שגם את החלק הפונקציונלי במבנה שינתה, הזיזה מעלית
9 והקטינה חללים [עמ' 27 ש' 17-22]. על טעמו של השינוי אמרה כך: **ב"סופו של דבר כאשר**
10 **המתכנן המחזוי אישר את התוכנית והוריד משהו כמו 130 מטר מהתב"ע שנתבקשה, זאת**
11 **אומרת הקטין את השטחים וצימצם את המבנה, היינו צריכים לצמצם את המבנה** [עמ' 27 ש'
12 27-29]. נובע מכך שהשינוי שהכניסה התובעת באגף יצור היין לא היה תולדה של תפישה
13 עיצובית חדשה ושונה שהביאה עמה התובעת אלא אילוץ שנבע ממגבלות שמקורן בדיני
14 התכנון והבניה, אשר חייבו מלאכת התאמה של התכנון האיטלקי בטרם יוחל בבניה. ודוק:
15 עדותה זו של התובעת תואמת את עדותם של ביאר ורילוב לפיה סיבה מרכזית להסתייעות
16 במתכנן מקומי נבעה מהכרח להתאים את התכנון האיטלקי לדרישותיו של הדין בישראל.
17
18 התובעת אישרה שבחלק יצור היין במבנה היקב יש דמיון גדול יותר בין התכנון שלה לבין
19 התכנון האיטלקי, בעוד שלשיתתה ביתר המבנה הדמיון בין התכניות קטן יותר [עמ' 28 ש'
20 12-15]. את הדמיון בין התכנון האיטלקי לחדר מיכלי היין לבין התכנון שלה לאותו חדר
21 עצמו הסבירה בכך שמדובר בתכנון פונקציונלי שמוכתב על-ידי גודל המיכלים וגודל ומרווח
22 למעבר מלגזה [עמ' 27 ש' 10-16]. עוד הטעימה כי היא שכנעה את המזמין למקם את מרכז
23 המבקרים בחזית המבנה, בשונה למיקומו בתכנון האיטלקי [עמ' 29 ש' 24-30].
24
25 (ז) עדותו של רילוב, כמוה כחוות-דעתו של מומחה התובעת וכעדות מומחה הנתבעים
26 בחקירה נגדית, פתחה פתח לדיון בתרומתה העיצובית של התובעת למבנה היקב בצורתו
27 הסופית. בהקשר זה סירב רילוב לזקוף לזכות התובעת את מלוא המרכיבים וההיבטים
28 העיצוביים שביקשה היא לייחס לעצמה.
29
30 רילוב לא זכר מיהו שהיה אחראי להצעה שמבנה היקב יבנה מאבני המקום; לדבריו יתכן
31 שדובר בהצעה שלו ולא של התובעת [עמ' 54 ש' 6-10]. המרת מבנה היקב המודרני שהוצע
32 בתכנון האיטלקי במבנה מסורתי בעל גג רעפים כזה שהוקם בפועל נבעה מהחלטה של
33 רילוב ולא מתכנון עצמאי של התובעת [עמ' 54 ש' 11-13]. רילוב לא זכר אם היפוך אופן

בית משפט השלום בחדרה

17 אוקטובר 2013

ת"א 1641-06/13 רינה דוקטור נ' כרם אמפורה בע"מ ואח'

בפני: כב' השופטת קרן אניספלד

1 הצבתו של המבנה כך כשמרכז המבקרים ימוקם בחזית נעשה על-ידי התובעת אך מסר
2 שאם נעשה בפרט זה שינוי – הרי שהוא בוצע בידי התובעת [עמ' 54 ש' 16-19]. את בוסתן
3 היקב עיצב מתכנן נוף ולא התובעת [שם, ש' 20-26]. בתוך כך ביאר רילוב כי בשום שלב לא
4 תכננה התובעת את הבוסתן שנמצא מחוץ ליקב [עמ' 55 ש' 3-4]. לדבריו לא זכר שהתובעת
5 ערכה תכנית גינון בקשר עם מבנה היקב; ככל שנעשה על-ידי תכנון כזה, הוא לא יצא אל
6 הפועל [עמ' 55 ש' 23-26; עמ' 63 ש' 12-17]. נושא תכנון סילוק שפכים טופל על-ידי איש
7 מקצוע ספציפי, לא על-ידי התובעת [עמ' 59 ש' 23-29].
8
9 יש לשים אל לב כי מדובר בעד של התובעת; פשיטא שהיא אינה עשויה לסמוך על עדותו
10 באופן ברירני, לאמץ את אותם חלקים בעדותו שהם נוחים לה ולדחות אחרים. זאת ועוד,
11 רילוב (וכך גם ביאר) ציין לא אחת, במענה לשאלה שנשאל, כי אינו זוכר פרט כזה או אחר
12 שהוצע לו. לא מצאתי שיש בכך כדי לפגום באמינותה של העדות וללמד על ניסיון של העד
13 לחמוק ממתן תשובה מלאה לשאלה שנשאל. משך הזמן הרב שחלף בין האירועים נשוא
14 ההליך לבין מועד שמיעת העדויות נזקף בעיקרו לחובת התובעת: היא שבחרה להגיש את
15 ההליך במרץ 2006, שעה שאחד הפרסומים שעליהם הלנה ראה אור כבר בשלהי שנת 2004
16 (על כך ידובר להלן בחלק ז'); היא שערכה את הבירור בהגשת בקשה לתיקון כתב-התביעה
17 בשלהי שנת 2007; רצף שמיעת העדים נקטע תוך שמועדים שנקבעו לדיון ירדו לטמיון, אף
18 זאת מטעמים הנעוצים בתובעת ובאופן הבאת העדויות על-ידיה [ר' החלטה מיום 13.9.2010,
19 עמ' 34-36 לפרוטוקול]. נוכח פער הזמנים הניכר בין האירועים שנדונו בהליך זה לבין מועד
20 שמיעת העדים נתתי אמון ברילוב (וכך גם בביאר) כל אימת שטענו כי אין ביכולתם להשיב
21 לשאלה שהופנתה אליהם לגופה מטעמים שבבגידת זיכרונם.
22
23
24

5. לסיכום חלק זה

25 מן הדיון שהובא לעיל בחוות-הדעת ובעדויות של מומחי הצדדים, כמו גם בעדויות האחרות
26 שנשמעו בסוגיית טיבו של הקשר בין תכנון התובעת למבנה היקב לבין התכנון האיטלקי,
27 מצטיירים הממצאים הבאים:
28
29 (א) תכנון התובעת למבנה היקב אינו עשוי להיחשב כתכנון עצמאי שנעשה במנותק מן
30 התכנון האיטלקי, מחדש וללא קשר עמו. גם מן ההיבט של דיון בחוות-דעת המומחים יש
31 לדחות את טענת התובעת על-אודות עצמאות תכניתה. בכל הקשור לעצם קיומם של יחסי
32 גומלין מהותיים ומשמעותיים בין התכנון האיטלקי לבין תכנון התובעת, באופן שעושה את
33 התכנון המאוחר יותר שהכילה התובעת לתכנון שנוצר על-גבי התכנון האיטלקי ושהושפע

בית משפט השלום בחדרה

17 אוקטובר 2013

ת"א 06-1641 רינה דוקטור נ' כרם אמפורה בע"מ ואח'

בפני: כב' השופטת קרן אניספלד

- 1 ממנו, יש לאמץ את מסקנותיו של מומחה הנתבעים בנדק ולהעדיף על-פני מסקנותיו של
- 2 מומחה התובעת סבר.
- 3
- 4 (ב) הדמיון בין תכנון התובעת לבין התכנון האיטלקי ניכר ובולט במיוחד ביחס לאותו
- 5 חלק של מבנה היקב שעניינו ביקב עצמו, קרי ביחס למכלול יצור היין שמצוי באגף
- 6 הייצור. אין לקבל את טענת התובעת כי מדובר בדמיון הכרחי שנגזר מן הפונקציונליות של
- 7 מרכיבי אגף הייצור והמכלולים שבו. מטענה זו עולה לכאורה שכל מתכנן שהיה מקבל את
- 8 הנתונים המספריים 'היבשים' שקשורים בייצור היין ביקב היה מוציא תחת ידו בדיוק אותו
- 9 תוצר. ראשית, לקביעה כזו אין ביסוס בראיות התובעת, אף לא בחוות-דעתו של המומחה
- 10 מטעמה. שנית, מומחה הנתבעים העיד – ועדותו לא נסתרה – כי תכנון מכלול הייצור ביקב
- 11 הוא פועל יוצא של תהליך עבודה בין המתכנן לבין המזמין שבגדרו התבררו, הוגדרו וגובשו
- 12 דרישותיו של המזמין וצרכיו ולאחר מכן תורגמו לביטוי שניתן לכך בתכניות שערך
- 13 המתכנן. במוקד תהליך עבודה כזה, הוא תהליך גיבוש הפרוגרמה ליקב, ניצב המתכנן
- 14 האיטלקי; התובעת לא נטלה בו חלק אלא כיכינור שני שמעורבותו באה מאוחר יותר, תוך
- 15 שהובהר לה שהיא כפופה להנחיותיו ולתכניותיו של המתכנן האיטלקי בכל הקשור למכלול
- 16 יצור היין ביקב.
- 17
- 18 (ג) גם אותו היבט של התכנון שנסב על הצבת מבנה היקב במרחב אינו עשוי להיחשב
- 19 כתרומה של התובעת לתכנון אלא כאימוץ שלה את התכנון האיטלקי תוך הזזה טכנית שלו
- 20 בכיוון זה או אחר, הזזה שנבעה מדרישותיהן של רשויות התכנון בישראל ולא ביטאה
- 21 תפישה עיצובית מקורית וייחודית לתובעת. גם בעניין זה מקובלת עלי עדותו של מומחה
- 22 הנתבעים לפיה לו נוצרו תכניות התובעת יש מאין, במנותק מן התכנון האיטלקי, אזי ניתן
- 23 היה לצפות שהמבנה היה מוצב על-ידה במרחב באורח שהיה שונה מהותית מזה שנבחר
- 24 בתכנון האיטלקי. הדמיון הרב בין תכנון התובעת לבין התכנון האיטלקי במרכיב זה שלו
- 25 מהווה ראיה נוספת, עצמאית, לכך שתכנון התובעת התבסס על התכנון האיטלקי.
- 26
- 27 (ד) שונים פני הדברים באשר לאלמנט השיקוף שננקט בתכניות התובעת ביחס לתכניות
- 28 שערך האדריכל האיטלקי. בתכנון התובעת בוצעה פעולת שיקוף ביחס לתכנון האיטלקי כך
- 29 שמבנה היקב הוקם כשהוא 'הפוך' ב-180 מעלות. אכן, במבט ראשון מדובר בפעולה שהיא
- 30 טכנית גרידא, שתוצאתה היא שמכל חלון בבניין שנמצא בתכנון האיטלקי נשקף בפועל נוף
- 31 שונה מכפי שהיה נשקף לו הוצב המבנה במרחב על-פי התכנון האיטלקי, בשל היפוך כיוון
- 32 העמדתו של הבניין על-ידי התובעת. יתרה מכך, עצם עריכתה של מניפולציה מסוג שיקוף
- 33 ביחס לתכנון האיטלקי מעידה אף היא על זיקת ההתייחסות של תכנון התובעת לתכנון

בית משפט השלום בחדרה

17 אוקטובר 2013

ת"א 06-1641 רינה דוקטור נ' כרם אמפורה בע"מ ואח'

בפני: כב' השופטת קרן אניספלד

- 1 האיטלקי. על-יסוד הראיות שהובאו לא ניתן לומר אם המראה שנגלה היום מחדר האוכל
- 2 וחדר הטעימות נושא עמו עדיפות עיצובית ביחס למראה שהיה נשקף מהם אילו הוקם
- 3 המבנה לפי התכנון האיטלקי, ללא פעולת שיקוף. יחד עם זאת הוברר שכתוצאה מהיפוך
- 4 כיוון הצבתו של המבנה במרחב נחשפים המבקרים ביקב ממבט ראשון לא לאגף הייצור
- 5 אלא דווקא לחלקו האחר של הבניין ולמה שנכלל בתכנון התובעת כחזית הכניסה. בחירה
- 6 בתכנון שמשפיע על האופן בו נתפש מבנה היקב בעינם של מבקרים שמזדמנים אליו היא
- 7 בחירה בעלת משמעות עיצובית והיא נזקפת ליכות התובעת. ועדיין, זוהי תוספת שנעשתה
- 8 על-גבי התכנון האיטלקי ולא במנותק ממנו.
- 9
- 10 (ה) תכנית המבנה כביטוי בתכנון האיטלקי ובתכנון התובעת [כמו גם בשקפים 1/2 ו-2/2]
- 11 אינה אלא ראשית-ראשיתה של בדיקת הדמיון והשוני בין התוכניות; הבדיקה מתחילה
- 12 בתכנית ובאופי העמדת המבנה במרחב אך איננה מסיימת בה. ניכר שיש דמיון, לא זהות,
- 13 בין שתי התכניות בכל הקשור לתכנית המבנה ואופן העמדתו במרחב; עם זאת בתכנון
- 14 האיטלקי המבנה גדול יותר בכל אחד משלוש הפונקציות המרכזיות שלו – אגף יצור היין,
- 15 שטחי האירוח ומערכות תומכות – בהשוואה לתכנון התובעת. אין מחלוקת על כך שבפועל
- 16 הוקם המבנה בשטח שהיה קטן בכ-135 מ"ר בהשוואה לזה שיועד לו בתכנון האיטלקי. על
- 17 כן אחת מהפעולות שבאו לידי ביטוי בתכנון התובעת הייתה הקטנת חלקי המבנה והמבנה
- 18 בכללותו כמתחייב מהקטנת השטח שיועד לבניה.
- 19
- 20 בחוו"ד סבר מטעם התובעת ובחקירה הנגדית של מומחה הנתבעים בנדק נמנו שורה של
- 21 הבדלים עיצוביים בין התכנון האיטלקי לבין תכנון התובעת. אין צורך לחזור עליהם כאן.
- 22 לצרכי הערכת תרומתה העיצובית של התובעת לתכנון האיטלקי יש לחלקם ולמיינם על-פי
- 23 מידת הערך הגלומה בהם בשים לב לשאלה אם מדובר בשוני שהוא טכני גרידא או שמא
- 24 דווקא בשוני שיש עימו בשורה עיצובית עצמאית.
- 25
- 26 שינויים שהכניסה התובעת בתכנון האיטלקי ושביטויים בהקטנת המבנה והפונקציות שבו
- 27 אינם עשויים להיחשב כתרומה עיצובית שהשיאה התובעת; מקורם בהכרח לצמצם את
- 28 התכנון כפועל יוצא של הקטנת המבנה בשטח לא מבוטל של כ-135 מ"ר. ברי כי מלאכת
- 29 ההתאמה לא התבטאה בגזירת חלק מן התכנון שנכלל בתכניות האדריכל האיטלקי, משל
- 30 היה קטע מסרט שנותר על רצפת חדר העריכה. הקטנת המבנה חייבה יחד עם הצמצום
- 31 הפיזי של שטחיו גם התאמה של העיצוב הפנימי והחיצוני לכך (למשל, על-ידי השמטת חלק
- 32 מהחלונות). ניכר שתוך כדי התאמת המבנה לאילוצי התב"ע השקיעה התובעת מאמץ גם
- 33 בהתאמה עיצובית של חזות המבנה, ולא רק גזרה וחתכה' מפה ומשם. דוגמה לכך מצויה

בית משפט השלום בחדרה

17 אוקטובר 2013

ת"א 06-1641 רינה דוקטור נ' כרם אמפורה בע"מ ואח'

בפני: כב' השופטת קרן אניספלד

1 בעדות בנדק בחקירה הנגדית על-אודות חלוקת החזית למקטעים ולחלונות. גם השמטה
2 מלאה של רכיב זה או אחר שנכלל בתכנון האיטלקי אינה עשויה להיחשב כמבטאת תרומה
3 עיצובית שהביאה עמה התובעת לתכנון הסופי (כגון ויתור על המוזיאון מחוץ למבנה היקב).
4 הקטנה, צמצום והשמטה הן בדיוק אותן פעולות שהתובעת הוזמנה לבצע בהתייחס לתכנון
5 האיטלקי, בגדרה של אותה 'אדפטציה' שנדרשה בשל כך שהתכנון האיטלקי לא היה סופי
6 ולא הפנים לתוכו את דרישותיהן של הרשויות בישראל, הדין החל והתב"ע המאושרת.
7
8 מנגד, באותם רכיבים בהם הוגדלו חללים בתכנון התובעת בניגוד למגמת ההקטנה הכללית
9 של מבנה היקב וחלקיו, או שונה מיקומה של פונקציה קיימת בהשוואה לתכנון האיטלקי
10 באופן שהשיא את ערכו של התוצר הסופי שהתקבל, יש לזקוף לזכות התובעת את השינוי
11 ואת הערך-המוסף העיצובי שנודע לו. דוגמה בולטת לכך היא שינוי מיקומה של מעבדת
12 היינן. כך גם הגדלת חללים באגף המבקרים, בחדר הטעימות ובפינת האוכל; יצירת חיבור
13 פונקציונלי בין שני אגפיו של המבנה, בחירה בחלוקה גיאומטרית שונה של אגף האירוח
14 והעתקת מיקומה של חנות ממכר היין. אשר לשינויים אחרים כדוגמת החלפת מיקומי
15 המיכלים באגף הייצור, אין לראות כיצד היה בהם כדי להשיא תרומה עיצובית לתכנון, ויש
16 לראותם כשינויים טכניים גרידא.
17

ו. טענה לשלילת פרסום מן התובעת – חובת פרסום אקטיבית על הנתבעים?

1. כללי

22 טענה מרכזית של התובעת הייתה כי הנתבעים גזלו ממנה את הזכות כי תכנון מבנה היקב
23 ועיצובו יזקפו לזכותה. בכך, נטען, הפרו הנתבעים חובות שחבו לתובעת, עוולו כלפיה, פגעו
24 בזכויותיה כבעלת זכויות היוצרים החומרית והמוסרית בתכנון, כרסמו בזכותה להתפרסם
25 כמתכננת ומעצבת מבנה היקב וכפועל יוצא שללו ממנה את המוניטין הנלווים לכך. הטענה
26 הופנתה לא רק נגד אמפורה אלא גם נגד ביאר ושצברג כבעלי-תפקיד בנתבעת ועושי דברה.
27
28 לשם ביסוס טענתה זו גרסה התובעת כי הנתבעים היו מעורבים בכל שלבי התכנון של מבנה
29 היקב וההיבטים הקשורים בכך; כי הנתבעים היו שותפים לשכירת שירותיה של התובעת
30 על-ידי חברת מקורה; כי הנתבעים הם שקיבלו החלטות ונתנו אישורים בכל הנוגע לעיצוב
31 מבנה היקב – עד שיש לראותם כמי שהיו צד להסכם התכנון שנכרת בין חברת מקורה לבין
32 התובעת, אפילו לא נחתם ההסכם על-ידי הנתבעים או מי מהם; וכי הנתבעים, שעבורם
33 נכרת הסכם התכנון עם התובעת, הם שנתנו לתובעת מידע והנחיות במהלך תהליך התכנון.

בית משפט השלום בחדרה

17 אוקטובר 2013

ת"א 06-1641-רינה דוקטור נ' כרם אמפורה בע"מ ואח'

בפני: כב' השופטת קרן אניספלד

בחלק זה תבחן מידת הצלחתה של התובעת להוכיח את טענתה האמורה.

2. יחסי התובעת והנתבעים – ההיבט החוזי

(א) אין בנמצא הסכם שהתובעת והנתבעים הם צד לו. אף התובעת אינה חולקת על כך שבינה לבין אמפורה לא התקיים קשר חוזי ישיר. הסכם התכנון נכרת בין התובעת לבין חברת מקורה, כשאמפורה או מי מטעמה אינה צד להסכם זה. ואילו הסכם ההקמה בין חברת מקורה לבין אמפורה, על-פיו נטלה על עצמה חברת מקורה חיובים שעניינם בהקמת מבנה היקב, נחתם ביום 8.7.2000 – שלושה חודשים ויותר בטרם החלה מעורבות התובעת בפרויקט הקמת מבנה היקב ובטרם נחתם עמה הסכם התכנון. התובעת אינה צד להסכם ההקמה ובעת שנחתם ההסכם לא הייתה למי מהצדדים לו כל ידיעה על-אודות מעורבותה העתידית של התובעת בתהליך שיוביל להקמת מבנה היקב.

בין בראיותיה ובין בסיכומיה לא הציגה התובעת קונסטרוקציה שתבסס זיקה חוזית או מעין-חוזית בינה לבין הנתבעים. חברת מקורה היא חוכרת מקרקעי מקורה שבהם תוכנן והוקם מבנה היקב; חברת מקורה היא גם בעלת הזכויות במבנה היקב עצמו. לאמפורה לא הוענקה זכות קניין במבנה אלא מעמד חוזי גרידא של בר רשות. זכויות הקניין ביחס למבנה היקב נשמרו לחברת מקורה, כך בתוך תקופת הרישיון וכך גם בסיומו. כל שנעשה בקשר עם תכנון המבנה והקמתו, למען חברת מקורה נעשה, באופן שעולה בקנה אחד עם הוראותיו של הסכם ההקמה בין חברת מקורה לבין אמפורה ותואם את היותה של חברת מקורה מי שהזמינה מן התובעת שירות כזה או אחר בהסכם התכנון.

בכך שהתכנון נעשה בשים לב לייעוד המבנה לשמש כיקב אין כדי לעשות את אמפורה צד להסכם התכנון עם התובעת, לא במעמד של צד ישיר מכוח פיקציה ולא במעמד של מוטב. לו היה ממש בטענות התובעת כי אז ניתן היה לצפות שבהסכם התכנון עמה תיכלל הורה מפורשת בדבר מעמדה וכוחה של אמפורה ליתן לה הוראות בקשר עם השירותים שאותם הוזמנה לספק. אלא שהוראה כזו אינה מצויה בהסכם התכנון; אין בו התייחסות אלא למזמין השירות, היא חברת מקורה, בעוד שלקיומה של אמפורה אין זכר בהסכם.

(ב) גם המתווה של חוזה לטובת צד שלישי אינו מתקיים בהסכם התכנון, ואין בו כדי לסייע לתובעת; לא בכדי נמנעה התובעת מלהעלות טענה שמכוונת לתחולת פרק ד' בחוק החוזים (חלק כללי) בענייננו. לפי תוכנו ומהותו אין הסכם התכנון שנכרת בין חברת מקורה

בית משפט השלום בחדרה

17 אוקטובר 2013

ת"א 06-1641 רינה דוקטור נ' כרם אמפורה בע"מ ואח'

בפני: כב' השופטת קרן אניספלד

1 לבין התובעת הסכם שהקנה זכות לאמפורה כמשמעות הדבר בסעיף 34 לחוק החוזים (חלק
2 כללי). ההסכם נועד להוציא מן הכוח אל הפועל את התחייבותה של חברת מקורה לבצע את
3 העבודות הדרושות להקמת מבנה היקב. הסכם התכנון היה עומד על מכונו והיה מחייב את
4 הצדדים לו, אפילו בוטל מסיבה כלשהי הסכם ההקמה בין חברת מקורה לבין אמפורה. אין
5 בהסכמים הללו דבר שקושר ביניהם או יוצר זיקה של תלות בין האחד לשני.
6
7 זאת ועוד, הסכם התכנון אינו מקים חובה חוזית של חברת מקורה לפרסם באיזו שהיא
8 דרך את חלקה ותרומתה של התובעת בתהליך התכנון וההקמה של היקב. הסכם זה אינו
9 עשוי לבסס איפה דרישה של התובעת כלפי הנתבעים לקדם באופן כלשהו את פרסומה, על-
10 בסיס הטענה כי יש לראותם כאילו הם צד ישיר להסכם התכנון.
11
12 אין צורך לומר שהסכם הרישיון והסכם השיווק בין חברת מקורה לבין אמפורה בוודאי
13 שאינם מקנים לתובעת זכות חוזית כלפי הנתבעים ואינם עשויים להוות מקור לחבות של
14 הנתבעים או מי מהם הקשורה לפרסום חלקה של התובעת בתהליך התכנון של מבנה היקב.
15 אני דוחה אפוא את טענתה של התובעת כי הנתבעים נושאים כלפיה בחבות חוזית.
16
17 (ג) קביעה זו עומדת בעינה אפילו התחייבה אמפורה לסייע לבעלים – חברת מקורה –
18 בקבלת היתרים, רישיונות ואישורים שידרשו על-פי דין לשם הקמת מבנה היקב. ודוק:
19 ההתחייבות הראשונית לפעול ולעשות את כל הדרוש לשם השגת האישורים הללו הוטלה על
20 חברת מקורה, בעוד שאמפורה לא נטלה על עצמה אלא התחייבות מסדר שני – לסייע כמיטב
21 יכולתה לחברת מקורה בקבלת אותם אישורים נדרשים [השוו סעי' 3.1, 3.3 ו- 4.2 ב-ת/6].
22 חלוקת התפקידים הבסיסית שעליה הושתת הסכם ההקמה ברורה וגלויה לעין: ההתחייבות
23 לבצע את עבודות ההקמה של מבנה היקב הוטלה על חברת מקורה, מי שעתידה להיות
24 בעלת המבנה; חלקה של אמפורה, לה הובטח מעמד של בתרשות במבנה שיוקם, התמצה
25 בנשיאה בעלויות הכרוכות בעבודות ההקמה של המבנה [שם, בסעי' 5 ו-6]. עלויות אלה, כפי
26 שיובהר בהמשך, גולגלו על חברת מקורה במסגרת ההתחשבות בינה לבין אמפורה אשר
27 נסבה על תשלום דמי שימוש במבנה היקב.
28
29 נובע מכך שלחברת מקורה ניתן בהסכם ההקמה תפקיד של גורם מבצע ואילו לאמפורה –
30 תפקיד של גורם מממן. בעדותו לפני חידד ביאר את חלוקת התפקידים בין שתי החברות:
31 "[...] התקשרנו עם חוות מקורה בהסכם שבו חוות מקורה תבנה יקב על חשבונה ואנחנו נשכור
32 את המקום לדורות, לא לדורות, לעשרים שנה. אנחנו לא רצינו להתעסק בכל הנושא של בניה,
33 אישורים ובירוקרטיה וגיא רילוב שהוא הבעלים, התאים לו המודל למבנה ששייך לו והוא

בית משפט השלום בחדרה

17 אוקטובר 2013

ת"א 06-1641 רינה דוקטור נ' כרם אמפורה בע"מ ואח'

בפני: כב' השופטת קרן אניספלד

1 **משכיר אותו לתקופות** [עמ' 117 ש' 9-3]. יש בכך כדי להרחיק את אמפורה מתפקיד פעיל,
2 מעורב ויומיומי בתהליך התכנון וההקמה של מבנה היקב, באופן שאינו עולה בקנה אחד עם
3 טענות התובעת.

4
5 בעדותו הטעים ביאר כי הלכה למעשה נשמרה בין הצדדים חלוקת התפקידים כפי שנקבעה
6 בהסכם ההקמה, כשאמפורה פועלת כגורם שמימן את הבניה. את ההוצאות שהיו כרוכות
7 בתכנון המבנה ובנייתו שילמה חברת מקורה; בתחילה העמידה אמפורה לחברת מקורה את
8 הסכומים שנדרשו לשם כך כהלוואה ובהמשך קיזזה אותם במסגרת ההתחשבנות הכספית
9 בין שתי החברות שנערכה בקשר להענקת הרישיון לאמפורה ותשלום דמי השימוש שחלו על
10 אמפורה בשל כך [עמ' 117 ש' 10-13, עמ' 121 ש' 6-8, עמ' 130 ש' 1-18]. בתהליך הקמתו של
11 מבנה היקב כפי שהיה בפועל לא חרגה מעורבות אמפורה מגדר סיוע לחברת מקורה בהשגת
12 אישורי כיבוי אש ומשרד הבריאות [עמ' 121 ש' 3-5; ר' גם עדות רילוב: עמ' 46 ש' 4-6, עמ'
13 51 ש' 6-9, עמ' 58 ש' 25-28].

3. יחסי התובעת והנתבעים – ההיבט הביצועי

14
15 מן העדויות עלה שבניגוד לגרסת התובעת הייתה מעורבותם של הנתבעים בתהליך ההקמה
16 של מבנה היקב צנועה, תחומה וממוקדת – וכי דווקא חברת מקורה, באמצעות רילוב, היא
17 שעמדה בחזית הפעילות והיא שניהלה את מערך הקשרים אל-מול התובעת לכל אורך הדרך
18 – החל בהחלטה להתקשר עמה, דרך כריתתו של הסכם התכנון וכלה בתהליך התכנון עצמו.

19
20 (א) עדותו של רילוב נשמעה, כאמור, מטעם התובעת. היא בלטה באמינותה והותירה
21 רושם חיובי, גלוי וכן. רילוב לא התיימר להעיד על פרטים שלא זכר בפועל וניכר שמסר את
22 עדותו בצורה ישירה וספונטנית.

23
24 רילוב אישר שאת רוב עבודת הבניה של המבנה ביצע הוא בעצמו ואילו חברת אמפורה
25 הייתה מעורבת בקבלת רישיונות שהיו קשורים לתפעול היקב במבנה [עמ' 46 ש' 4-6]. אף
26 שלדבריו של רילוב נעשתה הבחירה בתובעת בשיתוף אמפורה ובאישורה הרי שבאורח
27 ספציפי הוא התקשה לזכור פרטים מלאים, ספציפיים, על-אודות תהליך ומעמד הבחירה.
28 למיטב זכרונו היו מעורבים בכך ביאר ומר יואב בן דרור שנמנה אז על מנהלי נתבעת 1 אך
29 לא צורף להליך [עמ' 47 ש' 23-27]. באותה נשימה אישר רילוב שאת מהלך הפניה לתובעת
30 לשם קבלת הצעה לתכנון היקב, כמו גם את הבחירה בתובעת, הובילה אשתו אורנה [עמ' 48
31
32

בית משפט השלום בחדרה

17 אוקטובר 2013

ת"א 06-1641-16 רינה דוקטור נ' כרם אמפורה בע"מ ואח'

בפני: כב' השופטת קרן אניספלד

- 1 ש' 3, עמ' 60 ש' 9-15, עמ' 64 ש' 2-3. עדותו בכל הקשור למעורבותה של אמפורה או מי
2 מטעמה בתהליך הבחירה בתובעת נשאה אופי מהוסס ולא הייתה חד-משמעית.
3
- 4 (ב) עדות ביאר תאמה את עדותו של רילוב בכל הקשור לתפקיד הדומיננטי שמילא רילוב
5 כמוביל תהליך התכנון וההקמה של מבנה היקב [עמ' 116 ש' 18-20]; לכל אורך ההליך
6 הדגיש ביאר כי החלטות לגבי המבנה, להבדיל מהחלטות ביחס למכלולי יצור היין, התקבלו
7 על-ידי חברת מקורה במעמדה כבעלת המבנה ובעלת הזכויות בקרקע שעליה תוכנן המבנה
8 והוקם [סע' 15-16 ל-12]. לא זו בלבד שעדותו הראשית בנושא זה לא נסתרה אלא שהיא
9 חוזקה כדבעי בעדותו לפני, במהלכה שב והדגיש ביאר כי מעורבותה של אמפורה הוגבלה אך
10 ורק למה שנגע ליקב עצמו, קרי למכלולי יצור היין; אמפורה הייתה נטולת מעמד בכל
11 הקשור לתכנון המבנה מעבר לכך, כמו גם בקשר לבניה בכללותה. בלשונו: **"גיל שצברג היה**
12 **צמוד לנושא הבניה של היקב. בנושא הבניה הכללית אנחנו די לא היינו מעורבים"** [עמ' 117 ש'
13 17]; **"מה שכרצע בפועל זה שהנתבעת היתה מעורבת בבניית היקב, יותר המבנה שקשור לייצור**
14 **היין. בנושא המבנה הכללי גיא רילוב לקח את המושכות ועשה את זה בדרך שלו"** [עמ' 117 ש'
15 24-30]. עוד הבהיר ביאר כי בעניינים שנסבו על התכנון הארכיטקטוני של המבנה לא היה
16 לאמפורה מעמד להתנגד להחלטות שקיבלה חברת מקורה באמצעות רילוב [שם, ש' 3-6].
17
- 18 על אותם דברים עצמם עמד שצברג. הלה ביאר ש"איש הקשר בתכנון ובליווי הפרויקט הזה
19 הוא גיא רילוב", כשבכך כיוון לתהליך תכנון מבנה היקב מבחינה ארכיטקטונית. שצברג
20 הצביע על רילוב כמי שהיה 'הפרויקטור' בכל הקשור להקמת מבנה היקב [עמ' 100 ש' 16 עד
21 17, 21-22]. החלטות ביחס להקמת המבנה היו של חברת מקורה בעוד שאמפורה עסקה רק
22 בנושא מכלולי יצור היין [11/נ' בסע' 16].
23
- 24 (ג) ביאר עמד על כך שמעורבות אמפורה בתכנון המבנה ובתהליך הבניה שלו הוגבלה לא
25 רק מבחינה נושאית – ובתוך כך נסבה רק על היקב ומכלולי יצור היין שבו אך לא על המבנה
26 בכללותו, אלא נתחמה גם על ציר הזמן. עד לשלב בו הוכנו והוצגו תכניותיו של האדריכל
27 האיטלקי מילאה אמפורה תפקיד דומיננטי שבא לידי ביטוי ביצירת הקשר עם גרסו וכך גם
28 בהגדרת צרכיה של אמפורה אל-מולו. לאחר מכן, מהשלב בו התקשרה חברת מקורה עם
29 התובעת, יצאה אמפורה מן התמונה בכל הקשור לעיצוב באופן כמעט מוחלט [עמ' 122 ש'
30 26 - עמ' 123 ש' 4]. לדבריו, **"בפועל העבודה לבניית היקב התנהלה על ידי רילוב לפי דרכו**
31 **ולראות עיניו. [...] לא היה לנו 'סיי' בענין הזה"** [עמ' 123 ש' 15-16]. משלב זה ואילך הייתה
32 אמפורה מעורבת בתכנון רק במה שקשור לייצור היין [שם, ש' 17-18].

בית משפט השלום בחדרה

17 אוקטובר 2013

ת"א 06-1641-16 רינה דוקטור נ' כרם אמפורה בע"מ ואח'

בפני: כב' השופטת קרן אניספלד

1
2 גם בתהליך הבחירה במתכנן ישראלי מילאה אמפורה תפקיד פאסיבי: "אני זוכר שדיברנו
3 עם שני מועמדים שלא עמדו על הפרק, ואחר כך גיא לקח את המושכות ובחר בתובעת ואני לא
4 ראיתי אותה ולא פגשתי אותה. לא ידעתי מי זו. לא היה גם טענה נגדה. גיא מתוך זה שהיה אמור
5 לעשות את כל העבודה, את כל הבניה, לקח אדם שהוא הסתדר איתו" [עמ' 126 ש' 21-24].
6 ההחלטה להתקשר עם התובעת בהסכם התכנון הייתה של רילוב לבדו; אמפורה הסכימה
7 לכך מתוך הבנה שרילוב הוא שמבצע את כל הבניה, שחברת אמפורה אינה מעוניינת להיות
8 מעורבת בבניה ועל כן צריך רילוב לבחור במי שמתאים לו [עמ' 119 ש' 5-8]. ביאר עמד על
9 דעתו כי זו הייתה חלוקת העבודה בין הצדדים גם בשים לב להסכם ההקמה בין אמפורה
10 לבין חברת מקורה, לפיו הוקם המבנה כדי למוסרו לשימוש אמפורה: "[...] אנחנו מקבלים
11 מבנה שיעמוד בדרישות של ייצור יין ואת המבנה בונה בעל המבנה שהוא גם משכיר אותו" [עמ'
12 119 ש' 13-14]; "השיקול שלי היה לתת לגיא רילוב לעשות מה שהוא מבין כי הוא הולך לעבוד
13 ולהסתדר עם אותה פונקציה ולכן לא התערבנו לא באדריכל ולא בקבלן ולא בשרטט ולא בצבעי
14 ולא בשום דבר" [עמ' 127 ש' 22-23].
15
16 ביאר אישר שדבר בחירתה של התובעת לתפקיד דווח לו על-ידי רילוב, מבלי של אמפורה
17 היה מעמד להתערב בתהליך הבחירה ומבלי שאמפורה נטלה חלק בתהליך הבחירה [סעי' 17
18 ל-12, עמ' 118 ש' 17-18, עמ' 127 ש' 26-29]. בחינת מועמדים לתפקיד בידי חברת אמפורה
19 לא הגיעה לשלב רציני ונשאה אופי ראשוני בלבד [עמ' 126 ש' 25-27]. ביאר הבין שהצורך
20 במעורבותו של גורם ישראלי, בנוסף לאדריכל האיטלקי, נדרש לשם התאמת תכנון המבנה
21 למיקום ולקרקע הספציפיים ולחוקי התכנון והבניה בישראל [סעי' 18 ו-44 ל-12, עמ' 127
22 ש' 8-12]. על-רקע הדברים הללו אמפורה לא הביעה התנגדות להחלטתו של רילוב לבחור
23 בתובעת לתפקיד, אך גם לא גילתה עניין מיוחד בבחירתו [עמ' 128 ש' 4-8, 23-25]. בדומה
24 לא נסתרה עדותו של שצברג כי לא נטל חלק בהתקשרות עם התובעת שהייתה כל-כולה של
25 חברת מקורה ולא הייתה לו ידיעה כלשהי לגבי התובעת קודם לכן [סעי' 17 ל-11, נוכח
26 הדברים הללו, ואף במנותק מהם, אני דוחה את טענת התובעת לפיה נטר לה שצברג טינה
27 בשל כך שתפקיד המתכנן הישראלי ניתן לתובעת ולא לאשתו של שצברג, שהציגה אף היא
28 סקיצה ראשונית בהקשר זה. הטענה לא הוכחה ברמה הנדרשת במשפט אזרחי ולא חרגה
29 מגדרה של סברה. התובעת לא טרחה לבסס אותה בזימון אשתו של שצברג למתן עדות.
30
31 (ד) בכל הקשור למידת מעורבותה וטיב מעורבותה של אמפורה בתהליך בחירתה של
32 התובעת ובהחלטה לכרות דווקא עמה את הסכם התכנון העדפתי את גרסתו של ביאר על-

בית משפט השלום בחדרה

17 אוקטובר 2013

ת"א 06-1641-1641 רינה דוקטור נ' כרם אמפורה בע"מ ואח'

בפני: כב' השופטת קרן אניספלד

1 פני עדותו של רילוב. ראשית, כבר אמרתי כי עדותו של רילוב בסוגיה זו נשאה אופי מהוסס
2 ולא החלטי; ניכר כי לעמדתה של אשתו, גב' רילוב, היה משקל ממשי בהחלטה להתקשר
3 דווקא עם התובעת. שנית, עדותו של ביאר בנושא זה הייתה מפורטת, סדורה ומנומקת. היא
4 מיקמה את חלקה של אמפורה בתהליך התכנון והבניה של המבנה על ציר הגיוני ומשכנע
5 של זמן והקשר באופן שעלה בקנה אחד עם תפקידו של כל אחד מהצדדים – חברת מקורה
6 מזה ואמפורה מזה – לפי הסכם ההקמה. על כן יש לקבוע כי אמפורה יודעה על בחירתם של
7 בני-הזוג רילוב בתובעת אך לא הייתה שותפה בתהליך הבחירה מעבר לכך.
8

9 לבסוף, בעדותה של התובעת לא היה כדי לשלול את עדות ביאר. לשיטתה היא פגשה את
10 ביאר פעמיים בוודאות, פעם אחת בביתו בתחילת תהליך התכנון ופעם נוספת במשרדה
11 לאחר שהמבנה היה גמור ועל הפרק עמד נושא ריהוט המבנה. התובעת לא הייתה בטוחה
12 באשר להתקיימותה של פגישה נוספת שבה נכח ביאר. בתוך כך אישרה שתוך כדי תהליך
13 התכנון והעיצוב של מבנה היקב לא פגשה בו [עמ' 28 ש' 18-26, 30-27]. גם גרסת התובעת
14 אינה תומכת אפוא במעורבות של ביאר, מנהלה של אמפורה, בתהליכי תכנון המבנה. אין
15 אפוא צורך להכריע אם גרסתה היא הנכונה, או שמא הצדק עם ביאר שהדגיש שוב ושוב כי
16 לא פגש בתובעת אלא פעם אחת ויחידה, לאחר שהמבנה כבר עמד על תלו [עמ' 124 ש' 5-2,
17 עמ' 133 ש' 17-19]; ניסיונות חוזרים ונשנים לגרום לביאר 'להיזכר' כי נכח במעמד בחירתה
18 של התובעת לתפקיד לא צלחו [נ/13, סע' 9-8; עמ' 129 ש' 9-10, 22-24; עמ' 132 ש' 19-25].
19 ככלל ניכרה עדיפותה של עדות ביאר על-פני עדויות אחרות שנשמעו בסוגיה זו. היא עלתה
20 על עדותו של רילוב בפירוט שהובא בה ועלתה על עדות התובעת באמינותה.
21

22 (ה) ניסיונותיה של התובעת לבסס מעורבות אקטיבית שלה בהחלטות תכנוניות-עיצוביות
23 באמצעות חקירתו הנגדית של ביאר לא צלחו, ומכל מקום שללו ידיעה של ביאר על-אודות
24 מעורבות כזו [עמ' 133 ש' 20-26, עמ' 134 ש' 1-6]. גם מבוקשה של התובעת להצביע,
25 באמצעות ביאר, על מעורבות ממשית מצד אמפורה וביאר בתהליך הקמת המבנה לא צלח.
26 ביאר שלל מעורבות של אמפורה בתכנון אגף האירוח בקומה א' של מבנה היקב [עמ' 123 ש'
27 19-29]. עוד שלל מעורבות של אמפורה בתכנון חדר האוכל. ביאר, אף שנשאל באותו עניין
28 שוב ושוב בוואריאציות שונות, לא זו מדעתו כי מעורבותה של אמפורה בתהליך הבניה
29 התמקד אך ורק ביקב – winery בלעז, ואילו בעבודות ההקמה ובבניה מעבר לכך לא היו
30 הנתבעים מעורבים; בהיבטים הללו נוהלו הדברים על-ידי רילוב ללא מעורבות של ממש
31 מצד הנתבעים [עמ' 122 ש' 22-23; עמ' 124 ש' 14-16].
32

בית משפט השלום בחדרה

17 אוקטובר 2013

ת"א 06-1641 רינה דוקטור נ' כרם אמפורה בע"מ ואח'

בפני: כב' השופטת קרן אניספלד

1 (ו) צרכיה של אמפורה באו על סיפוקם בעבודה אל-מול האדריכל האיטלקי שביטויה
2 בהבאת צרכיה לידיעתו, בגיבוש התכנון הפרוגרמתי ליקב על-בסיס הבנת הצרכים הללו
3 ובהפנמתם אל תוך התכנון האיטלקי. משלב זה ואילך התמצה חלקה של אמפורה בהקפדה
4 על כך שהתכנון הפרוגרמתי שסיפק גרסו ליקב ולמכלולי יצור היין שבו ישמר ולא ייפגם;
5 פונקציות אחרות במבנה היקב עניינו את אמפורה פחות ולגביהן מסרה את מעמד הבכורה
6 של המחליט, המוציא והמביא לרילוב – בעטיים של הטעמים שאותם היטיב ביאר לפרט
7 בעדותו אשר נזכרה לעיל.
8
9 נמצא שלא רק מצד המערכת החוזית שניצבה ברקע התנהלותן של הנפשות הפועלות אלא
10 גם בכל הקשור לאופן בו התרחשו הדברים לאשורם אין יסוד לטענתה של התובעת כי מי
11 מהנתבעים היו מעורב בנושאים שבהם עסקה התובעת לאחר שנחתם הסכם התכנון בינה
12 לבין חברת מקורה, או כי הנתבעים היו מעורבים בפרויקט הקמת מבנה היקב והוצאתו של
13 העיצוב שסיפקה התובעת מן הכוח אל הפועל [סעי' 7-10, 32 ל-4]. ודאי שלא הוכח כי
14 ביאר ושצברג שימשו, בהקשר זה, כ'אנשי הקשר' בין התובעת לבין אמפורה.
15
16

4. יחסי התובעת והנתבעים – ידיעה קונסטרוקטיבית

17
18
19 (א) טענות התובעת בכתב-התביעה ובתצהיר עדותה הראשית כיוונו לידיעה ממשית של
20 אמפורה, ידיעה בפועל, על-אודות חלקה ומעורבותה של התובעת בתהליך התכנון של מבנה
21 היקב. נטען לידיעה של אמפורה בפועל שמקורה בכך שביאר ושצברג, בעלי-מניות ובעלי
22 תפקיד בה, היו אנשי הקשר שאל-מולם פעלה התובעת בתכנון המבנה ועיצובו. כפי שהובהר
23 לעיל, טענות אלה של התובעת לא הוכחו כלל ועיקר; היפוכו של דבר הוא הנכון.
24
25 בצר לה פנתה התובעת בסיכומיה למתווה אחר – מתווה של יחוס ידיעה קונסטרוקטיבית
26 לאמפורה באשר לחלקה של התובעת בתכנון ועיצוב מבנה היקב מכוח היות רילוב דירקטור
27 באמפורה ומכוח היותה של חברת מקורה בעלת-מניות באמפורה. מתווה זה, דינו להיכשל.
28
29 ראשית, התובעת לא הוכיחה מתי מונה רילוב לכהן כדירקטור באמפורה מטעמה של חברת
30 מקורה. נתון זה לא הוכח לא בעדות רילוב מטעם התובעת, לא בעדות ביאר בחקירה נגדית
31 ואף לא בתצהיר תשובה לשאלון בחתימת ביאר [ת/15 בסעי' 1]. קשה להלום שרילוב כיהן
32 כדירקטור מטעם חברת מקורה באמפורה באותה תקופה עצמה שבה שימש כנציג חברת
33 מקורה אל-מול אמפורה לצרכי ביצועו של הסכם ההקמה [סעי' 3.4 ל-ת/6 שכבר נזכר לעיל].

בית משפט השלום בחדרה

17 אוקטובר 2013

ת"א 06-1641 רינה דוקטור נ' כרם אמפורה בע"מ ואח'

בפני: כב' השופטת קרן אניספלד

1 הדעת אינה נותנת שרילוב ב'כובעו' כנציג חברת מקורה פעל אל-מול רילוב ב'כובעו'
2 כדירקטור מטעם חברת מקורה באמפורה בכל הקשור לכריתתו וביצועו של הסכם זה. מכל
3 מקום, התובעת לא הראתה שבמועד רלוונטי לטיעוניה התקיימה זיקה מכוונת ידיעה בין
4 חברת מקורה לבין אמפורה. רילוב, בעדותו הראשית מטעמה של התובעת, לא נשאל על כך.
5 מתשובותיו ניכר שהתקיימה דווקא הפרדה בינו כנציג חברת מקורה לבין אמפורה ובעלי-
6 התפקידים בה בכל הקשור לתכנון היקב והקמתו [עמ' 47 ש' 22-27]. בהמשך הדגיש רילוב
7 מפורשות שאמפורה לא נוהלה על-ידו [עמ' 52 ש' 10]. לדבריו, הוא לא היה מעורב בהנהלה
8 השוטפת שלה ובשנת 2009 התמצתה זיקתו אליה בכך שכחבר דירקטוריון באמפורה
9 השתתף באישור המאזן שלה בישיבה השנתית [עמ' 57 ש' 22-29]. על שנים אחרות לא נשאל
10 העד כלל.

11
12 (ב) שנית, התובעת כלל לא ביססה בעדותו של רילוב את הטענה כי הוא או גורם אחר
13 בחברת מקורה מסרו לאמפורה מידע ונתונים רלוונטיים על-אודות חלקה של התובעת
14 בתהליך התכנון. מתווה של ידיעה קונסטרוקטיבית אינו עשוי להיות תחליף לידיעה בפועל,
15 ידיעה ממשית, שעה שהתובעת לא הראתה שביחסייהן של חברת מקורה ואמפורה הייתה
16 מוטלת על חברת מקורה חובה משפטית למסור לאמפורה דיווח באשר לתפקידה ומקומה
17 של התובעת בתהליך התכנון. בהקשר זה הבהיר ביאר בעדותו כי בחירתו של רילוב בתובעת
18 שיקפה בראש ובראשונה את האינטרס שלו כבעליה של חברת מקורה, בעלת הקרקע שעליה
19 נועד לקום מבנה היקב ומי שתהא בעלת הזכויות במבנה; האינטרס של רילוב באמפורה
20 מכוח היותו בעל-מניות בה היה מצומצם בהשוואה [עמ' 128 ש' 28 - 129 ש' 2]. ביאר שלל
21 את הטענה כי היותו של רילוב שותף באמפורה הפכה את בחירתו בתובעת לבחירה שהיא
22 גם של חברת אמפורה, בין דרך כלל ובין משום שרילוב לא היה מורשה חתימה באמפורה
23 אלא דירקטור מן המניין [עמ' 129 ש' 7-15].

24
25 (ג) שלישית, טענה זו של התובעת מדגישה את מחדלה להפנות את התביעה נגד חברת
26 מקורה ורילוב – מחדל מעורר תמיהה שנותר בלתי מפוענח ובלתי מוסבר. חברת מקורה
27 היא בעלת מבנה היקב. היא שהתקשרה עם התובעת בהסכם התכנון. היא שידעה מכלי
28 ראשון על-אודות טיבה והיקפה של מעורבות התובעת בתכנון מבנה היקב. בנסיבות אלה
29 הייתה חברת מקורה 'כתובת' טבעית לטענת התובעת כי הייתה זכאית ל'קרדיט' בגין חלקה
30 בתכנון. המנעותה של התובעת מלהפנות טענותיה אלחברת מקורה, ובחירתה לתבוע סעד
31 דווקא מאמפורה – שהיא בעלת מעמד של 'כינור שני' בתזמורת שניצחה על פרויקט תכנון
32 מבנה היקב והקמתו – אומרת דרשני. כאשר מדובר בתזה קונסטרוקטיבית מכוחה הידיעה
33 הממשית מיוחסת לחברת מקורה ולרילוב ואילו לאמפורה נזקפת רק חזקת ידיעה שנגזרת

בית משפט השלום בחדרה

17 אוקטובר 2013

ת"א 06-1641 רינה דוקטור נ' כרם אמפורה בע"מ ואח'

בפני: כב' השופטת קרן אניספלד

1 מידיעתם של חברת מקורה ורילוב מתחזקים עוד יותר סימני השאלה שאופפים את העדרה
2 של חברת מקורה מן ההליך במעמד של בעלת-דין. בנסיבות הללו בחירתה של התובעת
3 לבסס את עילתה נגד הנתבעים על מתווה 'חלש' של ידיעה קונסטרוקטיבית בעודה נמנעת
4 מלצרף להליך את בעל הידיעה הממשית, חברת מקורה, נגועה בחוסר תום לב. לגופם של
5 דברים, היא מעמידה באור הנכון את מבוקשה של התובעת לזכות בסעד מן הנתבעים על-
6 יסוד מתווה של ידיעה מדומה, חלף ידיעה ממשית שלא הוכחה.

7
8 אין לשעות לטענת התובעת כי הנתבעים הם שהיו צריכים לערב את חברת מקורה בהליך,
9 בדרך של צירופה כצד שלישי. המשמעות של הגשת הודעה לצד שלישי היא שהנתבעים
10 חבים כלפי התובעת אך עומדת להם זכות לשיפוי כלפי חברת מקורה לאחר שימלאו את
11 החיוב כלפי התובעת. אלא שטענות הנתבעים לא כיוונו לקיומה של זכות שיפוי כזו כלפי
12 חברת מקורה; הם גרסו שאין באמתחתה של התובעת עילת תביעה טובה כנגדם ואת
13 טענותיה היה עליה להפנות לכל היותר לחברת מקורה שעימה התקשרה בהסכם התכנון.
14 ואומנם, נפקדותה של חברת מקורה מן ההליך במעמד נתבעת – ולא נתבעת סתם, אלא
15 נתבעת מרכזית, אומרת דרשני. אי-צירופו של נתבע רלוונטי הוא מחדל שרובץ לפתחה של
16 התובעת, והיא שנושאת בתוצאותיו.

17
18 (ד) לבסוף, אם התקשרה התובעת בהסכם התכנון עם חברת מקורה כשהיא מסתירה את
19 כשירותה המקצועית הממשית בעודה מציגה עצמה בהסכם כאדריכלית, הרי שהיא אינה
20 יכולה להיבנות מהוראות ההסכם כראיה לכאורה לכך שהייתה מעורבת כדין בתכנון מבנה
21 היקב. ואם נחתם הסכם התכנון עם התובעת כאשר רילוב יודע כי היא אינה אדריכלית, יש
22 בכך ראיה לטיבה והיקפה הצנוע של העבודה אותה הוזמנה התובעת לבצע: התאמת התכנון
23 האיטלקי לדרישות הדין המקומי והכנסת שינויי עיצוב במספר מצומצם של עניינים שבהם
24 ביקשו בני-הזוג רילוב לשנות מן התכנון האיטלקי – כן; תכנון של מבנה היקב, לא כל שכן
25 תכנון מחדש שהתנתק מן התכנון האיטלקי – לא. לא הוכח שהסכם התכנון בין התובעת
26 לבין חברת מקורה הובא לעיונה של אמפורה או מי מטעמה. אף בכך יש כדי להשליך על
27 ידיעתם של אמפורה ובעלי תפקיד בה את כשירותה המקצועית של התובעת ואת טיבו
28 הממשי של התפקיד לשמו התקשרה עם חברת מקורה.

29
30 **5. ידיעת הנתבעים את כשירותה המקצועית של התובעת**

31
32 בעלי-הדין הרחיבו בראיותיהם ובסיכומיהם בשאלה אם ידעו הנתבעים בזמן אמת כי
33 התובעת אינה אדריכלית רשומה. החשיבות שנודעת לכך להכרעה במחלוקת דלה. כאמור,

בית משפט השלום בחדרה

17 אוקטובר 2013

ת"א 1641-06 רינה דוקטור נ' כרם אמפורה בע"מ ואח'

בפני: כב' השופטת קרן אניספלד

1 לשאלת כשירותה המקצועית של התובעת נודעת השלכה על טיבה של עבודת התכנון שהיא
2 עשויה לזקוף לזכותה. עניין זה נדון לעיל. הדיון בידיעתם של הנתבעים על-אודות כשירותה
3 המקצועית של התובעת יובא להלן בקצרה כדי להמחיש ולחדד עד כמה לא היו הנתבעים –
4 שלא חברת מקורה ורילוב מטעמה – מצויים ברזי כישוריה ותאריה של התובעת.
5
6 על-פי רילוב הוא ידע מפי התובעת כבר בראשית התהליך שהיא איננה אדריכלית רשומה
7 [עמ' 48 ש' 23-24]. בעדותו בחקירה נגדית הטעים שאינו זוכר באיזה שלב נודע לו מפי
8 התובעת שהיא אינה אדריכלית רשומה [עמ' 63 ש' 9-11]; הוא לא דבק בגרסתו כי הדבר
9 היה בראשית התהליך שלשמו נכרת עם התובעת הסכם התכנון. בעניין זה הייתה עדותו
10 מהוססת ולא בוטחת וחד-משמעית.
11
12 מנגד עמדו שצברג וביאר על דעתם כי לא ידעו ולא נאמר להם שהתובעת אינה אדריכלית
13 רשומה [11/נ' בסעי' 18; 12/נ' בסעי' 19]. ביאר שב והטעים שרק לאחר שהוגשה התביעה נודע
14 לו מפי בא-כוחו שהתובעת איננה אדריכלית; בזמן אמת הוא לא עודכן על כך באמצעות
15 רילוב [עמ' 119 ש' 1-2, עמ' 124 ש' 27-28, עמ' 125 ש' 1-2, עמ' 141 ש' 1 ו-28].
16
17 אני דוחה את טענת התובעת כי בהסכם התכנון נרשם שהיא אדריכלית אך הובהר על-פה
18 שהיא אדריכלית לא רשומה. ראשית, מדובר בטענה שנשמעה על-פה נגד מסמך בכתב, ולא
19 סתם מסמך אלא הסכם תכנון שנחתם על-ידי התובעת כשהוא מגלם מצג שווא באשר
20 לכשירותה המקצועית. שנית, את טענת התובעת על-אודות מתן הסבר כזה או אחר ביחס
21 לכשירותה המקצועית היה מקום לגולל ברחל-בתך-הקטנה בעדותה הראשית, עת הצהירה
22 התובעת כי לא יצרה מצג שווא בדבר היותה אדריכלית, אלא שכזאת לא נעשה [סעי' 42 ל-
23 ת/4]. שלישית, הצגתה של התובעת את עצמה כאדריכלית בהסכם התכנון עולה בקנה אחד
24 עם ניסיונה העקבי לקשור לעצמה כתרים ותארים לא לה כשהיא מבקשת לפסוע בנתיב
25 הצללים שבין מותר לאסור, בין היותה מעצבת לבין מבוקשה להציג את עצמה כאדריכלית
26 ומתכננת באופן שחורג מכשירותה המקצועית. בסופו של יום בעינה עומדת העובדה כי
27 בהסכם שקשרה התובעת עם חברת מקורה הוצגו כישוריה באופן כוזב ומטעה.
28
29 עדותמייזל באשר לידיעתה של אמפורה על כך שהתובעת אינה אדריכלית לקתה בחולשה
30 גלויה ומובנית; ניכר שעסקין בסברה ולא בעדות מוצקה שמבוססת על ידיעה של נותנה
31 [סעי' 14-13 ל-ת/2; הנתבעים התנגדו לעדות סברה על כך: עמ' 10 ש' 12-26]. חולשת העדות
32 נחשפה בחקירתו הנגדית של מייזל; הובהר שהיא התבססה על מה שעשוי להיות נחזה מכך
33 שמייזל חתם על הבקשה למתן היתר בניה במעמד של עורך ראשי בעוד שהתובעת חתמה על

בית משפט השלום בחדרה

17 אוקטובר 2013

ת"א 06-1641-רינה דוקטור נ' כרם אמפורה בע"מ ואח'

בפני: כב' השופטת קרן אניספלד

1 המסמך כעורכת משנה – ועל מה שעשוי היה צד שלישי להסיק מכך באשר לכשירותה
2 המקצועית של התובעת [עמ' 13 ש' 22 - עמ' 14 ש' 5].

3
4 בסופו של יום נודעה עדיפות ברורה, במונחים ראיתיים ובמונחי מהימנות, לגרסתם של
5 הנתבעים כי למדו על כשירותה המקצועית של התובעת כפי שהיא לאשורה רק בחלוף זמן
6 רב לאחר שתם ונשלם תהליך תכנונו והקמתו של מבנה היקב. יש בכך אינדיקציה נוספת
7 לטיבה והיקפה של הידיעה שביקשה התובעת לייחס לנתבעים כבסיס להענקת סעד.
8

9 **6. לסיכום חלק זה**

10
11 אין מנוס מלקבוע כי בעלי דברה של התובעת בכל הקשור לחלקה בתכנון מבנה היקב היו
12 באורח מובהק חברת מקורה ורילוב – ולא אמפורה או מי מטעמה. הסכם התכנון נחתם עם
13 חברת מקורה כשאת הבחירה בתובעת הובילו חברת מקורה ורילוב – ולא אמפורה. אין כל
14 ראיה לכך שתוכנו של הסכם התכנון הובא לידיעת אמפורה, באופן שהשליך על ידיעתם של
15 אמפורה, ביאר ושצברג באשר לתפקיד שהוזמנה התובעת לבצע ולכשירותה המקצועית. גם
16 על מלאכת הקמת מבנה היקב ניצחו חברת מקורה ורילוב. ככל שלאמפורה או מי מטעמה
17 הייתה מעורבות בכך, היא הצטמצמה לעניינים שנגעו ליקב עצמו – קרי, למערך יצור היין,
18 ולא למבנה היקב בכללותו. אף התובעת הודתה שבכל הקשור למערך יצור היין וליקב עצמו
19 נשמר התכנון האיטלקי.

20
21 נמצא שגם מן ההיבט הביצועי ולא רק מן ההיבט החוזי היו הנתבעים רשאים להניח – כפי
22 שאכן הוכח שהניחו בפועל, כי לידי התובעת לא נמסר תפקיד שאופיו תכנוני-אדריכלי והיא
23 נשכרה כדי להוציא מן הכוח אל הפועל את התכנון האיטלקי במגבלותיו של הדין המקומי
24 [עדות שצברג בעמ' 106 ש' 2-14 והעדויות האחרות שנדונו בהקשר זה לעיל]. רילוב, עדה של
25 התובעת, קשר גם הוא בין התכלית של התאמת התכנון האיטלקי ל'תנאי הארץ ותושביה'
26 לבין התפקיד שהוזמנה התובעת לבצע בפרויקט הקמת מבנה היקב. עצם העובדה כי שצברג
27 פגש בתובעת בעת שהופיעה לפני הוועדה המקומית לתכנון ובניה בתהליך קבלת היתר בניה
28 למבנה היקב אך מחזקת קביעה זו [עמ' 100 ש' 3-5].
29

30 כפי שיובהר בהמשך, להיקף ידיעתם ותוכן ידיעתם של הנתבעים בסוגיות הללו נודעת
31 השלכה ישירה על מידת הצלחתה של התובעת להוכיח את עילות התביעה שביסוד ההליך.
32 משקבעתי שהנתבעים לא ידעו – בגדרה של ידיעה ממשית-סובייקטיבית, ולא היה עליהם
33 לדעת בגדרה של ידיעה מיוחסת-קונסטרוקטיבית, את טיבה והיקפה הממשי של מעורבות

בית משפט השלום בחדרה

17 אוקטובר 2013

ת"א 06-1641-16 רינה דוקטור נ' כרם אמפורה בע"מ ואח'

בפני: כב' השופטת קרן אניספלד

1 התובעת בתכנון מבנה היקב, אין לייחס להם אחריות בשל אי-פרסום התובעת כמתכננת
2 מבנה היקב על-יסוד ידיעה שלא הייתה נחלתם ושהם לא היו צריכים להחזיק בה בנסיבות
3 העניין [זאת בנפרד מן העובדה המהותית שהתובעת לא הייתה מתכננת מבנה היקב, בין
4 מצד העובדות ובין מצד הדין, אלא הוסיפה תרומה עיצובית גרידא על-גבי תכנון קודם].
5

ז. טענה לשלילת פרסום מן התובעת – הפרסומים והדרכות ביקב

6
7
8 לצד הטענה כי חלה על הנתבעים חובה לפעול לפרסומה כמתכננת מבנה היקב גרסה התובעת כי
9 בשלושה פרסומים קונקרטיים שהאחריות להם ולתוכם מונחת לפתחם של הנתבעים נשמט
10 שמה כמתכננת מבנה היקב – בעוד שמלוא 'הקרדיט' על כך יוחס לאדריכל האיטלקי. לטענת
11 התובעת כך נעשה גם בסיוורים מודרכים המועברים במבנה היקב.
12

13 שלושה הם הפרסומים שעליהם נסמך כתב-התביעה בהקשר זה: כתבה של מני פאר בעיתון
14 'מעריב' מתאריך 21.11.2004 שכותרתה 'טוסקנה זה כאן' (להלן **הכתבה במעריב**); פרסום
15 ב'ספר היקבים' ו/או 'ספר היין' 2, כשבהקשר זה הוצג הפרסום בספר היקבים (להלן **הפרסום**
16 **בספר היקבים**); ופרסום באתר האינטרנט של היקב (להלן **הפרסום באתר אמפורה**) [סעי' 12
17 לכתב-התביעה המתוקן וסעי' 50 ל-4].
18

19 להלן אדרש לפרסומים הללו, שאליהם גם התייחסו ראיות הצדדים; לא אתייחס לפרסומים
20 נוספים שזכרו בתצהיר התובעת אך לא נמנו במפורש בכתב-התביעה המתוקן וגם לא קיבלו
21 ביטוי של ממש בראיות הצדדים, במובן זה שלא הוכחה ולו גם לכאורה זיקה של הנתבעים או
22 מי מהם אליהם – קל וחומר לתוכם. גם בסיכומי התובעת נזכרו אגב דיון ממשי רק שלושת
23 הפרסומים שידונו להלן [שם, בסעי' 91].
24

1. הכתבה במעריב

25
26
27 (א) למקרא כתבתו של מני פאר ניכר שהיא עוסקת במובהק ביקב אמפורה וביינות
28 המיוצרים בו: היא מחמיאה ליינות המופקים ביקב תוך שימוש בעגה מקצועית ששמורה
29 לכתבות שעניין תיאור יין והערכתו; היא מתארת את זיקתו המשפחתית-היסטורית של
30 רילוב לאדמותיה של חוות מקורה ולעיסוקו העכשווי בחקלאות אורגנית; היא מרחיבה את
31 הדיבור על הרקע המקצועי של שצברג, יין יקב אמפורה, ומתארת ציוני דרך בהכשרתו עד
32 שהגיע לכהן בתפקיד זה. למקרא הכתבה ברור ונהיר שהיא אינה עוסקת במבנה היקב אלא
33 ביקב עצמו כאתר של יצור יין – וביתר שאת, בתוצרים המופקים בו.

בית משפט השלום בחדרה

17 אוקטובר 2013

ת"א 06-1641 רינה דוקטור נ' כרם אמפורה בע"מ ואח'

בפני: כב' השופטת קרן אניספלד

1
2 כך נאמר בשולי הכתבה: "כדאי לשמור את יינות אמפורה העכשוויים. בעוד חמש שנים, כשהם
3 יהיו בשיא בשלותם, יהיה מעניין להשוות אותם ליינות שיופקו מהכרמים הקבועים של היקב.
4 בינתיים הזמינו את עצמכם לטעימת חבית של יינות עתידיים ביקב המקסים הזה, שתוכנן בידי
5 ארכיטקט איטלקי שבא, אגב, מפאמונטה ולא מטוסקנה. לאחר שיפתחו עבורכם את המחסום
6 בשביל הנכנס לוואדי תעצרו בבית הברד שמציע לכם בכניסה שמן מכמה סוגי זית שמגודלים
7 בחוות מקורה, כמו האבוקדו, המנגו והמרלו העתידי על מי המעיין המינרליים. גילוי המעיין
8 לפני כמה שנים שכנע את גיא רילוב להפסיק לרסס ולדשן את גידוליו כדי לשמור על איכות
9 המים. תעשיית שמן ויין התאימה לפילוסופיית החיים שלו" (נספח 7 ל-ת/4).
10
11 עיון מדוקדק בכתבה מגלה כי היא אינה נסבה בשום צורה על מבנה היקב אלא על פעילות
12 יצור היין שמתבצעת בו, כמו גם על גידולים ותוצרים אחרים אשר מופקים בידי רילוב
13 בחוות מקורה ללא קשר לפעילות היקב – והכול על רקע ההקשר הרחב שבין ההיסטוריה
14 של רילוב לבין ההיסטוריה של האנשים שעומדים מאחורי הקמתה של אמפורה. בלשונה
15 של הכתבה: "הרומן של מקורה ואמפורה מורכב ממעגלים רבים כשעשרה אנשי עסקים חברו
16 ליוזמה כלכלית שתשקיע את כספם ב'משהו אחר' בשלהי בועת ההיי-טק, הם סגרו מעגל עם גיל
17 וגיא, שכל אחד מהם היה בדרכו להגשים חלום אישי אחר" [שם].
18
19 התמקדות הכתבה ביקב ובתוצריו נלמדת גם מכותרת המשנה שלה: "במורדות הדרומיים
20 של הכרמל, ביקב מקסים שתוכנן בידי מעצב איטלקי, מייצר גיל שצברג בלנדים עליזים ויינות
21 זניים מכובדים. שמו של היקב אמפורה, וכל יינותיו זוכים ליחס רציני ונושאים בתוכם את
22 תמצית הטעם המודרני". התמקדות זו נלמדת ביתר שאת מקריאת הכותרת עם גוף הכתבה.
23
24 (ב) קריאת הכתבה כמכלול והבנת הנושא שבו היא מטפלת מחלישות עד מאוד את טענת
25 התובעת כי יחוס מעשה התכנון של היקב לאדריכל האיטלקי מחד גיסא, והיעדר כל אזכור
26 לשמה שלה בקשר עם התכנון מאידך גיסא, מהווים חסר שבנסיבות העניין יצר פרסום
27 מטעה שחוטא לאמת ואינו תואם את המציאות לאשורה. כפי שקבעתי לעיל, וכפי שאף
28 התובעת עצמה אישרה, היקב – מכלול יצור היין – תוכנן בידי האדריכל האיטלקי. הכתבה
29 עוסקת ביקב – באתר יצור היין – ומתמקדת בהערכה מקצועית של תוצריו. יחוס מעשה
30 התכנון של היקב לאדריכל האיטלקי אינו חוטא לאמת כלל ועיקר; היפוכו של דבר – הוא
31 מציג את המציאות כהווייתה. מאחר שמבנה היקב לא נדון בכתבה אין לראות כל חסר או
32 פגם בכך שלא נזכרו בו כל הגורמים שנטלו חלק במלאכת התכנון והעיצוב של המבנה,

בית משפט השלום בחדרה

17 אוקטובר 2013

ת"א 06-1641 רינה דוקטור נ' כרם אמפורה בע"מ ואח'

בפני: כב' השופטת קרן אניספלד

להבדיל מן היקב עצמו. לא למותר לשוב ולהדגיש כי התובעת כשלה בהוכחת טענתה כי היא לבדה ראויה להיחשב מתכנתת מבנה היקב. יש בכך כדי להשליך על טענתה כי בכתבה במעריב צריכים היו הנתבעים להציגה באורח אקטיבי כמתכנתת מבנה היקב. נוכח תחום עיסוקה של הכתבה אזכור כזה אינו מתבקש כלל ועיקר, אפילו היה נכון.

(ג) התובעת לא נכחה בעת שנערך הראיון שעליו התבססה הכתבה. יחד עם זאת מסרה שלאחר שהתפרסמה הכתבה במעריב פנתה לשצברג והלה אישר באוזניה כי הוא שפגש במני פאר ביקב וכי מבחינתו האדריכל האיטלקי הוא מתכנן היקב [עמ' 31 ש' 20-24].

שצברג עמד על כך גם בעדותו לפני; לכל אורך עדותו הטעים כי כיוון אמפורה היה אחראי על יצור היין, לא נמנה על מנהלי החברה ולא נטל חלק בהחלטות ניהוליות [11/בסע' 14, סע' 22, סע' 33]. עדותו לא נסתרה בחקירה נגדית, אף שאישר שהיה בעל מניות באמפורה [עמ' 94 ש' 19-24]. שצברג אישר שבתפקידו כיוון ראשי ביקב היה 'הפנים' של היקב בכל הנדרש' ותיפקד כסמכות המקצועית שאליה פונים בשאלות מקצועיות בנושא יין [עמ' 95 ש' 28-29]. מדי פעם עסק בשיווק ובקידום מכירות של היקב [עמ' 95 ש' 30 - עמ' 96 ש' 1]. קידום המכירות לא נגע לנושאי מחיר אלא ל"הדרכות בנושא יין למלצרי יין במסעדות, טעימות כאלה ואחרות של היין לפורומים כאלה ואחרים, כל מה שקשור בנושא מקצועי של היין שאני אמון על התשובות שלהם" [עמ' 96 ש' 3-4, וכן שם בש' 5-8].

על-פי שצברג אמפורה לא התקשרה עם מפרסמים ואנשי יחסי ציבור ביחס למבנה היקב. ככל שהיו פניות של עיתונאים לאמפורה הן נעשו על רקע מקצועי בקשר עם היין שיוצר ביקב ושיווקו. במרבית המקרים תואמו מפגשים עיתונאיים באמצעותו ועמו, ביוזמת עיתונאים ולא ביוזמת אמפורה. במסגרת זו השיב שצברג מעת לעת על שאלות שנשאל בקשר עם היקב – אך זאת רק ביחס ליקב עצמו, לתהליכי יצור היין בו ולניסיונו שלו כיוון. הוא לא ערך סיורים ארכיטקטוניים ואינו סמכות בהקשר זה; התייחסותו לייקב' נסבה על מתקני יצור היין ואזכור שמו של האדריכל האיטלקי נעשה בקשר לתכנון היקב כמכלול יצור היין – ולא בהקשר הרחב יותר של תכנון מבנה היקב [סע' 21-22 ו-48 ל-11/בסע' 106 ש' 15-18; עמ' 108 ש' 6-13].

(ד) נתתי אמון מלא בעדותו של שצברג לפיה הכתבה במעריב עסקה ביין וביקב כאתר יצור היין – ולא במבנה הארכיטקטוני בו שוכן היקב, וכי זיקתו של שצברג לדברים שפורסמו הייתה מוגבלת להיבט הראשון של היקב בלבד ובה בשעה נטולת כל נגיעה להקשר הרחב יותר של מבנה היקב. ראשית, הדברים עולים בקנה אחד עם תוכן הכתבה. שנית, הם

בית משפט השלום בחדרה

17 אוקטובר 2013

ת"א 06-1641-16 רינה דוקטור נ' כרם אמפורה בע"מ ואח'

בפני: כב' השופטת קרן אניספלד

1 תואמים את חלוקת התפקידים וחלוקת העבודה שהתקיימה בין אמפורה לבין חברת
2 מקורה בכל הקשור לתכנון היקב והקמת מבנה היקב. לבסוף, עדותו של שצברג הייתה
3 עקבית, בהירה ומשכנעת ומצאתיה ראויה לאמון כשהיא לעצמה. שצברג הדגיש כי בראיון
4 שנערך עמו לקראת פרסום הכתבה לא התייחס למבנה היקב אלא ליקב במובן של מכלול
5 יצור היין, כמו גם לעבודתו בייצור היין, ולא אמר דבר וחצי דבר על-אודות זהותו של מתכנן
6 המבנה, להבדיל ממתכנן היקב. שמו של האדריכל האיטלקי הוזכר בקשר עם מכלול
7 המתקנים המשמשים לייצור היין, אותם תכנן גרסו ולגביהם העביר גם בהמשך הנחיות –
8 הן אותן הנחיות שמסר שצברג לתובעת על-פי בקשה של חברת מקורה. שצברג הדגיש שהוא
9 כיינן וכך גם אמפורה אינם עוסקים בארכיטקטורה ובשיווק מבנים ואינם מתעניינים בכך,
10 אף אינם בעליו של מבנה היקב [סעי' 20, 23-24 ל-11; עמ' 103 ש' 23-27; עמ' 104 ש' 3-5].
11 לדברי שצברג הוא עצמו חסר את המעמד והידע הדרושים כדי לקבוע אם מבנה היקב, מן
12 ההיבט הארכיטקטוני שלו להבדיל מן ההיבט הפונקציונלי של פעילות היקב, תוכנן בידי
13 התובעת ולא על-ידי האדריכל האיטלקי. לעומת זאת, ידע שאת היקב עצמו תכנן האדריכל
14 האיטלקי, ולכך נתן ביטוי בדבריו [עמ' 104 ש' 6-8].

15
16 (ה) בכך שבתחתית הכתבה הוצג צילום של מבנה היקב בכללותו אין כדי להפוך את
17 הכתבה לפרסום שנסב על מבנה היקב, להבדיל מן הפעילות המקצועית של יצור יין אשר
18 מתבצעת ביקב עצמו. הבחירה לצרף את התצלום – בחירתם של הכתב ומעריבי' היא, לא
19 בחירתם של הנתבעים. התובעת לא הראתה אחרת, בין בעדותה שלה ובין בחקירה נגדית
20 של ביאר ושצברג. את אנשי 'מעריב' שנטלו חלק בהבאת הכתבה לדפוס, לרבות את הכתב
21 עצמו, לא זימנה התובעת לעדות. בהקשר זה הדגיש שצברג כי לא הייתה לו כל שליטה על
22 מפרסמי הכתבות שבגינן הוגשה התביעה ולא אחריות לתוכן. הלה שלל קיומו של תהליך
23 בגדרו אישרו אמפורה או מי מטעמה כתבה כזו או אחרת טרם פרסומה וביאר כי תהליך
24 כזה אינו מוכר לו [סעי' 10 ו-38 ל-11; עמ' 106 ש' 24-26].

25
26 שצברג אישר שעמד בקשר עם מני פאר בקשר להכנת הכתבה אך סירב, ובדין סירב, לפרש
27 את תוכן הכתבה והיפנה בעניין זה למי שכתב אותה, מני פאר – שלא הוזמן למתן עדות
28 מטעם התובעת [עמ' 108 ש' 18-30]. אשר לתוכן הכתבה, סירב שצברג לאשר שהוא מצוטט
29 בה; לדבריו "אני סיפרתי לו את הסיפור האישי שלי כיינן ומה שהוא כתב עם זה הוא כתב" [עמ'
30 109 ש' 1-3]. כך למשל נאמר בכתבה ששצברג הוא מנהל היקב, ואין זה כך. במענה לשאלת
31 בית-המשפט מסר שצברג שלא היה שותף לעריכת הכתבה [עמ' 109 ש' 7-13]. הוא לא חלק
32 על נכונותם של נתונים עובדתיים אחרים שהופיעו בכתבה במעריב [עמ' 110 ש' 7-8].

33

בית משפט השלום בחדרה

17 אוקטובר 2013

ת"א 06-1641 רינה דוקטור נ' כרם אמפורה בע"מ ואח'

בפני: כב' השופטת קרן אניספלד

1 אילו ביקשה התובעת להראות כי בניגוד לנחזה מקריאת הכתבה במעריב ובניגוד לתמונה
2 שהצטיירה מעדותו של שצברג – תמונה אשר תאמה את תוכן הכתבה, דווקא נסבה הכתבה
3 על מבנה היקב, באופן שההתייחסות לאדריכל האיטלקי הייתה כאל מתכנן המבנה ולא
4 כמתכנן היקב, אזי היה עליה לעשות זאת בזימונם לעדות של אותם גורמים ב'מעריב' שהיו
5 אחראים לגיבוש תוכן הכתבה ולקבלת המידע הרלוונטי מרילוב ומשצברג. כזאת לא נעשה.
6 המחדל, שלא ניתנו לו טעם והסבר, פועל לחובת התובעת ומכרסם כרסום נוסף בתשתית
7 שניצבה ביסוד טענותיה.

8
9 (ו) למקרא הכתבה גלוי ונהיר שלא רק שצברג התראיין בקשר עימה אלא גם רילוב;
10 רילוב אישר זאת בעדותו [עמ' 63 ש' 23-29]. אף כאן ניכר עד כמה מלאכותי הוא ניסיונה של
11 התובעת לייחס אחריות לנתבעים לבדם תוך הימנעות תמונה מלהפנות את אותן טענות
12 עצמן כלפי חברת מקורה ורילוב. לעיל הובהר כי זיקתה של חברת מקורה למבנה היקב היא
13 זיקת בעלים; לאמפורה לעומת זאת זיקה חזקה ליקב ולפעילות יצור היין שמתבצעת בו אך
14 זיקה משנית, חלשה, למבנה היקב, בו מעמדה של אמפורה הוא מעמד של בר-רשות. נובע
15 מכך שמי שהיה מוסמך לספק פרטים ומידע על-אודות הגורמים שהיו מעורבים בתכנון
16 מבנה היקב היו דווקא חברת מקורה ורילוב. עניינם של אמפורה ובעלי-תפקיד בה התמקד
17 ביקב עצמו – להבדיל מהמבנה ששימש אתר למשכנו.

18
19 מתווספת לכך קביעתי לעיל כי חלקה של התובעת במלאכת התכנון לא היה ידוע ונהיר
20 לנתבעים, אף לא היה צריך להיות ידוע להם, והם היו רשאים להניח כי תכנון היקב נעשה
21 בידי האדריכל האיטלקי בעוד שתפקידה של התובעת היה להתאים את התכנון האיטלקי
22 לדרישות הדין המקומי. עצם העובדה שרילוב, שהתראיין לצרכי הכתבה במעריב, לא
23 מצא מקום לציין כי מבנה היקב תוכנן במעורבות של התובעת מעידה על אחד משני אלה:
24 או שהכתבה לא עסקה במבנה כלל ועיקר, באופן שמספק תימוכין נוספים לעדות של שצברג
25 על כך, או שאף לשיטתו של רילוב – שזיקתו למבנה קרובה והדוקה מזיקתה של אמפורה,
26 היה חלקה של התובעת בתכנון המבנה שולי עד כדי כך שלא הצריך אזכור. התובעת, שלא
27 מצאה מקום להפנות את טענותיה נגד חברת מקורה ורילוב, מנועה מלטעון אחרת.

2. הפרסום בספר היקבים

31 (א) הפרסום בספר היקבים עוסק, כפי שתעדנה גם חלוקתו הפנימית לפסקות וכותרות
32 המשנה שבו, בכמה היבטים של פעילות אמפורה: נדונו בו היקב, הכרם, היין ותפישת
33 העולם של אמפורה בכל הקשור לייצור יין. אף פרסום זה, כמוהו ככתבה במעריב, עוסק

בית משפט השלום בחדרה

17 אוקטובר 2013

ת"א 1641-06 רינה דוקטור נ' כרם אמפורה בע"מ ואח'

בפני: כב' השופטת קרן אניספלד

1 במובהק ואף ביתר שאת ביין וייצור יין – ולא במבנה היקב על היבטיו
2 הארכיטקטוניים[נספח 6 ל-4]. אף בפרסום זה, כמו בכתבה במעריב, הטיפול של הכותב
3 הוא פונקציונלי; לצד דיון ביין שמוצר ביקב אמפורה הובאה בשוליו המלצה על בית הבד
4 של חוות מקורה, בו מיוצר שמן זית שתואר במילים 'אורגני' ו'מעולה'. כפרסום כולו, כך גם
5 הפסקה הפותחת שכותרתה 'על היקב' הוקדשה לייצור יין [פעולה שנזכרת במפורש בסוף
6 השורה הרביעית בפסקה זו]. בשולי הפסקה הוקדש הדיבור לחדר החביות ולצידו
7 הטכנולוגי שמשמש לייצור היין: "בחדר החביות ארבע קומות של חביות עץ שהגיעו
8 מבורגונדי שבצרפת. סגנון החבית אלגנטי. פחות קליה ויותר טעם עץ טבעי. הצוות המקצועי
9 נבחר בקפידה כמו גם הציוד הטכנולוגי המתקדם לייצור היין". היקב כאתר לייצור יין הוא
10 שניצב במוקד הדברים, ולא המבנה האדריכלי שבו הוא שוכן.
11

12 בגוף אותה פסקה צוין כך: "תכנון היקב נעשה ע"י אדריכל איטלקי מפיימונטה שבצפון
13 איטליה שעיצב יקבים רבים בארצו. לצוות הצטרפה רינה דוקטור מקיסריה שהוסיפה נגיעה
14 ישראלית לתכנון". הצגה זו של הדברים אינה בלתי נכונה ואינה חוטאת לאמת. ודאי כך
15 משנמצא שהיקב כמכלולי יצור היין תוכנן בידי האדריכל האיטלקי ואילו התובעת, מעצבת
16 שאיננה אדריכלית, הוסיפה נגיעה עיצובית למבנה היקב אך לא השיאה תרומה של ממש,
17 ודאי לא תרומה ארכיטקטונית, לתכנון היקב במשמעותו כאתר יצור היין – הוא האתר
18 שמאפייניו ותוצריו היו נושא לפרסום בספר היקבים. הדבר אף נובע מטיבה של האכסניה
19 בה נמצא הפרסום: 'ספר היקבים', ולא 'ספר המבנים האדריכליים'. התובעת לא הציגה
20 דוגמות אחרות מתוך ספר היקבים, מהן ניתן היה ללמוד כי בקשר ליקבים אחרים התמקד
21 הדיון לא ביקב עצמו כאתר של יצור יין אלא במבנה האדריכלי שבו הוא מצוי, אגב אזכור
22 שמו של כל גורם שהייתה לו נגיעה לתכנון ולעיצוב המבנה.
23

24 די בכך כדי לקבוע כי לא נפל כל דופי בפרסום בספר היקבים – בין במה שנכלל בו ובין במה
25 שלא נכלל בו. הפרסום שצוטט לעיל מתוך ספר היקבים נתן לתובעת 'אצבע', אלא שהיא
26 תבעה את כל 'היד'. תביעתה זו משוללת כל יסוד. בהליך דנן ביקשה התובעת לנכס לעצמה
27 את מלוא מלאכת התכנון של מבנה היקב מהחל ועד כלה, אלא שנמצא שהן מצד העובדות
28 והן מצד הדין לא זה התפקיד שמילאה במלאכת התכנון ולא זו התרומה שהיא עשויה
29 לזקוף לזכותה. לתלונתה נגד הפרסום בספר היקבים אין אפוא על מה שתסמוך.
30

31 (ב) שצברג לא חלק על נכונותם של נתונים עובדתיים שנכללו בפרסום בספר היקבים,
32 למעט אזכור שמו לצד התואר מנהל היקב – תואר שהוא לא החזיק בו [עמ' 109 ש' 7-13],

בית משפט השלום בחדרה

17 אוקטובר 2013

ת"א 1641-06 רינה דוקטור נ' כרם אמפורה בע"מ ואח'

בפני: כב' השופטת קרן אניספלד

עמ' 110 ש' 7-8]. בתחילה שלל שצברג כל קשר לתוכן הפרסום האמור ומסר שאינו יודע על גורם אחר באמפורה שעמד מאחוריו; הוא זה שהיה מעביר מידע כללי בתחום זה, אך מה שנכתב באופן ספציפי אינו ציטוט שלו ואינו זכור לו כציטוט שלו [עמ' 107 ש' 2-13]. מדבריו של שצברג בהמשך ניכר שעדותו בסוגיה זו לא הייתה החלטית וחד-משמעית; הוא לא אישר, ובה בשעה גם לא הכחיש, כי הוא שהעביר את המידע על-אודות חלקה של התובעת כפי שבא לידי ביטוי בפרסום [עמ' 107 ש' 5-6, עמ' 108 ש' 3-4]. שצברג אישר שמי שכתב את ספר היקבים היפנה אליו שאלות, מבלי שזכר אם הלה פנה טלפונית או נכח ביקב [עמ' 109 ש' 17-20].

מאחר שלא מצאתי כל פגם או חסר בפרסום בספר היקבים, בין במה שנכלל בו ובין במה שלא נכלל בו, אין במעורבותו של שצברג בתוכן הפרסום – בכל הקשור לחלקה של התובעת במלאכת התכנון ובכלל – כדי להקים חבות של שצברג או של אמפורה כלפי התובעת. ודאי כך משנקבע כי הפרסום בספר היקבים נסב במובהק על אתר היקב ולא על מבנה היקב, באופן שכלל לא הצריך אזכור של שמות המעורבים בתכנון המבנה – להבדיל משמו של האדריכל האיטלקי שסיפק את התכנון ליקב עצמו.

זאת ועוד, מן הפרסום בספר היקבים ומעדות שצברג לגביו עולה שהנתבעים לא חלקו על כך שלתובעת היה חלק בתכנון, בגדרה של תרומה שנוספה לתכנון האיטלקי ונעשתה על-גביו. לשיטתם נעשה הדבר במסגרת תפקידה של התובעת להתאים את התכנון האיטלקי לדין המקומי כדי לעשותו בר-פועל ולאפשר קבלת היתר בניה שישלול את הדרך להקמת המבנה. דא עקא, לא להכרה כזו כיוונה התובעת. מבוקשה היה לזכות במלוא הקרדיט על תכנון המבנה – ממסד עד טפחות, לרבות היקב שבו – תוך שהיא כופרת בתרומתו ובחלקו של האדריכל האיטלקי ומבקשת לשכנע כי התכנון שאומץ ובוצע הוכן על-ידה מ'בראשית ברא'. נודעת לכך נפקות בפסיקת הוצאות ההליך.

(ג) לא הוכחו נגיעה וקשר של ביאר לפרסום בספר היקבים או לכתבה במעריב, אף לא לפרסום אחר כלשהו. ביאר, כמוהו כשצברג, הדגיש שאמפורה לא התקשרה עם מפרסמים ואנשי יחסי ציבור לגבי היקב וכי פניות עיתונאים אליה נעשו בשל עניין מקצועי ביין שיוצר ביקב. כאמור, תוכן הפרסומים שנדונו לעיל מצדדים בכך. עוד הדגיש ביאר שהפרסום נעשה בהיקף מינימליסטי, בעיקר באתר חברת אמפורה באינטרנט בו שווקו מוצרי היקב, ומבלי שאמפורה עסקה בפרסום המבנה בו פועל היקב. לאמפורה אף לא הייתה שליטה על תוכן הפרסומים שעליהם נסמכה התובעת בטענותיה [סע' 51 ל-12/ג; עמ' 140 ש' 26-20 ועמ' 141

בית משפט השלום בחדרה

17 אוקטובר 2013

ת"א 06-1641-16 רינה דוקטור נ' כרם אמפורה בע"מ ואח'

בפני: כב' השופטת קרן אניספלד

1 ש' 16-19]. התובעת, שנמנעה מהבאת המפרסמים הרלוונטיים לעדות, לא הרימה את הנטל
2 באשר למעורבות של ביאר בפרסומים, בעצם קיומם ובתוכם.
3
4 (ד) כאמור, לא נפל דופי או חסר בפרסומים שנדונו. אף אין לומר שהם לקו בהטעיה בשל
5 כך שהתובעת לא נזכרה בהם, בין דרך כלל (בכתבה במעריב) ובין כמתכנת ומעצבת יחידה
6 ובלעדית של מבנה היקב (בפרסום בספר היקבים). לפי תוכנם נסבו הפרסומים במובהק על
7 הפעילות ביקב אמפורה ועל היין שיוצר בו, ולא על המבנה הארכיטקטוני בו שוכן היקב.
8 הוכח כדבעי שאדריכל היקב הוא אכן דיאגו גרסו ולא התובעת – אשר חסרה כל הכשרה,
9 ידע וניסיון בתכנון יקבים ואשר נסמכה בהקשר זה על התכנון האיטלקי ועל היועצות עם
10 האדריכל האיטלקי – היועצות לה נזקקה לאחר שנחתם הסכם התכנון בינה לבין חברת
11 מקורה. על כן בדין נזקף תכנון היקב בפרסומים הללו לאדריכל האיטלקי, ולא לתובעת.
12
13 אפילו מצאתי כי הפרסומים נסבים על מבנה היקב בכללותו, באופן שהצריך התייחסות גם
14 למתכנן של מבנה היקב ולא רק למתכנן היקב (וכאמור, לא זו קביעתי), לא הוכחה חבות
15 של הנתבעים בשל כך. נתתי אמון בעדותו של שצברג לפיה דבריו שנאמרו לצדדים שלישיים
16 אשר הכינו והפיקו את הפרסומים הללו נסבו אך ורק על היקב – ולא על מבנה היקב; כי
17 הוא התייחס אל האדריכל האיטלקי במעמדו כמתכנן היקב בעוד שחלקה של התובעת
18 בתכנון המבנה בו שוכן היקב לא היה ידוע ונהיר לו; וכי השיב על שאלות ביחס ליקב ולא
19 בהקשרים שחרגו מפעילותו, לרבות הקשרים הקשורים באדריכלות המבנה. עצם העובדה
20 כי שצברג התבקש להשיב על שאלות בתפקידו כיון היקב מצדדים בכך. ככל שמאן דהוא
21 היה צריך לחשוף את חלקה של התובעת בתכנון המבנה היה זה רילוב, שכלפיו לא העלתה
22 התובעת כל טענה.
23
24 על-מנת להראות שהדברים אינם כפי שהצטיירו מתוך עדותו של שצברג וכי התייחסותו
25 לאדריכל האיטלקי לא הוגבלה לתפקידו כמתכנן היקב אלא נסבה על מעמדו כמתכנן
26 המבנה בכללותו היה על התובעת לזמן לעדות את עורכי הפרסומים שניצבו בלב טענותיה
27 ולהראות – באמצעות עדותם – כי שצברג, או גורם אחר מטעם אמפורה, הזכיר את גרסו
28 כמתכנן מבנה היקב ולא כמתכנן היקב לבדו. התובעת, שביקשה להסתמך על הפרסומים,
29 לא הגישה אותם באמצעות עורכיהם. התוצאה היא כי ניתן לייחס לשצברג רק את מה
30 שהודה בו, קרי זיהוי האדריכל האיטלקי כמתכנן היקב; לא ניתן לייחס לו את מה שלא
31 הודה בו, דהיינו יחוס מלאכת התכנון של מבנה היקב בכללותו לאדריכל האיטלקי לבדו.
32 הדברים עולים בקנה אחד עם ההלכה הוותיקה שחלה בהקשר זה [ע"א 114/64 תיק נ'
33 קריניצי, פ"ד יח(4) 378, 387 (1964)].

בית משפט השלום בחדרה

17 אוקטובר 2013

ת"א 06-1641 רינה דוקטור נ' כרם אמפורה בע"מ ואח'

בפני: כב' השופטת קרן אניספלד

3. הפרסום באתר אמפורה

לאמפורה אתר אינטרנט. שצברג אישר את זיקתו לתכנים שהוצגו באתר [עמ' 109 ש' 21 עד 25]. הוא, וכמוהו גם ביאר, הדגישו שהפרסום באתר אינו חוטא לאמת; נאמר בו שאמפורה שכרה את שירותיו של האדריכל האיטלקי גרסו לשם תכנון ה-winery, משמע היקב עצמו. בהתאמה, באתר אמפורה הוצגו לצד המלל הכתוב תצלומים של מרכיבי יצור היין ולא של המבנה החיצוני של היקב. ככל הידוע לאמפורה, את מכלול יצור היין ביקב תכנן האדריכל האיטלקי [סע' 25 ל-11/נ; סע' 52 ו-60 ב-12/נ]. על דברים אלה חזר ביאר גם בתצהירו המשלים [סע' 1-3 ב-13/נ]. עוד הדגיש: "בהעדר מחלוקת כי מר גראסו הוא שתכנן את ה-winery, ובנסיבות בהן הפרסום היחיד באתר נוגע לתכנון ה-winery ואינו חוטא לאמת, ונוכח העובדה שלא אנו קיבלנו החלטות הנוגעות לתכנון המבנה ו/או לפרסומו, אין מקום להפנות את טענות התובעת בעניין הזכויות הנטענות במבנה ופרסומים הנוגעים לו - אלינו, הנתבעים" [סע' 11 ב-13/נ; ההדגשה במקור].

זה הציטוט מתוך אתר אמפורה שעליו הלינה התובעת [נספח 8 ל-4/ת]:

When a group of wine lovers started Amphorae Vineyard, we decided to establish a winery with the goal of making a world-class Israeli wine. Our mission was clear: take no shortcuts and spare no efforts to create a true perfection in winemaking. For the location, we came to Makura ranch in the heart of the Carmel Mountains where the Maharal River gently winds. The Amphorae Vineyard is located precisely where the river crosses the Shirr Valley. A serene Mediterranean view surrounds the winery, creating the right ambience to make perfect wine. We hired Diego Grasso, a well known architect who has designed several well known wineries in northern Italy, to custom design the winery. Our professional staff carefully chose the equipment for the winery, to ensure the perfect setup for a perfect wine. The winery will gradually grow to a maximum capacity of 100,000 bottle production, with an emphasis to maintain the highest quality at all time.

מלשונו, תוכנו והקשרו של הפרסום נקל לראות כי הוא נסב על היקב – אתר יצור היין, ולא על המבנה בו שוכן היקב. כפי שכבר הובהר, את מיקום מבנה היקב במקרקעי אמפורה אין

בית משפט השלום בחדרה

17 אוקטובר 2013

ת"א 1641-06/13 רינה דוקטור נ' כרם אמפורה בע"מ ואח'

בפני: כב' השופטת קרן אניספלד

1 התובעת עשויה לזקוף לעצמה שכן בעניין זה הלכה אחר בחירתו ותכניותיו של האדריכל
2 האיטלקי, אף שיכלה לנהוג אחרת ולאמץ מיקום שונה של המבנה בשטח. אין אפוא פגם או
3 חסר בכך שלא נזכרו באתר אמפורה גורמים כאלה ואחרים שהיו מעורבים בתכנון המבנה
4 אלא רק האדריכל האיטלקי שהוציא תחת ידו את תכנון היקב. התובעת, שעבודתה בכל
5 הקשור לאגף יצור היין במבנה נסמכה באורח מהותי על התכנון האיטלקי – ושהיא עצמה
6 חסרה את הידע והניסיון שנדרשו לתכנון היקב, לא הייתה זכאית להיזכר באתר אמפורה
7 בקשר עם תכנון היקב. הפרסום באתר אינו עוסק במבנה היקב מן ההיבט האדריכלי שלו
8 אלא רק בפונקציות יצור היין שביטוייה ביקב, ועל כן אין לתוכנו זיקה להיבט האדריכלי או
9 העיצובי של תכנון המבנה בכללותו – היבט שרק אליו הייתה לתובעת נגיעה, הגם שצנועה
10 ומצומצמת מזו שביקשה לנכס לעצמה.

11

4. סיורים מודרכים ביקב ועדות יושע

13

14 התובעת ביקשה לבסס את הטענה כי תכנון מבנה היקב יוחס לאדריכל האיטלקי במהלך
15 סיורים שאמפורה מפעילה במקום תוך המעטה בחלקה ותרומתה של התובעת לכך, וכי
16 הדבר נעשה אף שהיה ידוע כי היא ולא האדריכל האיטלקי תכננה את מבנה היקב, על-ידי
17 הפניה לשיחות שקיים העד מטעמה, יהודה יושע (להלן **יושע**), עם מדריכת סיורים ביקב
18 מזה ועם גב' רילוב מזה. בתוך כך יוחסה לגב' רילוב האמירה כי ביקב קשה 'להס' להכיר
19 בכך שהתכנון נעשה בידי אדריכלית ישראלית, היא התובעת, וכי אזכור שמו של האדריכל
20 האיטלקי היה 'הפלצה'. כפי שיובהר להלן, גם טענות התובעת בהקשר זה לא הוכחו.

21

22 (א) בעדותו הראשית תיאר יושע סיור מודרך שקיים ביקב בדצמבר 2006. במהלך הסיור
23 הקליט לטענתו את מדריכת הסיור; דבריה צוטטו באופן חלקי בתצהירו [סעי' 2 ל-5].
24 נטען שבשיחה נדונה בינו לבין המדריכה מעורבותה של התובעת בתכנון מבנה היקב, כמו
25 גם חלקו של האדריכל האיטלקי בכך. בנוסף טען יושע כי ניהל שיחה נוספת עם גב' רילוב,
26 במהלכה שמע מפיה כי התובעת היא אדריכלית היקב ולא האדריכל האיטלקי; גם שיחה זו
27 צוטטה בגוף התצהיר [סעי' 3 ל-5]. תמלילי שתי השיחות הוצגו במצורף לתצהירו של יושע
28 [נספח 5 לקובץ מוצגי התובעת].

29

30 עדותו של יושע נשאה אופי מתפתל ומגומגם ורישומה לא היה אמין בלשון המעטה. הוא
31 אישר שנשלח לבצע את ההקלטה על-ידי התובעת שעם משפחתה הוא מיווד [עמ' 40 ש' 23
32 עד 26]. ההקלטה לא בוצעה באמצעות ציוד מקצועי אלא עם מכשיר 'טייפ' בו השתמש העד
33 להקלטות. המכשיר לא הוצג בדיון. בתצהירו של יושע לא הובאה כל התייחסות לזיהויו של

בית משפט השלום בחדרה

17 אוקטובר 2013

ת"א 06-1641 רינה דוקטור נ' כרם אמפורה בע"מ ואח'

בפני: כב' השופטת קרן אניספלד

1 המכשיר או לבדיקת תקינותו טרם ההקלטה [עמ' 41 ש' 9-7]. דיסק שמע שהוגש בנפרד,
2 מבלי שצורף לתצהיר יושע ומבלי שיושע זיהה אותו, אינו הקלטת המקורית שעליה הוטבעו
3 השיחות נשוא עדותו של העד [שם, ש' 12-14]. אין כל עדות על כך שהעברת ההקלטה מן
4 הקלטת המקורית שעליה הוטבעה לדיסק שהוגש נעשתה בצורה מקצועית, אמינה ומלאה
5 באופן שהתמלול שהוגש משקף במדויק את מלוא תוכן של השיחות שהוקלטו. יושע לא
6 מסר את הקלטת שעליה הוטבעו השיחות לחברה שהנפיקה את התמלול – אלא לתובעת;
7 אין לפני עדות של התובעת כי לא ערכה שינוי בקלטת בטרם העבירה אותה לתמלול [עמ' 41
8 ש' 21-17].

9
10 (ב) בכך לא מוצו הקשיים בעדותו של יושע. הוא לא ידע להסביר באורח מהימן ומשכנע
11 פרקי זמן ארוכים של שתיקה שתועדו בתמליל שהוגש; יש בכך כדי להשליך על האמון לה
12 ראוייה טענתו כי לא עצר את ההקלטה אלא פעם אחת, בין השיחה האחת לבין השיחה
13 האחרת [עמ' 41 ש' 24-25, עמ' 42 ש' 1-10]. בעניין זה לא נתן העד הסבר החלטי אלא הציע
14 השערות שתרמו אף הן לרישום השלילי שהותירה עדותו [עמ' 42 ש' 19-21]. יושע לא ידע
15 להסביר את קיומו של פער זמנים בין מה שעלה מעדותו לפני לבין מה שנחזה מן התמליל
16 שצירף לתצהירו בכל הקשור למהלכן ולמשכן של השיחות שהקליט [עמ' 42 ש' 24-27].
17 משהושמע הדיסק לעד בדיון, בנקודה שהייתה משמעותית לתוכן השיחה שעליה העיד (קרי,
18 אמירתה הלכאורית של גב' רילוב ממנה עולה שההפניה לאדריכל האיטלקי כמתכנן היקב
19 הייתה 'הפלצה'), אישר שההקלטה אינה ברורה ולא ידע לומר אם שמע אמירה כזו בזמן
20 אמת [עמ' 43 ש' 17-18, 23-26]. באוזני לא נקלטה אמירה כזו אגב השמעת ההקלטה.

21
22 (ג) על-יסוד האמור לעיל אין מנוס מלקבוע כי תמלילי השיחות שצורפו לתצהיר יושע
23 אינם ממלאים כלל ועיקר אחר תנאי הקבילות שנקבעו בדיון. הדברים אמורים גם בדיסק,
24 שלא זו בלבד שלא נקשר על-ידי העד לתמליל אלא ניכר מהשמעתו באולם בית-המשפט
25 שאיכותו לקויה. בעל-דיון שמבקש להסתמך על אמצעי מתעד של שיחה כראיה לנכונות
26 תוכנה נושא בנטל להוכיח את התקיימותם של מספר תנאים מוקדמים: עליו להראות
27 שהמכשיר ששימש להקלטה פעל כהלכה והיה עשוי לקלוט או להקליט כשורה דברים
28 שנאמרו; שהאדם שטיפל בהקלטה ידע את מלאכתו; שההקלטה מהימנה ונכונה; שלא
29 נעשו באמצעי המתעד שינויים בדרך של השמטה או הוספה; שניתן לזהות את הדוברים
30 שתועדו; שהדברים שתועדו נאמרו מרצונו הטוב של הדובר ללא כפיה ופיתוי; ושההאזנה
31 לא בוצעה בניגוד להוראותיו של חוק האזנת סתר [ע"פ 869/81 שניר נ' מדינת ישראל, פ"ד
32 לח(4) 169 (1984)]. חלק הארי של התנאים הללו לא הוכח בענייננו. לא הוכח דבר וחצי דבר
33 על-אודות כשירותו הטכנית של הציוד ששימש בהקלטה. ספק רב אם ההקלטה נעשתה על-

בית משפט השלום בחדרה

17 אוקטובר 2013

ת"א 06-1641 רינה דוקטור נ' כרם אמפורה בע"מ ואח'

בפני: כב' השופטת קרן אניספלד

- 1 ידי יושע באופן מלא ורציף, כפי שביקש לטעון. הדבר אינו מתיישב עם סימני שאלה לא
- 2 מעטים שעולים מעדותו בחקירה נגדית. לא הוכח כי ההקלטה לא טופלה בידי מאן שהוא
- 3 מרגע סיום ההקלטה ועד שהקלטת נמסרה בידי התובעת לצד שלישי לשם הכנת תמליל על-
- 4 פיה. די בכך כדי לפסול את והתמלילים ואת הדיסק כראיה ואין צורך להידרש לשאלה אם
- 5 פעל יושע מתוך פיתוי של הדובר, אם לאו.
- 6
- 7 (ד) בסופו של יום ויתרה התובעת על הבאתה לעדות של גב' רילוב מטעמים שבמצבה
- 8 הבריאותי; ויתור זה אינו יוצר, בשל נסיבותיו, חזקה ראיתית לחובת התובעת אך הוא
- 9 מוביל לכך שלא בא אישור מפיה של גב' רילוב לתוכן הדברים שייחס לה יושע בעדותו. בה
- 10 בעת מנועה התובעת מלטעון, כפי שביקשה לעשות בסיכומיה, כי לפני בית-המשפט הונחה
- 11 בעניין זה עדות של אורנה רילוב [סעי' 133 לסיכומי התובעת]; אין בטענה כל ממש. נובע מכך
- 12 שתוכן הדברים שאת אמירתם יחס יושע לגב' רילוב נותר בגדר טענה שלא הוכחה. עדותו
- 13 של יושע שלא זכתה לאמון אינה עשויה להוכיחה; כך גם התמלילים והדיסק שנפסלו
- 14 מלשמש ראיה קבילה. בהיעדר עדות ישירה של גב' רילוב בעניין זה אין מקום לקבוע כי
- 15 אמירת הדברים שיוחסו לה הוכחה. אף אין בנמצא ראיה מהימנה על כך שמה שטען יושע
- 16 שנאמר לו על-ידי מדריכת הסיורים – אכן נאמר. כאמור, עדותו נטולת כל משקל ומשמעות.
- 17
- 18 (ה) אינני מקבלת את עדות התובעת – עדות שנשמעה לראשונה בחקירתה הנגדית ולא
- 19 נזכרה בתצהירה, כאילו בחנות שבמבנה היקב נאמר לה, במענה לשאלה ששאלה על כך, כי
- 20 האדריכל האיטלקי הוא שתכנן את מבנה היקב [עמ' 32 ש' 9-8]. ראשית, לטענה כזו אין זכר
- 21 בעדותה הראשית של התובעת אף שזו ניתנה זמן רב קודם למועד בו עמדה לחקירה נגדית;
- 22 חזקה שבעת מתן התצהיר היה זיכרונה מלא וטוב יותר בהשוואה למועד בו עמדה לחקירה
- 23 על תוכנו. לא-א-12, בתצהירה הסתבכה התובעת בדברים שעולים כדי עדות מובהקת מפי
- 24 השמועה והתיימרה להעיד על תוכנם של דברים שנאמרו לאחר זולתה, יושע, בסיור שקיים
- 25 ביקב – סיור שהתובעת לא השתתפה בו [סעי' 37, 50(ד), 61 ל-4]. חזקה על התובעת כי לו
- 26 ידעה על כך דבר-מה מידיעה אישית הייתה ממירה את ידיעתו של אחר בידיעתה שלה ולא
- 27 הייתה נזקקת להפניה לעדות יושע. הימנעותה מלעשות כן היא ראיה נוספת לכך שעדותה
- 28 בעניין זה בחקירה הנגדית אינה אלא גרסה שנוגדת יש מאין מעל דוכן העדים. ביטוי לכך
- 29 ניכר גם בחסרונם של פרטים מתבקשים באשר למועדים בהם שמעה התובעת את הדברים
- 30 ובאשר לזהות אומרים [עמ' 32 ש' 16-19]. אני דוחה גרסה זו כלא אמינה.
- 31
- 32 נקבע שעדותה הראשית של התובעת על-אודות דברים שנאמרו לעד מטעמה, יושע, תהיה
- 33 קבילה לא כשהיא לעצמה אלא בשים לב למה שייקבע לגבי עדות יושע באותו עניין; בכל

בית משפט השלום בחדרה

17 אוקטובר 2013

ת"א 06-1641 רינה דוקטור נ' כרם אמפורה בע"מ ואח'

בפני: כב' השופטת קרן אניספלד

1 הקשור לתובעת מדובר בעדות מובהקת מפי השמועה שהנתבעים התנגדו לקבילותה, ואין
2 די בה כדי לשמש ראיה לנכונות תוכנם של דברים שלגורסת יושע נאמרו לו אך לא נאמרו
3 לתובעת (ר' החלטה מיום 13.9.2010 בעמ' 21 לפרוטוקול). משנפסלה לעיל עדותו של יושע
4 בכל הקשור לשיחות עם מדריכת הסיוורים ועם גב' רילוב אף עדותה של התובעת בעניין זה
5 היא כאין וכאפס. היא אינה מבססת ממצא לטובת התובעת בכל הקשור לתוכנם של דברים
6 הנאמרים אגב סיורים הנערכים ביקב או באשר לתוכן ידיעתה של גב' רילוב.
7

8 (ו) נמצא שהתובעת לא הראתה כי הנתבעים או מי מטעמם יחס את תכנון מבנה היקב
9 לאדריכל האיטלקי לבדו ובה בשעה נמנע מאזכור חלקה של התובעת במלאכת התכנון או
10 הכחיש את תרומתה לתכנון. בעדויותיהם של ביאר ושצברג לא היה כדי לשנות את התמונה
11 ולסייע בביסוס טענותיה של התובעת.
12

13 שצברג הטעים כי הסיורים ביקב הם סיורים במתקני יצור היין; הם כרוכים במתן הסבר
14 על תהליכי הייצור ואינם כוללים הדרכה באשר למבנה היקב ומתכנניו. שצברג לא הנחה
15 מדריכים להשיב על שאלות בקשר למבנה היקב או לזהות המתכנן; ככל שמדריך ספציפי
16 השיב על שאלה שנשאל בנושא הרי שעשה כן על דעת עצמו (סעי' 28 ל-11/1). שצברג שלל
17 טענה כי הוא עצמו שימש אי-פעם כמדריך סיורים ביקב – אף שאישר שהיה מוסמך לכך,
18 כפי שציין גם ביאר בתשובתו לשאלון שהופנה אליו על-ידי התובעת. כאשר הגיעו מדי פעם
19 אורחים מקצועיים שקשורים לנושאים של יין ערך להם שצברג סיור ביקב אך לא שימש
20 בעצמו כמדריך בסיורים הנערכים בו [עמ' 94 ש' 25 - עמ' 95 ש' 7]. שצברג שלל כל קשר בינו
21 לבין התכנים שייחס יושע בעדותו למדריכה שנלוותה לביקורו באתר, בכל הקשור לתובעת
22 [עמ' 111 ש' 15-16]. ביאר הוסיף והדגיש כי אמפורה אינה עורכת סיורי אדריכלות ביקב
23 ואינה מבינה בכך דבר [סעי' 36-39 ל-12/2].
24

5. חבות מכוח פניה טרם הגשת תביעה?

25
26
27 טענה נוספת שהעלתה התובעת הייתה כי הנתבעים חבים כלפיה בשל כך שגם לאחר שפנתה
28 אליהם טרם הגשת התביעה והלינה על הפגיעה בזכויותיה לא תיקנו את ההפרה ובכך נתנו
29 אשרור והרשאה לפגיעה בזכויות התובעת [סעי' 100-102 לסיכומי התובעת]. אין בידי לקבל
30 טענה זו; כמה וכמה טעמים לכך.
31

32 (א) פניות התובעת אל הנתבעים – תחילה לאמפורה, בהמשך לביאר ולאחר מכן לביאר
33 ולשצברג [נספחים 16-18 ל-4/ת], הלינו על הפרסומים שנדונו לעיל בכתבה במעריב ובספר

בית משפט השלום בחדרה

17 אוקטובר 2013

ת"א 06-1641 רינה דוקטור נ' כרם אמפורה בע"מ ואח'

בפני: כב' השופטת קרן אניספלד

- 1 היקבים. בתוך כך טענה התובעת שאת תכנון מבנה היקב יש לייחס לה בלבד, ולא לאדריכל
- 2 האיטלקי. עוד טענה כי לא היה כל צוות שעסק בתכנון אלא התובעת לבדה היא שסיפקה
- 3 תכנון אדריכלי ליקב – תכנון שבוצע בפועל באופן שאינו מזכיר את התכנון של האדריכל
- 4 האיטלקי. לעיל קבעתי, לאחר דיון בטענות הצדדים ובראיות שהובאו, כי לא נפל פגם או
- 5 חסר בפרסומים שבעטים שוגרו פניותיה הללו של התובעת אל הנתבעים. עוד קבעתי כי את
- 6 טענות התובעת להיותה מתכננת ואדריכלית בלעדית שלמבנה היקב וכי מלאכתה אינה כל
- 7 זכר לתכנון האיטלקי יש לדחותהן מצד העובדות והן מצד הדין, נוכח כשירותה המקצועית
- 8 של התובעת שכלל אינה מורשית לבצע עבודת תכנון מסוג זה.
- 9
- 10 במצב דברים זה לא הוכחו כלל ועיקר כל אותן זכויות נטענות שבשמן פנתה התובעת אל
- 11 הנתבעים; הימנעות הנתבעים ממעשה בעקבות פניות אלה אינה עשויה להוות 'אשרור' או
- 12 'הרשאה' לפגיעה בזכות של התובעת שאינה קיימת.
- 13
- 14 (ב) בכל הקשור לתכנון מבנה היקב – להבדיל מהיקב עצמו (winery בלעז) שלגביו נסמך
- 15 התכנון הסופי באורח מהותי על התכנון האיטלקי, הייתה המציאות לאשורה מורכבת מכפי
- 16 שביקשה התובעת לצייר. בניגוד לטענתה, לא תוכנן המבנה על-ידה בלבד. אף נמצא כי היא
- 17 עצמה הייתה מנועה מלספק תכנון אדריכלי למבנה היקב בהתחשב בהוראות הדין ובהיותה
- 18 מי שאיננה אדריכלית מורשית. יש בכך כדי להשליך במישורין על טענת התובעת כי זכות
- 19 היוצרים שלה נפגעה; היא אינה עשויה לטעון לזכות יוצרים, בין חומרית ובין מוסרית,
- 20 בדבר-מה שהדין אינו מתיר לה ליצור.
- 21
- 22 מן הראיות שהובאו עלה כי התכנון והעיצוב הסופיים של מבנה היקב היה כרוך במלאכה
- 23 של שלושה – האדריכל האיטלקי, מייזל בכשירותו כמהנדס מקומי והתובעת בכשירותה
- 24 כמעצבת שאינה אדריכלית מורשית. מורכבות נוספת נבעה מכך שבפרויקט תכנון מבנה
- 25 היקב והקמתו עסקו לא רק אנשי המקצוע ולא רק אמפורה אלא גם חברת מקורה ורילוב
- 26 שפעל מטעמה. בעוד שהנתבעים עמדו בקשר עם האדריכל האיטלקי, הזמינו וקיבלו ממנו
- 27 תכניות ופעלו אל-מולו לשם הגדרת צרכיה של אמפורה בכל הקשור לתכנון היקב ומכלולי
- 28 יצור היין שבו הרי שעם התובעת לא התקשרה אמפורה אלא חברת מקורה באמצעות בני-
- 29 הזוג רילוב. רילוב הוא שהיה דומיננטי בכל הקשור לעבודה אל-מול התובעת ולהקמת מבנה
- 30 היקב, ולא הנתבעים שבשלב זה מילאו תפקיד משני שביטוייו בשמירה על כך שתכנונו של
- 31 האדריכל האיטלקי ליקב עצמו ישמר. התקיימה אפוא מורכבות שהיא מעבר לדיכוטומיה
- 32 הפשוטה והחד-מימדית שאותה ביקשה התובעת לצייר בכתבי-הטענות וכך גם בתצהירה,

בית משפט השלום בחדרה

17 אוקטובר 2013

ת"א 1641-06/13 רינה דוקטור נ' כרם אמפורה בע"מ ואח'

בפני: כב' השופטת קרן אניספלד

1 כשהיא מפנה את מלוא טענותיה נגד הנתבעים לבדם ובה בשעה נמנעת מלצרף את חברת
2 מקורה ואת רילוב כצד להליך.
3
4 (ג) מן הראיות שהובאו עלה כי מי שנגדו צריך היה להפנות אצבע מאשימה בכל הקשור
5 לפגיעה הנתענת בזכויות התובעת הם חברת מקורה ונציגיה (אף שכפי שהובהר לעיל ויובהר
6 להלן, לא הוכחו לא 'זכות' ולא 'פגיעה'). אף-על-פי-כן, וחרף תיקון התביעה כשנתיים לאחר
7 יום הגשתה, לא הוספו אליה חברת מקורה ונציגיה כנתבעים נוספים. יש בכך כדי לקעקע
8 את רצונה של התובעת להישמע בטענה כי "[...] **העובדה שמבחינה פורמלית חברה אחרת –**
9 **חברת מקורה – התקשרה עימי לא יכולה למלט את הנתבעים מאחריות בהפרת הזכויות שלי**
10 **בעיצוב היקב ובהתעשרות על חשבוני**" [סעי' 44 ל-4/ת]. זאת ועוד, חברת מקורה – מכוח
11 היותה בעלת הקרקע שבה הוקם המבנה ובעלת מבנה היקב עצמו – הייתה מועמדת טבעית
12 לידע את הנתבעים על-אודות חלקה ותפקידה של התובעת בפרויקט. קבעתי כי תהליך כזה
13 של ידוע לא התקיים, ואין לראות בהיותו של רילוב חבר בדירקטוריון אמפורה בסיס
14 לייחוס ידיעה כזו לאמפורה או לבעלי-תפקיד בה. בכובעו הכפול של רילוב ודאי שהיה עליו
15 להביא לידיעת אמפורה באופן ברור ומפורש את מטרת התקשרותה של חברת מקורה עם
16 התובעת ואת טיבו וגדרו של התפקיד שיועד לתובעת בהוצאת התכנון האיטלקי מן הכוח
17 אל הפועל. בעדותו של רילוב, שנשמעה מטעם התובעת, לא הונח בסיס לפעולה של רילוב
18 בדרך זו, באופן שמונע יחוס ידיעה למי מהנתבעים במתווה של ידיעה קונסטרוקטיבית.
19
20 חיזוק לאמור ניתן למצוא בכך שאת פנייתה לביאר מיום 28.11.2004 שיגרה התובעת גם אל
21 רילוב [נספח 17 ל-4/ת; כך נעשה גם בפניה קודמת, ר' נספח 16 ל-4/ת]. נוכח המורכבות
22 שתוארה לעיל ניתן היה לצפות שחלף הטחת האשמות בנתבעים תפנה התובעת לרילוב,
23 תבקשו להעמיד את הנתבעים על כך שגם לה יד ורגל בעיצוב הסופי של מבנה היקב
24 ובאמצעותו תעביר לנתבעים את בקשתה כי שמה יוזכר בהקשר זה. פניה כזו הייתה
25 מתבקשת בשים לב לכך שחברת מקורה ולא אמפורה הייתה בעלת דברה של התובעת
26 בהסכם התכנון, בכך שחברת מקורה היא בעלת מבנה היקב אשר הוקם במקרקעי מקורה
27 ובכך שרילוב הוא שניצח על מלאכת הקמתו של מבנה היקב ואילו לאמפורה נשמר בהקשר
28 זה תפקיד שולי וממוקד שנתחם להקפדה על שמירת התכנון האיטלקי וקיום הוראותיו של
29 האדריכל האיטלקי בכל הקשור ליקב, קרי לאתר יצור היין. הימנעותה של התובעת מכך,
30 ובחירתה להפנות את טענותיה אך ורק נגד הנתבעים, תמוהה עד מאוד. לא בא מפי התובעת
31 הסבר שיבאר את התנהלותה זו, לא כל שכן הסבר מניח את הדעת. בנסיבות העניין מדובר
32 בדבר-מה מהותי שנוקף לחובת התובעת ואשר מעמיד את טענותיה באור הנכון. הימנעות
33 הנתבעים מעשית מעשה בעקבות פניה של התובעת אליהם בטלה בששים נוכח מחדלה של

בית משפט השלום בחדרה

17 אוקטובר 2013

ת"א 06-1641 רינה דוקטור נ' כרם אמפורה בע"מ ואח'

בפני: כב' השופטת קרן אניספלד

1 התובעת להפנות את שלל טענותיה אל חברת מקורה ואל רילוב. נוכח הדברים הללו יש
2 מידה רבה של עזות מצח בטרונייתיה של התובעת על כך שהנתבעים נמנעו מהעברת פניותיה
3 הללו אל חברת מקורה ורילוב [עמ' 141 ש' 2-4].
4

5 (ד) עדותו של ביאר עולה בקנה אחד עם מסקנה זו. הלה הטעים כי פניות התובעת אל
6 אמפורה טרם הגשת התביעה נראו בעיניו תמוהות ולא ברורות. בירור שנערך אחרי קבלת
7 הפניות העלה שהתובעת כלל איננה אדריכלית רשומה ועל כן לא הייתה יכולה לעסוק בתכנון
8 היקב; על התכניות שנלוו לבקשה להיתר חתם מייזל במעמד של עורך ראשי, ולא התובעת;
9 אמפורה לא התקשרה עם התובעת בהסכם התכנון; היה נהיר וברור לאמפורה כי גרסו
10 שנשכר על-ידה הוא שתכנן את מכלולי יצור היין בעוד שהתובעת לא הבינה דבר בנושא [סעי'
11 47 ו-53 ל-12]. על רקע זה לא הייתה לאמפורה ידיעה ממשית על-אודות זהותו של בעל
12 זכות היוצרים בתכנון מבנה היקב ולא ניתן היה להיעתר לדרישת התובעת כי אמפורה
13 תפרסם את שמה כמי שהיא לבדה תכננה ארכיטקטונית את המבנה [סעי' 48-49, 53-54 ב-
14 12]. הוסיף ביאר והדגיש: "מעבר לכך, בנסיבות בהן היה ברור כי לכל הפחות, שני אנשים,
15 שאינם התובעת, היו מעורבים בתכנון היקב, פנייתיה של התובעת נראתה לנו לא במקומה ולא
16 יכולנו להיענות לדרישותיה, בין היתר, מתוך חשש לפגיעה בזכויות צדדים אחרים ו/או חשש
17 להטעיית הציבור. ולכך בוודאי שלא רצינו לתת ידנו" [שם, בסעי' 50]. עוד הצהיר: "אני לא
18 ידעתי שהתובעת אינה אדריכלית, כי חברת מקורה התקשרה בהסכם עם מי שאיננה אדריכלית,
19 וכי לטענת התובעת, הינה בעלת זכויות כלשהן במבנה, עד שהחלו הצדדים לנהל את ההליכים
20 המשפטיים" [סעי' 10 ב-13].
21

22 על עיקרי הדברים הללו חזר ביאר גם בעדותו לפני; לדבריו לא ראה מקום להשיב על פניות
23 התובעת מאחר ונראו לו הזויות ולא ברורות: "מישהו תובע אותנו לא הבנו למה. כי אנחנו לא
24 מנסים לקפח זכויות של מישהו. פשוט לא הבנו מה רוצים מאיתנו. כמו שהארכיטקט האיטלקי
25 אני לא מפרסם אותו, וכמו שאני לא מפרסם מי בנה את הבית שלי, אני לא מפרסם את זה" [עמ'
26 142 ש' 3-8, 11].
27

28 נוכח הדברים הללו אין בפניות התובעת אל הנתבעים טרם הגשת התביעה, אף לא בכך
29 שהנתבעים נמנעו מעשיית מעשה על-יסודן, כדי להקים חבות של הנתבעים כלפי התובעת.
30

31 ח. פרסום התובעת, זכויות יוצרים ויתר עילות התביעה
32

בית משפט השלום בחדרה

17 אוקטובר 2013

ת"א 06-1641-1641 רינה דוקטור נ' כרם אמפורה בע"מ ואח'

בפני: כב' השופטת קרן אניספלד

1. פרסום התובעת

- 1
- 2
- 3 (א) הנתבעים לא מנעו מהתובעת לפרסם עצמה כמי שנטלה חלק בתכנון האדריכלי של
- 4 מבנה היקב. הלכה למעשה מציגה התובעת את עצמה באתר האינטרנט שלה כאדריכלית
- 5 ומתכננת מבנה היקב [סעי' 7 ו-39 ל-11]. הנתבעים לא מנעו מהתובעת לפרסם עצמה באופן
- 6 זה אף שהוכח כי הצגה זו של הדברים חוטאת לאמת ואינה מדויקת; היא מתעלמת מכך
- 7 שתכנון התובעת נעשה על-גבי התכנון האיטלקי ואינו עשוי להיחשב תכנון עצמאי ומקורי
- 8 שהוכן על-ידה יש מאין. בנוסף, היא מתעלמת מכשירותה המקצועית של התובעת שאיננה
- 9 אדריכלית רשומה ולפי דין לא הייתה רשאית לעסוק בתכנון מבנה היקב, לגבי הוכח שהוא
- 10 איננו מבנה פשוט על-פי הגדרתן של התקנות הרלוונטיות.
- 11
- 12 התובעת אישרה שכללה את מבנה היקב בין עבודותיה אשר מוצגות באתר האינטרנט שלה
- 13 [3/ ונספח ה' ל-12]; עוד אישרה שתצלומים של מבנה היקב מופיעים באתר [עמ' 32 ש' 29-30].
- 14 התובעת הצהירה כי היא מציגה והציגה את מבנה היקב לאורחיה מהארץ ומחו"ל
- 15 כאחד מהישגיה [סעי' 14 ל-4].
- 16
- 17 (ב) חברת מקורה, מי ששכרה את שירותיה של התובעת בהסכם התכנון, לא מצאה לנכון
- 18 לפרסם את התובעת באיזה שהוא אופן כמתכננת מבנה היקב או כאדריכלית מבנה היקב.
- 19 נודעת לכך חשיבות מיוחדת נוכח העובדה שרילוב, נציג חברת מקורה, הוא שפיקח וניצח
- 20 בפועל על מלאכת התכנון של מבנה היקב ועל הקמתו החל מן המועד בו נכרת הסכם התכנון
- 21 עם התובעת – בעוד שחלקם של הנתבעים בתהליך האמור היה שולי והתמקד בהתאמת
- 22 התכנון והביצוע של היקב עצמו, מכלול יצור היין, לתכנון האיטלקי ולדרישות של האדריכל
- 23 האיטלקי. עצם העובדה, עליה עמדתי בהרחבה לעיל, כי התובעת לא הפנתה את טענותיה
- 24 אל חברת מקורה ואל רילוב מחלישה מאוד את טענתה כי היה על אמפורה או מי מטעמה
- 25 לעשות מעשה ולפרסם אותה כאדריכלית מבנה היקב. התובעת לא הראתה מדוע, במכלול
- 26 הנסיבות וביתר שאת נוכח מעמדה של אמפורה במבנה כבת-רשות מטעם חברת מקורה,
- 27 חלה על אמפורה חובה לפרסם את התובעת שעה שחובה כזו לא חלה על בעלת המבנה ומי
- 28 שהתקשרה עם התובעת בהסכם התכנון – הלא היא חברת מקורה [ר' עדות ביאר, סעי' 35 ו- 57 ל-12].
- 29
- 30
- 31 חברת מקורה היא שהתקשרה בהסכמים עם התובעת ועם מייזל – הסכמים שהנתבעים לא
- 32 היו צד להם וכלל לא הוכח שתוכנם הובא לידיעתם. לא הונחה תשתית עובדתית ומשפטית
- 33 שתבאר מדוע היה על הנתבעים לקבל את גרסת התובעת על-אודות זכותה הבלעדית בתכנון

בית משפט השלום בחדרה

17 אוקטובר 2013

ת"א 06-1641 רינה דוקטור נ' כרם אמפורה בע"מ ואח'

בפני: כב' השופטת קרן אניספלד

1 מבנה היקב ולפרסמה באופן זה – במציאות הרב-מימדית של תכנון מבנה היקב במעורבות
2 מספר גורמים ובאחריות חברת מקורה. הדברים יפים מקל וחומר בהתחשב בכך שהתובעת
3 דרשה מהנתבעים לפרסמה באופן שהיה בו כדי לנכס לה לבדה את מלאכת התכנון והעיצוב
4 של מבנה היקב מהחל עד כלה, באופן שאיננו עולה בקנה אחד עם המציאות העובדתית
5 לאשורה ואף חוטא לכשירות המקצועית של התובעת ולמגבלות הנובעות ממנה. דרישותיה
6 של התובעת הועלו בהתעלם מכך שעל התכניות שעליהן נסמכו טענותיה חתם אחר, הלא
7 הוא מייזל, במעמד עורך ראשי, באופן שיצר מצג כי בניגוד לנטען התובעת איננה מתכננת
8 המבנה [סע' 8 ל-11].

9
10 נוכח כל האמור לעיל ברי כי דווקא פרסום התובעת כמתכננת מבנה היקב, אדריכלית מבנה
11 היקב ומעצבת בלעדית שלו על-ידי אמפורה – היה בו כדי להטעות את הציבור, להעלים את
12 חלקם של האדריכל האיטלקי ומייזל בעבודת התכנון ולהציג את התובעת כמי שביצעה
13 עבודת תכנון שהיא חסרה את הכשירות המקצועית לעסוק בה.

14
15 (ג) בסופו של יום לא הצביעה התובעת על מקור חוקי שבנסיבות העובדתיות שהוכחו
16 היה בו כדי להשית על הנתבעים או מי מהם חובת פרסום אקטיבית באשר לחלקה שלה
17 בתכנון מבנה היקב. ויודגש: התובעת לא ביקשה לעצמה 'קרדיט' שיהלום את תרומתה
18 לתכנון ולעיצוב הסופיים של המבנה כפי שהייתה לאשורה; תחת זאת רצתה לנכס לעצמה
19 את מלוא מלאכת התכנון והעיצוב כמתכננת, אדריכלית ומעצבת בלעדית תוך שהיא כופרת
20 בחלקו ותרומתו של האדריכל האיטלקי לתוצר הסופי. מדובר בדרישה שנגועה במידה רבה
21 של חוסר תום-לב. ראשית, התובעת ביקשה לקשור לעצמה כתרים שהיא אינה זכאית להם,
22 הן מן ההיבט של תרומתה הממשית לתוצר הסופי שביטוי במבנה היקב והן נוכח כשירותה
23 המקצועית הממשית. שנית, התובעת ביקשה לכופף את הנתבעים להניח על ראשה את אותם
24 כתרים שביקשה לעצמה ללא זכות בדין. אין לדרישות הללו כל יסוד.

25
26 (ד) טענת התובעת כי נגרם לה נזק ארוך טווח שביטוי בפגיעה ברווחיה, בין בהווה ובין
27 לעתיד לבוא, לא הוכחה כלל [סע' 144 לסיכומי התובעת]. לא הובאה ראשית ראיה על-
28 אודות רווחי התובעת בעבר ובהווה. לא הוכח שעבודת תכנון כלשהי נמנעה מהתובעת בשל
29 כך שבאתר האינטרנט שלה היא פרסמה את עצמה כמתכננת מבנה היקב אך לא ניתן לכך
30 ביטוי בפרסומים אחרים. לא הוכח שהנתבעים או מי מהם חיבלו במאמצי התובעת להציג
31 את עצמה כמתכננת מבנה היקב באיזה שהוא אופן, בארץ או מחוצה לה. לא הוכח כי אבד
32 לתובעת ולו גם לקוח אחד, בין בהקשר של תכנון יקב ובין בהקשר אחר כלשהו. ודאי שלא
33 הונחה תשתית ראיתית מינימלית שתזכה את התובעת בפיצוי בסך 200,000 ₪ בסעיף זה

בית משפט השלום בחדרה

17 אוקטובר 2013

ת"א 06-1641 רינה דוקטור נ' כרם אמפורה בע"מ ואח'

בפני: כב' השופטת קרן אניספלד

1 [סעי' 149 לסיכומי התובעת]. כדי להרים את הנטל היה על התובעת להראות כי נדרש למאן
2 דהוא שירות של תכנון יקב ומבנה יקב בתקופה הרלוונטית, לאחר שהוקם המבנה דנן, כי
3 התובעת הייתה בעלת כשירות לקבל את העבודה הן מבחינת ידע וניסיון והן מבחינת הדין,
4 וכי העבודה לא נמסרה לה מסיבה אחת ויחידה – כי בפרסומים שנדונו לעיל לא נזכר שמה
5 כמתכננת ואדריכלית המבנה. טענה כזו היה על התובעת להוכיח בהזמנת מזמיני עבודה
6 רלוונטיים לעדות אך היא נמנעה מכך. הנטל לא הורם ולו גם לכאורה.
7
8 לא למותר להזכיר כי בתכנון היקב עצמו היה חלקה של התובעת דל; היא חסרה את הידע
9 והניסיון הדרושים לשם תכנונו, הסתמכה באורח מהותי ובהיקף ניכר על התכנון שהגיש
10 האדריכל האיטלקי, הייתה תלויה בהנחיותיו ובהוראותיו עד כדי כך שנדרשה לנסיעה אל
11 גרסו לאיטליה, וספק אם תרומתה העיצובית למבנה היקב הייתה עושה אותה מועמדת
12 רצינית לקבלת עבודה של תכנון יקב לעתיד לבוא. התובעת, שעליה הנטל להוכיח תביעתה
13 מהחל ועד כלה, לא הרימה את הנטל ולא השכילה ליצור הלימה בין טענותיה ועילותיה –
14 שהתעלמו באורח שיטתי מחלקה ותרומתה הממשית לתוצר הסופי, כמו גם מכשירותה
15 המקצועית הרלוונטית, לבין תמונת המציאות שהצטיירה מתוך הראיות.
16

2. זכות יוצרים – הזכות החומרית והזכות המוסרית

17
18
19 (א) בכתב-התביעה, זה המקורי וזה המתוקן, נמנו שלל עילות שעליהן הושתת ההליך –
20 ביניהן הפרת זכויות יוצרים, עילות חוזיות, עילות נזיקיות ועילה מדיני עשיית עושר ולא
21 במשפט. במהלך הברור, וככל שהלכה ונפרשה המסכת העובדתית, התכנסה עילת התביעה
22 לטענה על-אודות הפרתם של הנתבעים את זכותה המוסרית של התובעת בעיצוב המבנה –
23 זאת לצד עילות שנשמכו באורח ספציפי על הפרסומים שנדונו בחלק ז'לעיל. ביטוי לכך ניתן
24 גם בסיכומי התובעת; בפתחם הובהר כי לשיטתה הפרו הנתבעים את זכותה המוסרית
25 כיוצרת – קרי, כי יצירתה, עיצוב מבנה היקב, תשא את שמה ותפורסם ברבים כמי שעיצבה
26 יקב אמפורה, תוך ניסיון נפסד ליחס לאדריכל האיטלקי את זכות היוצרים של התובעת
27 בעיצוב ובתכנון המבנה [ר' גם סעי' 5] לסיכומים, בו גלומה הודאה כי זכותה המוסרית של
28 התובעת כיוצרת היא שמצויה במוקד המחלוקת.
29

30 (ב) מלכתחילה טענה התובעת כי זכות היוצרים החומרית שלה הופרה בידי הנתבעים.
31 מדובר בטענה משוללת יסוד שאף אחד מנדבכיה לא הוכח. כבר נאמר לעיל כי התובעת כלל
32 לא הראתה כי זכות היוצרים החומרית בתוצר שהופק על-ידה בתהליך התכנון נותר בידיה;
33 הוראות הדין מוליכות למסקנה כי זכות היוצרים – ככל שיימצא שהיא קיימת ביחס לתוצר

בית משפט השלום בחדרה

17 אוקטובר 2013

ת"א 06-1641-13 רינה דוקטור נ' כרם אמפורה בע"מ ואח'

בפני: כב' השופטת קרן אניספלד

- 1 כזה – הוקנתה דווקא לחברת מקורה. זאת ועוד, התובעת לא ביארה מהי 'היצירה' שביחס
- 2 אליה היא בעלת זכות יוצרים, שמא מדובר בתכניות שהוגשו למוסדות התכנון לשם מתן
- 3 היתר בניה למבנה היקב, שמא מדובר במבנה היקב או בדבר-מה אחר. מכל מקום, הוכח כי
- 4 תכנון התובעת אינו תכנון מקורי שנוצר על-ידה יש מאין אלא תכנון שנשמך במידה רבה על
- 5 התכנון האיטלקי שקדם לו, וכי תרומתה העיצובית של התובעת נעשתה על-גבי התכנון
- 6 האיטלקי. על כן גם את התכנון הסופי שעל-פיו הוקם מבנה היקב וגם את המבנה עצמו לא
- 7 ניתן לזקוף לתובעת לבדה והם אינם עשויים להיחשב יצירה של התובעת.
- 8
- 9 התובעת לא הצביעה על פעולה כלשהי של הנתבעים שהיה בה כדי להפר את זכות היוצרים
- 10 החומרית, לו הוכחו שאר התנאים שעליהם מושתתת תביעה בעילה כזו. לא הונחה תשתית
- 11 עובדתית ומשפטית שתבאר מדוע זכאית התובעת לפיצוי ללא הוכחת נזק בסך 100,000 ₪
- 12 בגין הפרת זכות היוצרים החומרית, אגב הפניה למה שהוגדר **"לפחות 5 שרטוטים שונים של**
- 13 **התובעת"** [סעי' 158(א) לסיכומי התובעת]. אין בראיות שהובאו ביטוי לכך שהנתבעים או מי
- 14 מהם עשו שימוש, לא כל שכן שימוש מפר, בשרטוטי התובעת. אני דוחה אפוא את התביעה
- 15 בחלק זה שלה.
- 16
- 17 עוד יצוין כי טענת התובעת לכך שהפרסומים שנדונו לעיל (הכתבה במעריב, הפרסום בספר
- 18 היקבים והפרסום באתר אמפורה) הפרו את זכות היוצרים החומרית שלה בשרטוטים, ולא
- 19 רק את הזכות המוסרית, הועלתה על דרך הסתם [סעי' 94, 96 ו-104-106 לסיכומי התובעת].
- 20 משנקבע כי לא נפל בפרסומים הללו דופי או חסר אין בהם כדי להקנות לתובעת עילה מדיני
- 21 זכויות יוצרים. הדברים אמורים לא רק בזכות החומרית אלא גם ביחס לזכות המוסרית
- 22 שתידון להלן.
- 23
- 24 (ג) התביעה הוגשה בשנת 2006; עילותיה מכוונות לפעולות מפרות נטענות שנעשו על-ידי
- 25 הנתבעים קודם ליום הגשתה. על התביעה שעניינה בהפרת הזכות המוסרית חל אפוא הדין
- 26 הקודם שביטויו בחוק זכות יוצרים, 1911 (כונה לעילה **חוק הישן**) ובפקודת זכות יוצרים
- 27 (להלן **הפקודה**) – ולא חוק זכות יוצרים החדש שהתקבל בשנת 2007 (כונה לעילה **חוק**
- 28 **החדש**). כך עולה במפורש מסעיף 78 בחוק החדש: סעיף 78(א) קובע כי החוק החדש יחול
- 29 גם לגבי יצירה שנוצרה לפני יום תחילתו (כהגדרתו בסעיף 77 לחוק החדש), אך זאת בכפוף
- 30 להוראות סעיפים-קטנים (ב) עד (י). סעיף 78(ג) מורה כך: **"על פעולה ביצירה שנעשתה לפני**
- 31 **יום התחילה לא יחולו הוראות פרק ח' לעניין הפרה של זכות יוצרים או זכות מוסרית ולעניין**
- 32 **תרופות, וימשיכו לחול לגביה, לעניינים אלה, הוראות הדין הקודם; ואולם, פעולה כאמור**

בית משפט השלום בחדרה

17 אוקטובר 2013

ת"א 06-1641-13 רינה דוקטור נ' כרם אמפורה בע"מ ואח'

בפני: כב' השופטת קרן אניספלד

שאינה מהווה הפרה של זכות יוצרים או זכות מוסרית לפי הוראות חוק זה, לא תהיה לגביה זכות תביעה לפי הוראות הדין הקודם".

בסעיף 4(א)(1) לפקודה נקבע כי "מחבר זכאי ששמו ייקרא על יצירתו בהיקף ובמידה המקובלים". הוראה דומה מצויה בסעיף 46(1) בחוק החדש: זכות מוסרית ביחס ליצירה היא זכות היוצר "כי שמו ייקרא על יצירתו בהיקף ובמידה הראויים בנסיבות העניין" [להבדל בין שני המבחנים ר' טוני גרינמן "הזכות המוסרית – מ-Moral Droit ל-Moral Rights" יוצרים זכויות – קריאות בחוק זכות יוצרים 439, 456-459 (מיכאל בירנהק וגיא פסח עורכים, 2009)]. כאז, כן היום, זכותו של יוצר כי יצירתו תיוחס לו אינה זכות מוחלטת. על-פי הדין הקודם שחל בענייננו פורשה הדרישה הגלומה בפקודה כמכוונת לכך שהייחוס יהיה בהתאם לנוהג המקובל בקשר לסוג היצירה או השימוש שעומדים לדיון [שם, בעמ' 456 וההפניות בה"ש 105].

נובע מכך שהיה על התובעת להראות מהם ההיקף והמידה המקובלים שבהתחשב בהם יש לקרוא את תוצרי עבודתה על שמה כדי לצאת ידי חובתה של זכות הייחוס אשר נובעת מן הזכות המוסרית. התובעת לא הרימה את הנטל ולא הביאה כל עדות או ראיה באשר לאופן בו יש לקרוא מבנה על-שם מתכננו. זאת ועוד, משהוברר כי תרומתה של התובעת לתכנון הסופי של מבנה היקב אינה אדריכלית-תכנונית אלא עיצובית גרידא לא הראתה התובעת כי למעצב – בניגוד לאדריכל-מתכנן – יש זכות מוסרית בתכנון הסופי ואף לא הראתה מהם ההיקף והמידה המקובלים לאזכור שם המעצב, היה ונתונה לו זכות מוסרית בתוצר הסופי. גם בהקשר זה נותרו טענות התובעת סתמיות, כוללניות ולא מוכחות.

יתרה מכך, בעדותה לפני שמטה התובעת את הקרקע תחת רגלי תביעתה בסעיף זה שלה. היא אישרה בפה מלא כי לא מקובל לקרוא ליקב על שם האדריכל המתכנן; בלשונה: "[...] בדרך כלל כשמתכננים יקב לא מצינים את שם האדריכל" [עמ' 30 ש' 24-25]. הדברים יפים מקל וחומר בהתייחס לתובעת – שחלקה בתכנון הסופי של מבנה היקב שולי משל אדריכל, היא איננה בעלת מעמד של אדריכל-מתכנן ותרומתה – הן מצד העובדות והן מצד הדין – התמצתה בתוספת עיצובית לתוצר הסופי. עיון בזכות המוסרית ובזכות הייחוס שנגזרת ממנה עשוי להוביל למסקנה שדווקא התובעת היא שהפרה זכות מוסרית של האדריכל האיטלקי. ודוק: תכנון התובעת נעשה על-גבי התכנון האיטלקי. בהגשת תכניות התובעת לשם קבלת היתר בניה לא ניתן לכך ביטוי; התכניות נשאו רק את שמו של מיזל כעורך ראשי ואת שם התובעת כעורכת משנה. לכאורה היה עליהם לציין בתכנון גם את שמו של

בית משפט השלום בחדרה

17 אוקטובר 2013

ת"א 1641-06/13 רינה דוקטור נ' כרם אמפורה בע"מ ואח'

בפני: כב' השופטת קרן אניספלד

האדריכל גרסו שכן עבודתם לא נעשתה יש מאין אלא נסמכה על תכנון קודם שלו [גרינמן, עמ' 457-458, טקסט לצד ה"ש 116 ו-120 ההפניות שם]. מאחר שהטענה לא הועלתה על-ידי הנתבעים, ומאחר שהאדריכל האיטלקי נפקד מהליך זה, אין צורך להכריע בכך.

אני דוחה אפוא את התביעה לתשלום סך של 90,000 ₪ בגין הפרת הזכות המוסרית.

3. עילות אחרות

(א) בגין עילות אחרות נתבעו הסכומים שלהלן: 50,000 ₪ כפיצוי בגין העוולה של תיאור כוזב; 30,000 ₪ בגין גזל מוניטין; 30,000 ₪ בשל רשלנות; 30,000 ₪ בהפרת חובה חקוקה; 30,000 ₪ בגין עוולת תרמית; 30,000 ₪ בגין הטעיית הצרכן; 100,000 ₪ בגין עוולת גניבת עין; 100,000 ₪ מחמת עשיית עושר ולא במשפט; 140,000 ₪ בגין פרסום לשון הרע; ו- 73,000 ₪ בגין עוגמת נפש [סעי' 157-158 לסיכומי התובעת]. כל הסכומים כולם נתבעו לפי שיטת האומדן. אותם סכומים עצמם נמנו בכתב-התביעה המתוקן [סעי' 73] וכך גם בתצהיר התובעת [סעי' 76 ו-78 ל-4]. משמע, לשיטת התובעת עלה בידה להניח תשתית להוכחת כל טענותיה מאלף עד תו באופן שמזכה אותה במלוא הסכומים שנתבעו ובגין כל העילות שנמנו בכתב-התביעה המתוקן.

נוכח האמור לעיל נדמה שאין צורך להרחיב את הדיבור על הפער המהותי עד מאוד בין טענות התובעת שניצבו ביסוד התביעה לבין מידת הצלחתה להוכיחן. עוד יאמר בהקשר זה:

(ב) התובעת לא נדרשה לשאלה אם אין כפל וחפיפה בין העילות השונות עליהן הושתתה התביעה, ובהתאמה גם בין הסכומים שנתבעו. התשתית העובדתית שהוכחה היא אחת; על התובעת הנטל להראות מהו הפיצוי המגיע לה על-מנת להעמידה במצב בו הייתה מצויה אלמלא נפגעו זכויותיה. ככל שהמסכת העובדתית מצמיחה עילות שישודך בדברי חקיקה שונים, עדיין יהא הפיצוי כזה שלא יחרוג מגדרם של נזקי התובעת כפי שהם לאשורם. לא מצאתי בסיכומי התובעת טיעון מושכל בסוגיה זו, כאשר נהיר וגלוי כי הסכומים שתבעה חורגים במובהק מן הרף העליון של הנזק שהיה נגרם לה אילו הוכיחה כי נפגעו זכויותיה, וכאשר נהיר וגלוי כי הסכומים שנמנו חופפים האחד את השני [ע"א 1846/92 לוי נ' מבט בניה בע"מ, פ"ד מז(4) 49, 55 (1993)].

(ג) קיומה של חפיפה בין הסעדים הכספיים שנתבעו טושטש על-ידי התובעת גם בשל כך שהיא לא טרחה לנסות ולהוכיח את נזקיה הנתענים לאשורם, בעדויות, בראיות ובהצגת

בית משפט השלום בחדרה

17 אוקטובר 2013

ת"א 1641-06 רינה דוקטור נ' כרם אמפורה בע"מ ואח'

בפני: כב' השופטת קרן אניספלד

- 1 נתונים מספריים. תחת זאת השליכה יהבה ללא כל הסבר מניח את הדעת על מתווה של
- 2 פסיקת פיצוי לפי אומדן והערכה. אלא שהשימוש באמצעי של אומדנא נשמר לנסיבות בהן
- 3 בלתי אפשרי להוכיח את שיעור הנזק הממשי באופן מדויק ומלא, או למצער אם קיים קושי
- 4 ברור ומובנה לעשות כן [ע"א 3400/03 רובינשטיין נ' עין טל (1983) בע"מ (23.3.2005)].
- 5
- 6 ודוק: גם לשיטתה של התובעת יפסק פיצוי על דרך האומדן אם לא ניתן להביא לפני בית-
- 7 המשפט די ראיות כדי לאפשר חישוב מדויק של הנזק [סעי' 161 לסיכומיה]. על התובעת, כמי
- 8 שמבקשת לפסוק פיצוי על דרך האומדן, להראות ולשכנע כי אכן נבצר ממנה להביא ראיות
- 9 ממשיות לשם חישוב הפיצוי בדרך שאינה נסמכת על אומדן גרידא. התובעת לא הרימה נטל
- 10 זה כלל ועיקר. אין לפני הסבר באשר למחדלה להביא לעדות ולו גם אדם אחד שיצהיר כי
- 11 האמין לפרסומים שנזכרו בכתב-התביעה ולא לגרסת התובעת כי היא אדריכלית מבנה
- 12 היקב והמתכנתת שלו; אין לפני הסבר למחדלה של התובעת להביא ראיות לאובדן הצעות
- 13 עבודה קונקרטיות לתכנון יקב או לתכנון דרך כלל; אין לפני הסבר למחדל התובעת להציג
- 14 ראיות באשר לטענה כי אבדו לה רווחים. לא התבקשו מאמפורה נתונים על-אודות הכנסות
- 15 היקב, בין בהליכי גילוי מסמכים ובין בחקירה נגדית; מכאן שגם בעילה של עשיית עושר
- 16 ולא במשפט לא הוכיחה התובעת כל נתון רלוונטי ולא נעשה על-ידה מאמץ מתבקש לשם
- 17 הוכחת נתונים הדרושים להתקיימות העילה של התעשרות שלא כדין.
- 18
- 19 משלא הובאה ראשית ראיה לנזק ממשי שנגרם לתובעת אין מקום לפסוק פיצוי במתווה של
- 20 אומדן, מתווה ששמור לאותם מקרים בהם שוכנע בית-המשפט כי הופרה זכות של התובע
- 21 ונגרם בשל כך נזק אלאשכימות והוכחת הנזק הממשי כרוכים בקושי אינהרנטי [ע"א
- 22 153/04 רובינוביץ נ' רוזנבוים (6.2.2006)]. בענייננו לא הוכחה הפרה של זכות שעמדה
- 23 לתובעת, לא הונח בסיס לכאורי לנזק שנגרם בשל טענה להפרת זכות, ועל כן אין מקום
- 24 לפסוק לתובעת פיצוי כלשהו, בין בגין נזק מוכח ובין בגין נזק משוער.
- 25
- 26 (ד) בסיכומיה של התובעת לא הובא דיון ממשי, רציני ומתבקש בעילות התביעה שאינן
- 27 מדיני זכויות יוצרים [ר' סעי' 130-143 לסיכומי התובעת]. ממילא אין בראיות שהובאו כדי
- 28 לצדד כהוא זה בטענות התובעת בכל הקשור להתקיימותן של העילות הללו.
- 29
- 30 משנמצא כי בפרסומים שנזכרו בכתב-התביעה לא היה פגם אין באותם פרסומים כדי
- 31 להצמיח לתובעת זכות וסעד. ודאי שאין לראות כיצד היה במה שנאמר בפרסומים משום
- 32 פרסום לשון הרע על-אודות התובעת. הדברים אמורים גם בטענות התובעת אשר ביקשו

בית משפט השלום בחדרה

17 אוקטובר 2013

ת"א 06-1641 רינה דוקטור נ' כרם אמפורה בע"מ ואח'

בפני: כב' השופטת קרן אניספלד

- 1 לייחס לנתבעים חובה לפרסם אותה כאדריכלית מבנה היקב והמתכננת הבלעדית שלו. על
- 2 כן נדחית תביעתה של התובעת להורות לנתבעים לפעול לתיקון הפרסומים הללו.
- 3
- 4 זאת ועוד, בהתייחס לפרסומים שנדונו לעיל טענה התובעת כי היא הציגה את עצמה לפני
- 5 גורמים רבים כמי שעיצבה את מבנה היקב בעוד שמחמת מעשי ההפרה של הנתבעים
- 6 ופרסומיהם הכוזבים דבריה הצטיירו כלא אמת ונגרמו לה עגמת נפש, עלבון ומבוכה [סעי'
- 7 132 לסיכומיה]. לא הובא לעדות מטעם התובעת ולו גם עד אחד שיתמוך בטענה ויצהיר כי
- 8 הבין מן הפרסומים שהתובעת איננה מעצבת מבנה היקב (להבדיל מן היקב עצמו, במשמעו
- 9 כאתר יצור היין), וכי העדיף את האמור בפרסומים על-פני גרסתה של התובעת והפרסום
- 10 באתר שלה – בו זקפה לעצמה את תכנון מבנה היקב. כל אותם גורמים עלומי-שם שאליהם
- 11 כיוונה הטענה לא זוהו ולא זומנו למתן עדות. אשר על כן, ונוכח תקינותם וכשרותם של
- 12 הפרסומים, אין לקבל את הטענה כי הייתה גלומה בהם פגיעה במוניטין של התובעת.
- 13
- 14 בתוך כך לא עלה בידי התובעת להראות – ולא נעשה על-ידה ניסיון ממשי להראות – כי
- 15 הפרסומים סיכלו באיזו שהיא צורה את זכותה להתפרסם כמתכננת מבנה היקב ופגעו
- 16 במוניטין שלה כבעלת ניסיון והצלחה בתכנון יקב. כבר נאמר שהפרסומים נסבו על היקב,
- 17 ולא על מבנה היקב – ולכן לא הצריכו אזכור של מתכנני מבנה היקב מן הצד האדריכלי.
- 18 איש אף לא מנע מהתובעת לפרסם עצמה בעניין זה כטוב בעיניה, כפי שאכן עשתה בפועל.
- 19
- 20 (ה) נוכח כל האמור לעיל לא מצאתי מקום לדון באורח מפורט בכל עילה ועילה שזכרה
- 21 בכתב-התביעה המתוקן. די לעיין בסיכומי התובעת על-מנת לעמוד על כך שמדובר בעילות
- 22 שזכרו ללא תשתית ראיתית מינימלית וללא דיון רציני בהתקיימותן. בהתייחס לתביעה
- 23 בעשית עושר ולא במשפט לא הובאה ולו גם הפניה אחרת לחומר הראיות שהוצג, ולא
- 24 בכדי. התובעת לא הצביעה על התעשרות של הנתבעים על חשבונה, לא כל שכן התעשרות
- 25 שאינה כדיון, וממילא לא כומת היקף ההתעשרות ולא הוצגו נתונים כלשהם לחישובה. בכל
- 26 הקשור לתביעה ברשלנות, לבד מציון יסודות העוולה המנויים בחוק לא הובא כל דיון בה
- 27 בהקשרן של העובדות שהתבררו בהליך. קשה להלום שהתובעת מבקשת לזכות בפיצוי
- 28 בעילה זו רק על-סמך אזכורה בסעיף לקוני בן חמש שורות. נפח הדיון בעוולות של תרמית
- 29 ותיאור כוזב מחזיק בסיכומי התובעת שלוש שורות לכל אחת מהן. גם בהתייחס לעוולה של
- 30 הפרת חובה חקוקה לא הובא דיון רציני, אמיתי, ביסודות העילה והתקיימותם בנסיבות
- 31 המקרה דנן. בעצם ההפניה לחיקוקים שלטעמה של התובעת הופרו, על דרך של 'רשימת
- 32 מכולת', אין די כדי להרים את הנטל בהקשר זה.
- 33

בית משפט השלום בחדרה

17 אוקטובר 2013

ת"א 06-1641-רינה דוקטור נ' כרם אמפורה בע"מ ואח'

בפני: כב' השופטת קרן אניספלד

1 (ו) אשר לסעד ההצהרתי שהתבקש, אין כל יסוד לקבוע כי התובעת היא בעלת הזכויות
2 החומריות והמוסריות בעיצוב מבנה היקב. הוכח היטב כי תרומתה של התובעת לתכנון
3 מבנה היקב התמצתה בתוספת עיצובית שנעשתה על-גבי התכנון האיטלקי. על טיבה
4 והיקפה של תרומתה העיצובית של התובעת לתכנון הסופי של מבנה היקב עמדתי לעיל, אגב
5 דיון בחוות-דעת המומחים [לעיל, בחלק ה']. זה חלקה של התובעת וזו תרומתה; תביעתה,
6 שכיוונה להצגתה כמתכננת, אדריכלית ומעצבת יחידה של מבנה היקב, אינה עולה בקנה
7 אחד עם הראיות שהובאו. תרומתה של התובעת כפי שתוארה בספר היקבים אינה חוטאת
8 לאמת; חלקה התבטא בכך שהיא הצטרפה לצוות שעסק בתכנון מבנה היקב והוסיפה נגיעה
9 ישראלית, בעלת תוכן עיצובי גרידא, לתוצר הסופי.

10

11

ט. סיכומם של דברים

12

13 תביעתה של התובעת לסעדים כספיים נדחית אפוא, במלוא סכומה. כך גם התביעה לצו עשה.

14

15 אשר לסעד הצהרתי, התובעת זכאית להצהרה כי תרומתה לתוצר הסופי שביטוי במבנה היקב
16 כפי שהוקם התבטאה בכך שהיא הצטרפה לצוות שעסק בתכנון מבנה היקב והוסיפה על-גבי
17 התכנון של האדריכל האיטלקי נגיעה ישראלית בעלת תוכן עיצובי גרידא, כל זאת בכשירותה
18 המקצועית כמעצבת שאינה אדריכלית רשומה וכמי שנוכח היותו של מבנה היקב מבנה שאינו
19 פשוט לא הייתה בעלת הכשירות הנדרשת על-פי דין לעסוק בתכנון אדריכלי שלו.

20

21 נוכח דחיית חלק הארי של התביעה, ובהתחשב בפער הגדול והמהותי בין טענות התובעת לבין
22 המציאות שנחשפה מתוך הראיות, יש לחייבה בתשלום הוצאות ההליך לנתבעים.

23

24 התובעת תשלם לנתבעים שכ"ט עו"ד כולל מע"מ בסך של 20,000 ₪ וכן בנוסף את הוצאות
25 ההליך בסך של 10,000 ₪ – זאת בין השאר בשים לב להחלטה שניתנה בבקשתה לתקן את כתב-
26 התביעה ובחוות-הדעת שהגישו הנתבעים. הסכומים הללו כוללים גם את הוצאות תיקון כתב-
27 התביעה שלא נפסקו עד כה [ר' החלטת כב' השופטת וסרקרוג בבר"ע 3208/08 מיום 3.6.2008
28 והחלטת כב' השופטת אסיף בהליך דנן מיום 21.5.2009].

29

30 הסכומים הם ליום פסק-הדין. סכום שלא ישולם תוך 30 יום מן המועד בו יומצא פסק-הדין
31 ישא הפרשי הצמדה וריבית כחוק מיום פסק-הדין ואילך עד מועד התשלום בפועל.

32

33

המזכירות תמציא את פסק-הדין לצדדים.

בית משפט השלום בחדרה

17 אוקטובר 2013

ת"א 1641-06 רינה דוקטור נ' כרם אמפורה בע"מ ואח'

בפני: כב' השופטת קרן אניספלד

1

2

מוצגים שאינם ניתנים לסריקה [כדוגמת נ/1 ו-נ/2] ישמרו במזכירות בית-המשפט יחד עם התיק.

3

4

ניתן היום, י"ג חשוון תשע"ד, 17 אוקטובר 2013, בהעדר הצדדים.

5

קרן אניספלד, שופטת

6

7

8

9

10

11

12